

Bruxelles, 15. rujna 2023.
(OR. en)

12854/23

**Međuinstitucijski predmet:
2021/0218(COD)**

**CODEC 1578
ENER 481
CLIMA 387
CONSOM 313
TRANS 345
AGRI 504
IND 461
ENV 972
COMPET 858
PE 106**

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652 – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 11. do 14. rujna 2023.)

I. UVOD

U skladu s odredbama članka 294. UFEU-a i Zajedničkom izjavom o praktičnim načinima provedbe postupka suodlučivanja¹ uspostavljen je niz neformalnih kontakata između Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije u cilju postizanja dogovora o ovom predmetu u prvom čitanju.

¹ SL C 145, 30.6.2007., str. 5.

U tom je kontekstu predsjednik Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (ITRE) Cristian-Silviu BUȘOI (EPP, RO) u ime odbora ITRE predstavio kompromisni amandman (amandman broj 81) na navedeni prijedlog direktive, za koji je izvijestitelj Markus PIEPER (EPP, DE) pripremio nacrt izvješća. O tom je amandmanu postignut dogovor tijekom spomenutih neformalnih kontakata. Nisu podneseni drugi amandmani.

II. GLASOVANJE

Na plenarnoj sjednici 12. rujna 2023. glasovanjem je usvojen kompromisni amandman (amandman broj 81) na navedeni prijedlog direktive. Tako izmijenjeni prijedlog Komisije predstavlja stajalište Parlamenta u prvom čitanju, koje je sadržano u njegovoj zakonodavnoj rezoluciji iz Priloga ovom dokumentu².

Stajalište Parlamenta odražava prethodni dogovor institucija. Vijeće bi stoga trebalo moći odobriti stajalište Parlamenta.

Akt bi se tada donio u formulaciji koja odgovara stajalištu Parlamenta.

² Verzija stajališta Parlamenta iz zakonodavne rezolucije označena je kako bi se obilježile promjene nastale na temelju amandmana na prijedlog Komisije. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su *podebljanim slovima i kurzivom*. Simbol „■” označava izbrisani tekst.

(12. 9. 2023.) P9_TA(2023)0303

Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 12. rujna 2023. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652 (COM(2021)0557 – C9-0329/2021 – 2021/0218(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2021)0557),
- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2022)0222),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2., članak 114., članak 192. stavak 1. i članak 194. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C9-0329/2021),
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora za pravna pitanja o predloženoj pravnoj osnovi,
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. i članak 192. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir obrazloženo mišljenje švedskog Parlamenta, podneseno u okviru protokola br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, u kojem se izjavljuje da nacrt zakonodavnog akta nije u skladu s načelom supsidijarnosti,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 9. prosinca 2021.¹ i 13. srpnja 2022.²,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 28. travnja 2022.³,
- uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je odobrio nadležni odbor u skladu s

¹ SL C 152, 6.4.2022., str. 127.

² SL C 443, 22.11.2022., str. 145.

³ SL C 301, 5.8.2022., str. 184.

člankom 74. stavkom 4. Poslovnika te činjenicu da se predstavnik Vijeća pismom od 16. lipnja 2023. obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

- uzimajući u obzir članke 59. i 40. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za razvoj, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj i Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0208/2022),
1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju¹;
 2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
 3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

¹ Ovo stajalište zamjenjuje amandmane usvojene na sjednici 14. rujna 2022. (SL C 125, 5.4.2023., str. 398.).

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 12. rujna 2023. radi donošenja Direktive (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114., *članak 192. stavak 1.* i članak 194. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir *mišljenja* Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 152, 6.4.2022., str. 127. i SL C 443, 22.11.2022., str. 145.

² SL C 301, 5.8.2022., str. 184.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 12. rujna 2023.

budući da:

- (1) *U kontekstu europskog zelenog plana utvrđenog u Komunikaciji Komisije od 11. prosinca 2019. („europski zeleni plan“) Uredbom (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđeni su cilj klimatske neutralnosti Unije do 2050. i cilj smanjenja neto emisija stakleničkih plinova do 2030. za najmanje 55 % u odnosu na razine iz 1990. Unijin cilj klimatske neutralnosti iziskuje pravednu energetska tranziciju kojom se ne zapostavlja niti jedno područje i niti jedan građanin, povećanje energetske učinkovitost i znatno veći udio energije iz obnovljivih izvora u integriranom energetska sustavu.*

¹ *Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).*

- (2) Energija iz obnovljivih izvora ima ključnu ulogu u postizanju **tih ciljeva** s obzirom na to da energetske sektor **dan** stvara više od 75 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u Uniji. Smanjenjem tih emisija stakleničkih plinova energija iz obnovljivih izvora **može također doprinijeti** svladavanju izazova povezanih s okolišem, kao što je gubitak bioraznolikosti, **ie smanjenju onečišćenja u skladu s ciljevima Komunikacije Komisije od 12. svibnja 2021. naslovljene „Put prema zdravom planetu za sve Akcijski plan EU-a: „Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla’“.** Zelena tranzicija na gospodarstvo koje se temelji na energiji iz obnovljivih izvora doprinijet će postizanju ciljeva Odluke (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća¹ kojom se također nastoji zaštititi, obnoviti i unaprijediti stanje okoliša, među ostalim zaustavljanjem i preokretanjem trenda gubitka bioraznolikosti. Zbog manje izloženosti energije iz obnovljivih izvora cjenovnim šokovima u odnosu na fosilna goriva, energija iz obnovljivih izvora može imati ključnu ulogu u suzbijanju energetske siromaštva. Energija iz obnovljivih izvora također može donijeti dalekosežne socioekonomske prednosti, stvarajući nova radna mjesta i potičući lokalne industrije te istodobno odgovarajući na rastuću domaću i globalnu potražnju za tehnologijom u području energije iz obnovljivih izvora.

¹ Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. (SL L 114, 12.4.2022., str. 22.).

- (3) Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđen je obvezujući opći cilj Unije za postizanje udjela od najmanje 32 % energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije u Uniji do 2030. U okviru Plana za postizanje klimatskog cilja **do 2030.**, utvrđenog u Komunikaciji Komisije od 17. rujna 2020. naslovljenoj „Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030.: „Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana”“, udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije trebao bi se do 2030. povećati na 40 % kako bi se postigao cilj Unije u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova. ***Komisija je u tom kontekstu u srpnju 2021. u okviru paketa za provedbu europskog zelenog plana predložila udvostručenje udjela energije iz obnovljivih izvora u kombinaciji izvora energije do 2030. u odnosu na 2020. kako bi se dosegnuo udio od najmanje 40 %.***
- (4) ***Opći kontekst koji je nastao zbog invazije Rusije na Ukrajinu i posljedica pandemije bolesti COVID-19 doveo je do snažnog porasta cijena energije diljem Unije, čime je naglašena potreba za povećanjem energetske učinkovitosti i uporabe energije iz obnovljivih izvora u Uniji. Kako bi se postigao dugoročni cilj uspostave energetskog sustava koji je neovisan o trećim zemljama, Unija bi se trebala usmjeriti na ubrzavanje zelene tranzicije i osiguravanje energetske politike kojom se smanjuju emisije i ovisnost o uvoznim fosilnim gorivima te kojom se promiču pravedne i pristupačne cijene za građane Unije i poduzeća u svim sektorima gospodarstva.***

¹ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82).

- (5) *Plan REPowerEU utvrđen u Komunikaciji Komisije od 18. svibnja 2022. („plan REPoweEU“) ima za cilj postizanje neovisnosti Unije o ruskim fosilnim gorivima znatno prije 2030. U toj komunikaciji predviđeno je da se u prvoj fazi da prednost energiji vjetra i solarnoj energiji i da se povećaju prosječna stopa uvođenja takve energije kao i dodatni kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora do 2030. kako bi se omogućila veća proizvodnja obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla. U toj su komunikaciji suzakonodavci također pozvani da razmotre utvrđivanje ambicioznijeg ili ranijeg cilja u pogledu povećanog udjela energije iz obnovljivih izvora u kombinaciji izvora energije. U tom je kontekstu primjereno povećati opći cilj Unije u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora na 42,5 % kako bi se znatno povećala postojeća brzina uvođenja energije iz obnovljivih izvora i time ubrzalo postupno ukidanje ovisnosti Unije o ruskim fosilnim gorivima povećanjem dostupnosti cjenovno pristupačne, sigurne i održive energije u Uniji. Osim te obvezne razine, države članice trebale bi nastojati zajednički ostvariti opći cilj Unije u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora od 45 % u skladu s planom REPowerEU.*

- (6) *Ciljevi u pogledu energije iz obnovljivih izvora trebali bi ići ruku pod ruku s dodatnim naporima u cilju dekarbonizacije koji se temelje na drugim nefosilnim izvorima enegije kako bi se postigla klimatska neutralnost do 2050. Države članice trebale bi moći kombinirati različite nefosilne izvore energije kako bi postigle cilj klimatske neutralnosti Unije do 2050. uzimajući u obzir svoje posebne nacionalnih okolnosti i strukturu svoje opskrbe energijom. Kako bi se postigao taj cilj, uvođenje energije iz obnovljivih izvora u okviru povećanog obvezujućeg općeg cilja Unije trebalo bi integrirati u dodatne napore u cilju dekarbonizacije koji uključuju razvoj drugih nefosilnih izvora energije koje države članice mogu odlučiti poduzeti.*

- (7) *Inovacije su ključne za konkurentnost energije iz obnovljivih izvora. Cilj je Europskog strateškog plana za energetska tehnologija utvrđenog u Komunikaciji Komisije od 15. rujna 2015. naslovljenoj „Ususret integriranom planu za stratešku energetska tehnologija (SET): Ubrzavanje preobrazbe europskog energetska sustava“ („plan SET“) potaknuti prijelaz na klimatski neutralan energetska sustav s pomoću mjera za istraživanje i inovacije koje se odnose na cijeli inovacijski lanac, od istraživanja do prihvaćanja na tržištu. U svojim integriranim nacionalnim energetska i klimatska planovima podnesenima u skladu s člankom 3. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća¹ države članice određuju nacionalne ciljeve i ciljeve za financiranje javnih i, ako su dostupni, privatnih istraživanja i inovacija povezanih s energetska unijom, uključujući, prema potrebi, vremenski okvir za ostvarenje ciljeva; pri čemu je potrebno uzeti u obzir prioritete strategije za energetska uniju utvrđene u Komunikaciji Komisije od 25. veljače 2015. naslovljenoj „Okvirna strategija za otpornu energetska uniju s naprednom klimatska politikom“ i, prema potrebi, plana SET. Kako bi se dopunili njihovi nacionalni ciljevi i ciljevi za financiranje, kako bi se promicala proizvodnja energije iz obnovljivih izvora s pomoću inovativne tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora te kako bi se trajno očuvao vodeći položaj Unije u istraživanju i razvoju inovativne tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora, svaka država članica trebala bi postaviti okvirni cilj za inovativnu tehnologiju u području energije iz obnovljivih izvora od najmanje 5 % novog instaliranog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora do 2030.*

¹ *Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetska unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).*

- (8) *U skladu s člankom 3. Direktive (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ i u skladu s Preporukom Komisije (EU) 2021/1749² države članice trebale bi primijeniti integrirani pristup promicanjem energetske najučinkovitijeg obnovljivog izvora za svaki sektor i primjenu, kao i promicanjem učinkovitosti sustava, kako bi se za svaku gospodarsku aktivnost trošilo najmanje energije.*
- (9) *Izmjenama utvrđenima u ovoj Direktivi također se namjerava poduprijeti postizanje cilja Unije u pogledu godišnje proizvodnje 35 milijardi m³ održivog biometana do 2030. utvrđenog u radnom dokumentu službi Komisije od 18. svibnja 2022., koji prati plan REPowerEU, naslovljenom „Provedba akcijskog plana REPowerEU: Potrebe za ulaganjima, akcelerator vodika i postizanje ciljeva u pogledu biometana“, čime će se poduprijeti sigurnost opskrbe i klimatske ambicije Unije.*

¹ Direktiva (EU) ... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o energetske učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 (SL L ...) .

⁺ *SL: molimo u tekst umetnuti broj direktive iz dokumenta PE-CONS 15/23 (2021/0203(COD)) i u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu direktivu.*

² *Preporuka Komisije (EU) 2021/1749 od 28. rujna 2021. o energetske učinkovitosti na prvom mjestu: od načelâ do primjene u praksi – Smjernice i primjeri za provedbu pri donošenju odluka u energetske sektoru i drugim područjima (SL L 350, 4.10.2021., str. 9.).*

- (10) Sve se više prepoznaje potreba za **usklađivanjem** politika u području bioenergije s načelom kaskadne uporabe biomase. Tim načelom nastoji se postići resursna učinkovitost uporabe biomase davanjem prednosti, kad god je to moguće, uporabi biomase kao materijala u odnosu na njezinu uporabu za proizvodnju energije, čime se povećava dostupna količina biomase u sustavu. Cilj je takvog usklađivanja osigurati pravedan pristup tržištu sirovina od biomase radi razvoja inovativnih rješenja na biološkoj osnovi visoke dodane vrijednosti i održivog kružnog biogospodarstva. Stoga bi pri izradi programâ potpore za bioenergiju države članice trebale uzeti u obzir dostupnu opskrbu održivom biomasom za uporabe za proizvodnju energije i uporabe koje nisu proizvodnja energije te održavanje nacionalnih šumskih ponora ugljika i nacionalnih šumskih ekosustava, načelo kružnog gospodarstva, načelo kaskadne uporabe biomase te hijerarhiju otpada uspostavljenju u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹. U skladu s načelom kaskadne uporabe biomase drvna biomasa trebala bi se upotrebljavati u skladu s njezinom najvećom dodanom vrijednošću za gospodarstvo i okoliš sljedećim redoslijedom prioriteta: proizvodi na bazi drva, produljenje trajanja proizvoda na bazi drva, ponovna uporaba, recikliranje, bioenergija i zbrinjavanje. Ako nijedan drugi način uporabe drvene biomase nije ekonomski održiv ili ekološki prihvatljiv, oporabom energije pomaže se smanjiti proizvodnja energije iz neobnovljivih izvora. Stoga bi programe potpore država članica za bioenergiju trebalo usmjeriti na one sirovine za koje postoji malo tržišnog natjecanja sa sektorima materijala i čija se nabava smatra pozitivnom i za klimu i za bioraznolikost kako bi se izbjegli negativni poticaji za neodržive bioenergetske procese, kako je utvrđeno u izvješću **Zajedničkog istraživačkog centra Komisije iz 2021. naslovljenom „Uporaba drvene biomase za proizvodnju energije u EU-u”**. Istodobno, u **provedbenim mjerama kojima se osigurava primjena** načela kaskadne uporabe biomase potrebno je prepoznati nacionalne posebnosti kojima se države članice vode pri osmišljavanju svojih programa potpore. **Državama članicama trebalo bi u propisno opravdanim okolnostima dopustiti da odstupe od tog načela, na primjer ako je to potrebno u svrhu sigurnosti opskrbe energijom, kao u slučaju posebno ozbiljnih hladnih vremenskih uvjeta. Državama članicama trebalo bi dopustiti da odstupe od tog načela i ako ne postoje industrije ili postrojenja za preradu koji bi mogli iskoristiti veću dodanu vrijednost određenih sirovina unutar zemljopisnog**

¹ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i o stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

područja. U takvom slučaju prijevoz izvan tog područja u svrhu takve uporabe možda ne bi bio opravdan s gospodarskog ili okolišnog stajališta. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o svim takvim odstupanjima. Države članice ne bi trebale dodjeljivati izravnu financijsku potporu za proizvodnju energije od pilanskih trupaca, furnirskih trupaca, oblog drva industrijske kvalitete, panjeva i korijenja. Za potrebe ove Direktive porezne olakšice ne smatraju se izravnom financijskom potporom. Sprečavanje nastanka otpada, ponovna uporaba i recikliranje otpada trebali bi biti prioritet. Države članice trebale bi izbjegavati stvaranje programa potpore koji bi bili u suprotnosti s ciljevima u području obrade otpada te bi doveli do neučinkovite uporabe otpada koji se može reciklirati. Nadalje, kako bi se osigurala učinkovitija uporaba bioenergije, države članice ne bi trebale dodjeljivati novu potporu niti obnavljati bilo koju potporu za postrojenja koja su namijenjena samo za proizvodnju električne energije, osim ako se postrojenja nalaze u regijama s posebnim statusom u pogledu napuštanja fosilnih goriva ili u najudaljenijim regijama iz članka 349. UFEU-a ili ako se u postrojenjima primjenjuje hvatanje i skladištenje ugljika.

- (11) Brz rast i sve veća troškovna konkurentnost proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora mogu se iskoristiti za zadovoljavanje rastuće potražnje za energijom, primjerice uporabom dizalica topline za grijanje prostora ili niskotemperaturne industrijske procese, električnih vozila za prijevoz ili električnih peći u određenim industrijama. Električna energija iz obnovljivih izvora može se upotrebljavati i za proizvodnju sintetičkih goriva za potrošnju u prometnim sektorima koje je teško dekarbonizirati, kao što su zračni promet i pomorski promet. Okvir za elektrifikaciju mora omogućiti snažnu i učinkovitu koordinaciju i proširiti tržišne mehanizme radi usklađivanja ponude i potražnje u prostoru i vremenu, potaknuti ulaganja u fleksibilnost i pomoći u integraciji velikih udjela proizvodnje promjenjive energije iz obnovljivih izvora. Države članice stoga bi trebale osigurati da se uvođenje električne energije iz obnovljivih izvora nastavi povećavati odgovarajućim tempom kako bi se zadovoljila rastuća potražnja. U tu svrhu države članice trebale bi uspostaviti okvir koji uključuje mehanizme usklađene s tržištem za uklanjanje preostalih prepreka kako bi sigurni i primjereni elektroenergetski sustavi bili prikladni za visoku razinu energije iz obnovljivih izvora te postrojenja za skladištenje koja su potpuno integrirana u elektroenergetski sustav. Tim okvirom posebno **bi se trebale** ukloniti preostale prepreke, uključujući nefinancijske, kao što su nedovoljni digitalni i ljudski resursi, u tijelima, za obradu rastućeg broja zahtjeva za izdavanje dozvola.

- (12) Pri izračunu udjela energije iz obnovljivih izvora u državi članici obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla trebala bi se uračunati u sektoru u kojem se troše (električna energija, grijanje i hlađenje ili promet). Kako bi se izbjeglo dvostruko uračunavanje, električnu energiju iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava za proizvodnju tih goriva ne bi trebalo uračunati. To bi dovelo do usklađivanja pravila za obračun tih goriva u cijeloj Direktivi (EU) 2018/2001, bez obzira na to uračunavaju li se u opći cilj za energiju iz obnovljivih izvora ili u bilo koji podcilj. Time bi se omogućilo i uračunavanje stvarno potrošene energije, uzimajući u obzir gubitke energije u procesu proizvodnje tih goriva. Nadalje, time bi se omogućilo uračunavanje obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla uvezenih u Uniju i potrošenih u Uniji. ***Državama članicama trebalo bi biti dopušteno da se dogovore, putem posebnog sporazuma o suradnji, o uračunavanju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla potrošenih u nekoj državi članici kao udjela konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora u državi članici u kojoj su proizvedena. Kad se takvi sporazumi sklapaju, osim ako je dogovoreno drukčije, države članice potiču se da obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla koja su proizvedena u državi članici koja nije država članica u kojoj se troše uračunavaju na sljedeći način: do 70 % njihove količine u zemlji u kojoj se troše i do 30 % njihove količine u zemlji u kojoj se proizvode. Sporazumi među državama članicama mogu biti u obliku posebnog sporazuma o suradnji koji se sklapa preko platforme Unije za razvoj energije iz obnovljivih izvora, koja je počela s radom 29. studenoga 2021.***

- (13) ***Suradnja među državama članicama*** u promicanju energije iz obnovljivih izvora može biti u obliku statističkih prijenosa, programa potpore ili zajedničkih projekata. Ona omogućuje troškovno učinkovito uvođenje energije iz obnovljivih izvora diljem Europe i pridonosi integraciji tržišta. Unatoč njezinu potencijalu, ***suradnja među državama članicama*** dosad je bila vrlo ograničena, što je dovelo do neoptimalnih rezultata u pogledu učinkovitosti u povećanju energije iz obnovljivih izvora. Države članice trebale bi stoga biti obvezne ***uspostaviti okvir za suradnju u zajedničkim projektima do 2025. Unutar takvog okvira države članice trebale bi nastojati uspostaviti najmanje dva zajednička projekta do 2030. Osim toga, države članice čija godišnja potrošnja električne energije premašuje 100 TWh trebale bi nastojati uspostaviti treći zajednički projekt do 2033.*** Projektima koji se financiraju iz nacionalnih doprinosa u okviru mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora uspostavljenog Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/1294¹ ispunila bi se ta obveza za uključene države članice.

¹ Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/1294 od 15. rujna 2020. o mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora (SL L 303, 17.9.2020., str. 1.).

- (14) *U Komunikaciji od 19. studenoga 2020. naslovljenoj „Strategija EU-a za iskorištavanje potencijala energije iz obnovljivih izvora na moru za klimatski neutralnu budućnost” Komisija je uvela ambiciozan cilj od 300 GW energije vjetra na moru i 40 GW energije oceana u svim morskim bazenima Unije do 2050. Kako bi se osigurala ta radikalna promjena, države članice morat će surađivati preko granica na razini morskih bazena. Uredbom (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća¹ od država članica zahtijeva se sklapanje neobvezujućih sporazuma o suradnji u pogledu ciljeva za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na moru koja će se uvesti u svakom morskom bazenu do 2050., s međukoracima 2030. i 2040. Objavljivanjem informacija o količinama energije iz obnovljivih izvora na moru koje države članice namjeravaju postići putem postupaka javne nabave povećavaju se transparentnost i predvidljivost za ulagače te se podupire postizanje ciljeva za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na moru. Prostorno planiranjeorskog područja ključno je sredstvo za osiguravanje koegzistencije različitih načina korištenja mora. Dodjela prostora za projekte u području energije iz obnovljivih izvora na moru u prostornim planovimaorskog područja potrebna je kako bi se omogućili dugoročno planiranje, procjena učinka tih projekata u području energije iz obnovljivih izvora na moru i osiguralo da javnost prihvati planirano uvođenje. Omogućivanjem sudjelovanja zajednica obnovljive energije u zajedničkim projektima u području energije iz obnovljivih izvora na moru pružaju se dodatna sredstva za povećanje prihvaćenosti u javnosti.*

¹ *Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 (SL L 152, 3.6.2022., str. 45.).*

- (15) Tržište ugovorâ o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora brzo raste i omogućuje dodatni pristup tržištu proizvodnje ■ energije iz obnovljivih izvora, uz programe potpore država članica ili izravnu prodaju na veleprodajnom tržištu električne energije. Istodobno je tržište ugovorâ o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora i dalje ograničeno na mali broj država članica i velika poduzeća, a na velikim dijelovima tržišta Unije i dalje postoje znatne administrativne, tehničke i financijske prepreke. Postojeće mjere predviđene u članku 15. Direktive (EU) 2018/2001 za poticanje primjene ugovora o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora stoga bi trebalo dodatno ojačati razmatranjem uporabe kreditnih jamstava kako bi se smanjili financijski rizici tih ugovora, uzimajući u obzir da ta jamstva, ako su javna, ne bi trebala istisnuti privatno financiranje. ***Osim toga, mjere kojima se podupiru ugovori o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora trebalo bi, prema potrebi, proširiti na druge oblike ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora, uključujući ugovore o kupnji energije za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora. U tom kontekstu Komisija bi trebala analizirati prepreke dugoročnim ugovorima o kupnji energije iz obnovljivih izvora, a posebno uvođenju prekograničnih ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora, te izdati smjernice o uklanjanju tih prepreka.***

- (16) *Možda će biti potrebno dodatno pojednostavljivanje administrativnih postupaka izdavanja dozvola kako bi se smanjila nepotrebna administrativna opterećenja za potrebe uspostave projekata u području energije iz obnovljivih izvora i povezanih projekata mrežne infrastrukture. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Direktive i na temelju integriranih nacionalnih izvješća o napretku u području energetske i klimatske politike podnesenih u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999¹ Komisija bi trebala razmotriti jesu li potrebne dodatne mjere za daljnju potporu državama članicama u provedbi odredaba Direktive (EU) 2018/2001 kojima se uređuju postupci izdavanja dozvola, među ostalim i s obzirom na zahtjev da kontaktne točke uspostavljene ili imenovane u skladu s člankom 16. te direktive osiguraju poštovanje rokova za postupke izdavanja dozvola iz te direktive. Takve dodatne mjere trebale bi moći sadržavati okvirne ključne pokazatelje uspješnosti u pogledu, među ostalim, trajanja postupaka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora koji se nalaze unutar područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije i izvan tih područja.*

- (17) Zgrade imaju velik neiskorišteni potencijal za djelotvoran doprinos smanjenju emisija stakleničkih plinova u Uniji. Kako bi se ispunila ambicija predviđena u ***Uredbi (EU) 2021/1119*** u pogledu postizanja Unijina cilja klimatske neutralnosti, bit će potrebna dekarbonizacija grijanja i hlađenja ***u zgradama*** povećavanjem udjela energije iz obnovljivih izvora u proizvodnji i uporabi. Međutim, napredak u uporabi ***energije iz obnovljivih izvora*** za grijanje i hlađenje stagnira u posljednjem desetljeću i uvelike se oslanja na povećanu uporabu biomase. Bez utvrđivanja ***okvirnih udjela*** energije iz obnovljivih izvora u zgradama ***neće biti moguće*** pratiti napredak i utvrditi zastoje u primjeni ***energije iz obnovljivih izvora***. Utvrđivanjem ***okvirnih udjela*** energije iz obnovljivih izvora u zgradama pružit će se dugoročan signal ulagačima, među ostalim i za razdoblje neposredno nakon 2030. ■ Stoga bi trebalo utvrditi okvirne ***udjele*** za uporabu energije iz obnovljivih izvora u zgradama ***koja se proizvodi na dotičnoj lokaciji ili u blizini kao i energije iz obnovljivih izvora iz mreže***, kako bi se usmjerila i potaknula nastojanja država članica da iskoriste potencijal uporabe i proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u zgradama, potaknu razvoj ■ tehnologije za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ***te pomognu u učinkovitoj integraciji te tehnologije u energetske sustav***, pružajući pritom sigurnost ulagačima i angažmanu na lokalnoj razini ***te doprinoseći učinkovitosti sustava. Pametnu i inovativnu tehnologiju koja doprinosi učinkovitosti sustava također bi trebalo promicati prema potrebi. Kada utvrđuju udio električne energije iz obnovljivih izvora iz mreže koji se upotrebljava u zgradama, države članice trebale bi za izračun tih okvirnih udjela koristiti prosječni udio električne energije iz obnovljivih izvora isporučene na njihovu državnom području u prethodne dvije godine.***

- (18) *Okvirni udio energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada u Uniji koji treba postići do 2030. predstavlja potrebnu minimalnu ključnu etapu za osiguravanje dekarbonizacije Unijina fonda zgrada do 2050. i dopunjuje regulatorni okvir povezan s energetsom učinkovitošću i energetske svojstvima zgrada. Ključno je omogućiti neometano i troškovno učinkovito postupno ukidanje fosilnih goriva u zgradama kako bi se osigurala njihova zamjena energijom iz obnovljivih izvora. Okvirnim udjelom energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada dopunjuje se regulatorni okvir za zgrade u skladu s pravom Unije o energetske svojstvima zgrada, na način da se osigurava da se tehnologija, uređaji i infrastruktura u području energije iz obnovljivih izvora, uključujući učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje, pravodobno i u dovoljnoj mjeri povećaju kako bi se do 2030. zamijenila fosilna goriva u zgradama i osigurala dostupnost sigurne i pouzdane opskrbe energijom iz obnovljivih izvora za zgrade gotovo nulte energije. Okvirnim udjelom energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada također se promiču ulaganja u energiju iz obnovljivih izvora u dugoročnim nacionalnim strategijama i planovima obnove zgrada čime se omogućuje postizanje dekarbonizacije zgrada. Nadalje, okvirni udio energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada važan je dodatni pokazatelj za promicanje razvoja ili modernizacije učinkovitih mreža centraliziranoga grijanja i hlađenja, čime se nadopunjuju i okvirni cilj centraliziranoga grijanja i hlađenja iz članka 24. Direktive (EU) 2018/2001 i zahtjev da se osigura dostupnost energije iz obnovljivih izvora i otpadne topline i hladnoće iz učinkovitog sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja kako bi pomogli pokriti ukupnu godišnju potrošnju primarne energije novih ili obnovljenih zgrada. Taj okvirni udio energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada također je potreban kako bi se na troškovno učinkovit način osiguralo ostvarivanje godišnjeg povećanja u grijanju i hlađenju iz obnovljivih izvora u skladu s člankom 23. Direktive (EU) 2018/2001.*

- (19) *S obzirom na veliku potrošnju energije u stambenim, komercijalnim i javnim zgradama, postojeće definicije predviđene u Uredbi (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹ mogle bi se upotrijebiti za izračun nacionalnog udjela energije iz obnovljivih izvora u zgradama kako bi se administrativno opterećenje svelo na najmanju moguću mjeru i istodobno osigurao napredak u ostvarivanju Unijina okvirnog udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada do 2030.*
- (20) *Dugotrajni administrativni postupci izdavanja dozvola jedna su od ključnih prepreka ulaganjima u projekte u području energije iz obnovljivih izvora i s njima povezanu infrastrukturu. Te prepreke uključuju složenost pravila koja se primjenjuju na odabir lokacije i administrativna odobrenja za takve projekte, složenost i trajanje procjene učinka takvih projekata i povezanih energetske mreže na okoliš, probleme povezane s priključivanjem na mrežu, ograničenja u pogledu prilagodbe tehnoloških specifikacija tijekom postupka izdavanja dozvola i nedovoljan broj osoblja u tijelima za izdavanje dozvola ili mrežnim operaterima. Kako bi se povećala brzina uvođenja takvih projekata, potrebno je donijeti pravila kojima bi se pojednostavnili i skratili postupci izdavanja dozvola, uzimajući u obzir široko privlačenje uvođenja energije iz obnovljivih izvora u javnosti.*

¹ *Uredba (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetske statistici (SL L 304, 14.11.2008., str. 1.).*

- (21) *Direktivom (EU) 2018/2001 pojednostavnjuju se administrativni postupci izdavanja dozvola za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora uvođenjem pravila o organizaciji i maksimalnom trajanju administrativnog dijela postupka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora, kojima su obuhvaćene sve relevantne dozvole za izgradnju, obnovu kapaciteta i rad postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te za priključivanje takvih postrojenja na mrežu.*
- (22) *Kako bi se osiguralo da Unija postigne svoje ambiciozne klimatske i energetske ciljeve za 2030. i cilj klimatske neutralnosti do 2050., vodeći pritom računa o načelu nečinjenja štete iz europskog zelenog plana i ne dovodeći u pitanje unutarnju raspodjelu nadležnosti unutar država članica, potrebno je daljnje pojednostavnjenje i skraćivanje administrativnih postupaka izdavanja dozvola za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući postrojenja za proizvodnju energije koja kombiniraju različite obnovljive izvore energije, dizalice topline, postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji, uključujući postrojenja za skladištenje električne energije i termalne energije, te imovinu potrebnu za priključivanje takvih postrojenja i dizalica topline na mrežu, kao i koordinirano i usklađeno integriranje energije iz obnovljivih izvora u mreže za grijanje i hlađenje.*

- (23) *Uvođenjem kraćih i jasnih rokova za odluke koje trebaju donijeti tijela nadležna za izdavanje dozvola za postrojenja u području energije iz obnovljivih izvora na temelju cjelovitog zahtjeva namjerava se ubrzati uvođenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora. Vrijeme potrebno za izgradnju postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i njihovih priključaka na mrežu ne bi se trebalo računati za potrebe tih rokova, osim ako se podudara s drugim administrativnim fazama postupka izdavanja dozvola. Međutim, primjereno je razlikovati projekte koji se nalaze u područjima koja su posebno prikladna za uvođenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora, za koje se rokovi mogu pojednostavniti, odnosno područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, i projekte koji se nalaze izvan takvih područja. Pri određivanju tih rokova trebalo bi u obzir uzeti posebnosti projekata u području energije iz obnovljivih izvora na moru.*
- (24) *Neki od najčešćih problema s kojima se suočavaju nositelji projekata u području energije iz obnovljivih izvora odnose se na složene i dugotrajne administrativne postupke izdavanja dozvola i priključivanja na mrežu uspostavljene na nacionalnoj ili regionalnoj razini te nedovoljan broj članova osoblja i nedovoljno tehničko stručno znanje u tijelima za izdavanje dozvola za procjenu utjecaja predloženih projekata na okoliš. Stoga je primjereno pojednostavniti određene okolišne aspekte postupaka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora.*

- (25) *Države članice trebale bi u koordinaciji s lokalnim i regionalnim tijelima podupirati brže uvođenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora provođenjem koordiniranog mapiranja za uvođenje energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukture na svojem državnom području. Države članice trebale bi utvrditi kopnena, površinska, potpovršinska i morska područja ili područja unutarnjih voda potrebna za postavljanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukture kako bi ostvarile barem svoje nacionalne doprinose revidiranom općem cilju za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđenom u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001 i kako bi se podržalo postizanje cilja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050., u skladu s Uredbom (EU) 2021/1119. Državama članicama trebalo bi dopustiti uporabu postojećih dokumenata prostornog planiranja u svrhu utvrđivanja tih područja. Države članice trebale bi osigurati da takva područja odražavaju njihove procijenjene putanje i ukupni planirani instalirani kapacitet te bi trebale utvrditi posebna područja za različite vrste tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora predviđene u njihovim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.*

Pri utvrđivanju potrebnih kopnenih, površinskih, potpovršinskih i morskih područja ili područja unutarnjih voda trebalo bi posebno uzeti u obzir dostupnost energije iz obnovljivih izvora i potencijal koji različita kopnena i morska područja nude za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pomoću različitih vrsta tehnologije, predviđenu potražnju za energijom, uzimajući u obzir energetske učinkovitost i učinkovitost sustava, općenito i u različitim regijama države članice, te dostupnost relevantne energetske infrastrukture, skladištenja i drugih alata za fleksibilnost, imajući na umu kapacitet potreban za zadovoljavanje sve veće količine energije iz obnovljivih izvora, kao i osjetljivost okoliša u skladu s Prilogom III. Direktivi 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ *Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).*

- (26) *Države članice trebale bi odrediti, kao podskup tih područja, posebna kopnena područja (uključujući površine i potpovršine) i morska područja ili područja unutarnjih voda kao područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Ta bi područja trebala biti posebno prikladna za potrebe razvoja projekata u području energije iz obnovljivih izvora, uz razlikovanje između vrsta tehnologije, na osnovi toga da se ne očekuje da će uvođenje određene vrste energije iz obnovljivih izvora imati znatan učinak na okoliš. Pri određivanju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije države članice trebale bi izbjegavati zaštićena područja te razmotriti planove obnove prirode i primjerene mjere ublažavanja. Države članice trebale bi moći odrediti područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije specifično za jednu ili više vrsta postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te bi trebale navesti vrstu ili vrste energije iz obnovljivih izvora koje su prikladne za proizvodnju na takvim područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Države članice trebale bi odrediti takva područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije za barem jednu vrstu tehnologije te bi trebale odlučiti o veličini takvih područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, uzimajući u obzir posebnosti i zahtjeve jedne ili više vrsta tehnologije za koje su uspostavile područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Države članice trebale bi pritom nastojati da kombinirana veličina tih područja bude znatna te da ona doprinose postizanju ciljeva utvrđenih u Direktivi (EU) 2018/2001.*

- (27) *Višestruka upotreba prostora za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i druge upotrebe kopna, unutarnjih voda i mora, kao što su proizvodnja hrane ili zaštita ili obnova prirode, ublažava ograničenja u pogledu upotrebe kopna, unutarnjih voda i mora. U tom je kontekstu prostorno planiranje važan alat za utvrđivanje i usmjeravanje, u ranoj fazi, sinergija za upotrebu kopna, unutarnjih voda i mora. Države članice trebale bi istražiti, omogućiti i dati prednost višestrukim upotrebama područja utvrđenih zahvaljujući donesenim mjerama prostornog planiranja. U tu svrhu države članice trebale bi, prema potrebi, olakšati promjene u upotrebi kopna i mora, pod uvjetom da su različite upotrebe i aktivnosti međusobno kompatibilne i da mogu istodobno postojati.*

- (28) *Direktivom 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ uspostavljene su procjene okoliša kao važan instrument za uključivanje pitanja okoliša u izradu i donošenje planova i programa. Kako bi se odredila područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, države članice trebale bi izraditi jedan plan ili više planova koji obuhvaćaju određivanje područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije i primjenjiva pravila te mjere ublažavanja za projekte koji se nalaze u svakom od tih područja. Države članice trebale bi moći izraditi jedinstveni plan za sva područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije i tehnologiju u području energije iz obnovljivih izvora ili planove specifične za svaku tehnologiju u kojima se određuje jedno ili više područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Svaki bi plan trebao podlijevati procjeni okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ kako bi se procijenio učinak svake tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora na relevantna područja određena u tom planu. Provođenje procjene okoliša u skladu s tom direktivom u tu svrhu omogućilo bi državama članicama da na integriraniji i učinkovitiji način pristupe planiranju, da osiguraju sudjelovanje javnosti u ranoj fazi, te da u ranoj fazi procesa planiranja na strateškoj razini uzmu u obzir pitanja okoliša. Time bi se doprinijelo bržem i jednostavnijem iskorištavanju različitih obnovljivih izvora energije, a istodobno bi se štetni učinci tih projekata na okoliš sveli na minimum. Takve procjene okoliša trebale bi uključivati prekogranična savjetovanja među državama članicama ako je vjerojatno da bi plan mogao imati znatne štetne učinke na okoliš u drugoj državi članici.*

¹ *Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.).*

- (29) *Nakon donošenja planova za određivanje područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije države članice trebale bi pratiti sve znatne štetne učinke provedbe planova i programa na okoliš kako bi, među ostalim, u ranoj fazi utvrdile nepredviđene štetne učinke i mogle poduzeti prikladne mjere otklanjanja u skladu s Direktivom 2001/42/EZ.*
- (30) *Kako bi se povećalo prihvaćanje projekata u području energije iz obnovljivih izvora u javnosti, države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere za promicanje sudjelovanja lokalnih zajednica u projektima u području energije iz obnovljivih izvora. I dalje se primjenjuju odredbe Konvencije Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša¹, potpisane u Aarhusu 25. lipnja 1998., a posebno odredbe koje se odnose na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu.*

¹ *SL L 124, 17.5.2005., str. 4.*

- (31) *Kako bi se pojednostavnio postupak određivanja područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije i izbjegle dvostruke procjene okoliša za jedno područje, državama članicama trebalo bi omogućiti da područja koja su, u skladu s nacionalnim pravom, već određena kao pogodna za ubrzano uvođenje tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora proglase područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Takva bi proglašenja trebala podlijegati određenim okolišnim uvjetima, čime se osigurava visoka razina zaštite okoliša. Mogućnost određivanja područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije u okviru postojećeg planiranja trebala bi biti vremenski ograničena kako bi se osiguralo da se njome ne ugrozi standardni postupak za određivanje područja ubrzane proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. Projekti koji se nalaze na postojećim nacionalnim određenim područjima unutar zaštićenih područja koja se ne mogu proglasiti područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije trebali bi nastaviti djelovati pod istim uvjetima pod kojima su uspostavljeni.*

- (32) *Područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije, zajedno s postojećim postrojenjima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, budućim postrojenjima za energiju iz obnovljivih izvora izvan takvih područja i mehanizmima suradnje trebalo bi nastojati osigurati da proizvodnja energije iz obnovljivih izvora bude dovoljna za ostvarivanje doprinosa država članica općem cilju Unije u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora utvrđenom u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001. Države članice trebale bi zadržati mogućnost izdavanja dozvola za projekte izvan takvih područja.*

- (33) *U područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije, na projekte u području energije iz obnovljivih izvora koji su u skladu s pravilima i mjerama utvrđenima u planovima koje su izradile države članice trebala bi se primjenjivati pretpostavka da nemaju znatan utjecaj na okoliš. Stoga bi takve projekte trebalo izuzeti od obveze provedbe posebne procjene utjecaja na okoliš na razini projekta u smislu Direktive 2011/92/EU, uz iznimku projekata za koje je država članica odlučila zahtijevati procjenu utjecaja na okoliš u svojem obveznom nacionalnom popisu projekata i projekata koji bi mogli imati znatne učinke na okoliš u drugoj državi članici ili za koje država članica na koju bi mogli imati znatan učinak to zahtijeva. Obveze iz Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica¹, potpisane u Espoo u 25. veljače 1991., trebale bi se i dalje primjenjivati na države članice u kojima bi projekt mogao imati znatan prekogranični utjecaj u trećoj zemlji.*

¹ *SL L 104, 24.4.1992., str. 7.*

- (34) *Obveze utvrđene u Direktivi 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ i dalje se primjenjuju na hidroelektrane, među ostalim kad država članica odluči odrediti područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije povezana s hidroenergijom kako bi se osiguralo da je mogući štetni učinak na dotičnu vodnu cjelinu ili na dotične vodne cjeline opravdan i da se provode sve relevantne mjere ublažavanja.*

¹ *Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).*

- (35) *Određivanjem područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije trebalo bi se omogućiti da postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji te priključivanje takvih postrojenja na mrežu ostvare korist od predvidljivosti i pojednostavnjenih administrativnih postupaka izdavanja dozvola. Osobito, projekti koji se nalaze na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije trebali bi imati koristi od ubrzanih administrativnih postupaka izdavanja dozvola, među ostalim, od prešutnog odobrenja u slučaju izostanka odgovora nadležnog tijela, u utvrđenom roku, o prijelaznom administrativnom koraku, osim ako određeni projekt podliježe procjeni utjecaja na okoliš ili ako u nacionalnom pravu dotične države članice ne postoji načelo prešutnog administrativnog odobrenja. Ti bi projekti također trebali imati koristi od jasnih rokova, kao i od pravne sigurnosti u pogledu očekivanog ishoda postupka izdavanja dozvola. Nakon podnošenja zahtjeva za projekt na području za brži razvoj obnovljivih izvora energije država članica trebala bi provesti brz postupak provjere kako bi se utvrdilo postoji li velika vjerojatnost da će projekt dovesti do znatnih nepredviđenih štetnih učinaka s obzirom na okolišnu osjetljivost zemljopisnog područja na kojem se nalazi, a koji nisu utvrđeni tijekom procjene okoliša planova kojima se određuju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije provedene u skladu s Direktivom 2001/42/EZ te je li projekt obuhvaćen područjem primjene članka 7. Direktive 2011/92/EU na temelju vjerojatnosti da ima značajne učinke na okoliš u drugoj državi članici ili na temelju zahtjeva države članice na koju će vjerojatno imati znatne učinke. Za potrebe takvog postupka provjere nadležno tijelo trebalo bi moći zatražiti od podnositelja zahtjeva da dostavi dodatne dostupne informacije bez potrebe za novom procjenom ili prikupljanjem podataka. Svi projekti koji se nalaze na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije koji su u skladu s pravilima i mjerama utvrđenima u planovima koje su izradile države članice trebali bi se smatrati odobrenima na kraju takvog postupka provjere. Pod uvjetom da države članice imaju jasne dokaze na temelju kojih smatraju da je vrlo vjerojatno da će određeni projekt dovesti do takvih znatnih nepredviđenih štetnih učinaka, države članice trebale bi, nakon takvog postupka provjere, projekt podvrgnuti procjeni utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom*

2011/92/EU i, prema potrebi, procjeni u skladu Direktivom Vijeća 92/43/EEZ¹. Države članice trebale bi obrazložiti svoje odluke o podvrgavanju projekata takvim procjenama prije provedbe tih procjena. Takve procjene trebale bi se provesti u roku od šest mjeseci od takvih odluka uz mogućnost produljenja tog roka na temelju izvanrednih okolnosti. Primjereno je dopustiti državama članicama da uvedu odstupanja od obveze provedbe takvih procjena u opravdanim okolnostima za projekte vjetroelektrana i solarnih elektrana jer se očekuje da će takvi projekti do 2030. pružati veliku većinu električne energije iz obnovljivih izvora. U takvom slučaju nositelj projekta trebao bi donijeti razmjerne mjere ublažavanja ili, ako nisu dostupne, kompenzacijske mjere, koje mogu biti u obliku novčane naknade ako nisu dostupne druge razmjerne kompenzacijske mjere, kako bi se uklonili ti znatni nepredviđeni štetni učinci utvrđeni tijekom postupka provjere.

¹ *Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).*

- (36) *S obzirom na potrebu da se ubrza uvođenje energije iz obnovljivih izvora, određivanjem područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije ne bi se smjelo spriječiti aktualni i budući razvoj projekata u području energije iz obnovljivih izvora na svim područjima dostupnima za uvođenje energije iz obnovljivih izvora. Takvi projekti trebali bi i dalje podlijegati obvezi provedbe namjenske procjene utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom 2011/92/EU, kao i postupcima izdavanja dozvola koji se primjenjuju na projekte u području energije iz obnovljivih izvora koji se nalaze izvan područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Kako bi se ubrzali postupci izdavanja dozvola u opsegu potrebnom za postizanje cilja u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora utvrđenog u Direktivi (EU) 2018/2001, trebalo bi pojednostavniti i uskladiti i postupke izdavanja dozvola koji se primjenjuju na projekte izvan područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije uvođenjem jasnih najduljih rokova za sve faze postupka izdavanja dozvola, uključujući namjenske procjene okoliša po projektu.*

- (37) *Izgradnja i rad postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora mogu dovesti do povremenog ubijanja ili uznemiravanja ptica i drugih vrsta zaštićenih u skladu s Direktivom 92/43/EEZ ili u skladu s Direktivom 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹. Međutim, takvo ubijanje ili uznemiravanje zaštićenih vrsta ne bi se trebalo smatrati namjernim u smislu tih direktiva ako su projektom za izgradnju i rad tih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora predviđene primjerene mjere ublažavanja kako bi se izbjeglo takvo ubijanje ili spriječilo uznemiravanje, kako bi se primjerenim praćenjem procijenila djelotvornost takvih mjera te kako bi se, s obzirom na prikupljene informacije, poduzele daljnje mjere koje su potrebne kako bi se osiguralo da nema značajnog štetnog utjecaja na populaciju dotičnih vrsta.*
- (38) *Uz postavljanje novih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, obnovom kapaciteta postojećih elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora može se znatno pridonijeti postizanju ciljeva u pogledu energije iz obnovljivih izvora. Budući da su postojeće elektrane za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora uglavnom postavljene na lokacijama sa znatnim potencijalom obnovljivih izvora energije, obnovom kapaciteta može se osigurati kontinuirana upotreba tih lokacija uz istodobno smanjenje potrebe za određivanjem novih lokacija za projekte u području energije iz obnovljivih izvora. Dodatne koristi obnove kapaciteta su postojeći priključci na mrežu, veća vjerojatnost prihvaćanja i znanja u javnosti o utjecaju na okoliš.*

¹ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.).

- (39) *Direktivom (EU) 2018/2001 uvode se pojednostavnjeni postupci izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta. Kako bi se odgovorilo na sve veću potrebu za obnovom kapaciteta postojećih elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i kako bi se u potpunosti iskoristile prednosti koje ona nudi, primjereno je uspostaviti još kraći postupak izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koja se nalaze na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije, uključujući kraći postupak provjere. Za obnovu kapaciteta postojećih elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koja se nalaze izvan područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije države članice trebale bi osigurati pojednostavnjen i brz postupak izdavanja dozvola u trajanju od najviše jedne godine, uzimajući u obzir načelo „nenanošenja štete” iz europskog zelenog plana.*
- (40) *Kako bi se dodatno promicala i ubrzala obnova kapaciteta postojećih elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, trebalo bi uspostaviti pojednostavnjeni postupak izdavanja dozvola za priključke na mrežu u slučajevima kada obnova kapaciteta dovede do ograničenog povećanja ukupnog kapaciteta u usporedbi s izvornim projektom. Obnova kapaciteta u okviru projekata energije iz obnovljivih izvora podrazumijeva izmjene ili proširenje postojećih projekata u različitoj mjeri. Postupak izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta u okviru projekata energije iz obnovljivih izvora, uključujući procjene okoliša i provjere, trebalo bi ograničiti na mogući učinak koji proizlazi iz izmjene ili proširenja u odnosu na izvorni projekt.*

- (41) *Kada se obnavlja kapacitet solarne instalacije, povećanja učinkovitosti i kapaciteta mogu se postići bez povećanja prostora koji ono zauzima. Utjecaj postrojenja obnovljenog kapaciteta na okoliš ne razlikuje se stoga od utjecaja na okoliš izvornog postrojenja pod uvjetom da se tijekom postupka ne poveća korišteni prostor i da se i dalje poštuju propisane mjere ublažavanja utjecaja na okoliš koje su se izvorno zahtijevale.*
- (42) *Ugradnja opreme za solarnu energiju i povezanih postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji te priključivanje takve opreme i takvih postrojenja na mrežu, u postojećim ili budućim umjetnim strukturama koje nisu namijenjene proizvodnji solarne energije ili skladištenju energije, osim umjetnih vodenih površina, kao što su krovovi, parkirališta, ceste i željeznice, obično ne izaziva zabrinutost u pogledu konkurentnog korištenja prostora i utjecaja na okoliš. Stoga bi ta postrojenja trebala moći imati koristi od kraćih postupaka izdavanja dozvola i biti izuzeta od obveze provedbe procjene utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom 2011/92/EU, a da se pritom državama članicama omogući da uzmu u obzir posebne okolnosti povezane sa zaštitom kulturne ili povijesne baštine, nacionalnim obrambenim interesima ili sigurnosnim razlozima.*

Postrojenja potrošača vlastite energije, među ostalim ona kolektivnih potrošača vlastite energije kao što su lokalne energetske zajednice, također doprinose smanjenju ukupne potražnje za prirodnim plinom, povećanju otpornosti sustava i postizanju ciljeva Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora. Nije vjerojatno da će ugradnja opreme za solarnu energiju kapaciteta do 100 kW, uključujući postrojenja potrošača vlastite obnovljive energije, imati značajne štetne učinke na okoliš ili mrežu te ne predstavlja sigurnosni problem. Osim toga, mala postrojenja uglavnom ne zahtijevaju proširenje kapaciteta na mjestu priključenja na mrežu. S obzirom na neposredne pozitivne učinke takvih postrojenja na potrošače i ograničen utjecaj na okoliš koji bi zbog tih postrojenja mogao nastati, primjereno je dodatno pojednostavniti postupak izdavanja dozvola koji se na njih primjenjuje, pod uvjetom da ona ne premašuju postojeći kapacitet priključka na distribucijsku mrežu, uvođenjem koncepta pozitivne šutnje administracije u relevantne postupke izdavanja dozvola kako bi se promicalo i ubrzalo uvođenje tih postrojenja te kako bi se u kratkom roku iskoristile njihove prednosti. Državama članicama trebalo bi dopustiti primjenu praga nižeg od 100 kW na temelju njihovih unutarnjih ograničenja, pod uvjetom da prag ostane viši od 10,8 kW.

- (43) *Tehnologija dizalica topline ključna je za proizvodnju grijanja i hlađenja upotrebom energije iz okoliša, među ostalim iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i geotermalne energije. Dizalice topline također omogućuju iskorištavanje otpadne topline i hladnoće. Brzo uvođenje dizalica topline kojim se pokreće uporaba nedovoljno iskorištenih obnovljivih izvora energije, kao što su energija iz okoliša ili geotermalna energija te otpadna toplina iz industrijskog sektora i tercijarnog sektora, uključujući podatkovne centre, omogućuje zamjenu kotlova na prirodni plin i druga fosilna goriva rješenjem za grijanje iz obnovljivih izvora, uz istodobno povećanje energetske učinkovitosti. Na taj će se način ubrzati smanjenje uporabe plina za grijanje, kako u zgradama tako i u industriji. Kako bi se ubrzala ugradnja i uporaba dizalica topline, primjereno je uvesti ciljane kraće postupke izdavanja dozvola za takva postrojenja, uključujući pojednostavnjeni postupak izdavanja dozvola za priključivanje manjih dizalica topline na elektroenergetsku mrežu ako ne postoji sigurnosni problemi, ako nisu potrebni daljnji radovi za priključke na mrežu i ako ne postoji tehnička nekompatibilnost sastavnih dijelova sustava, osim ako se takvi postupci izdavanja dozvola zahtijevaju nacionalnim pravom. Zahvaljujući bržoj i jednostavnijoj ugradnji dizalica topline, povećanom upotrebom energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja, koji je odgovoran za gotovo polovinu potrošnje energije u Uniji, namjerava se povećati sigurnost opskrbe i pomoći u rješavanju složene situacije na tržištu.*

- (44) *Za potrebe relevantnog prava Unije u području zaštite okoliša, u okviru potrebnih procjena pojedinačnih slučajeva radi utvrđivanja jesu li postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, priključak tog postrojenja na mrežu, sama povezana mreža ili sredstva za skladištenje u određenom slučaju od prevladavajućeg javnog interesa, države članice trebale bi pretpostaviti da su ta postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i s njima povezana infrastruktura od prevladavajućeg javnog interesa i da služe javnom zdravlju i sigurnosti, osim ako postoje jasni dokazi da ti projekti imaju znatne štetne učinke na okoliš koji se ne mogu ublažiti ili kompenzirati, ili ako države članice odluče ograničiti primjenu te pretpostavke u propisno opravdanim i posebnim okolnostima, kao što su razlozi povezani s nacionalnom obranom. Ako se za takva postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora smatra da su od prevladavajućeg javnog interesa i da služe javnom zdravlju i sigurnosti, takvi bi projekti mogli ostvariti korist od pojednostavnjene procjene.*

(45) *Kako bi se osigurala neometana i djelotvorna provedba odredaba utvrđenih u ovoj Direktivi, Komisija podupire države članice putem Instrumenta za tehničku potporu uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća¹ kojim se pruža prilagođeno tehničko stručno znanje za osmišljavanje i provedbu reformi, među ostalim i onih kojima se povećava upotreba energije iz obnovljivih izvora, potiče bolja integracija energetske sustava, utvrđuju konkretna područja koja su posebno prikladna za postavljanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te pojednostavnjuje okvir za postupke odobravanja i izdavanja dozvola za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Tehnička potpora uključuje, na primjer, jačanje administrativnih kapaciteta, usklađivanje zakonodavnih okvira te razmjenu relevantnih primjera dobre prakse, poput omogućavanja višestrukih upotreba i davanja prednosti tim upotrebama.*

¹ *Uredba (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu (SL L 57, 18.2.2021., str. 1.).*

- (46) *Potrebno je uspostaviti energetska infrastrukturu kako bi se poduprlo znatno povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. Države članice trebale bi moći odrediti namjenska infrastrukturna područja ako se ne očekuje da će uvođenje projekata povezanih s mrežom ili skladištenjem koji su potrebni za integraciju energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav imati znatan učinak na okoliš, ako se takav učinak može na dogovarajući način ublažiti ili, ako to nije moguće, kompenzirati. Infrastrukturni projekti na takvim područjima mogu imati koristi od pojednostavljenijih procjena okoliša. Ako države članice odluče da neće odrediti takva područja, i dalje se primjenjuju procjene i pravila primjenjiva na temelju prava Unije o okolišu. Kako bi se odredila infrastrukturna područja, države članice trebale bi pripremiti jedan ili više planova, uključujući putem nacionalnog zakonodavstva, koji obuhvaćaju utvrđivanje područja i primjenjiva pravila te mjere ublažavanja za projekte koji se nalaze na svakom infrastrukturnom području. U planovima bi trebalo jasno navesti opseg namjenskog područja i vrstu obuhvaćenih infrastrukturnih projekata. Svaki bi plan trebao podlijevati procjeni okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ kako bi se procijenio učinak svake vrste projekta na relevantna područja koja su određena. U okviru mrežnih projekata na takvim namjenskim infrastrukturnim područjima trebala bi se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati područja mreže Natura 2000 i područja određena u okviru nacionalnih programa zaštite za očuvanje prirode i bioraznolikosti, osim ako zbog posebnosti mrežnih projekata ne postoje proporcionalne alternative za uvođenje takvih projekata. Pri procjeni proporcionalnosti države članice trebale bi uzeti u obzir potrebu za osiguravanjem ekonomske održivosti, izvedivosti te djelotvornosti i ubrzane provedbe projekta kako bi se osiguralo da se dodatni uvedeni kapaciteti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora mogu brzo integrirati u energetska sustav ili informacije o tome postoje li već na određenom području mreže Natura 2000 ili na određenom zaštićenom području infrastrukturni projekti različitih vrsta, čime bi se omogućilo kombiniranje različitih infrastrukturnih projekata na određenom području, što bi dovelo do manjeg učinka na okoliš. Namjenski planovi za projekte skladištenja trebali bi uvijek isključivati područja mreže Natura 2000 jer postoje manja ograničenja u pogledu toga gdje ih treba smjestiti. Na takvim bi područjima države članice trebale, u opravdanim okolnostima, među ostalim ako je to potrebno kako bi se ubrzalo širenje mreže radi pružanja potpore uvođenju energije iz obnovljivih izvora radi postizanja klimatskih ciljeva i ciljeva u*

pogledu energije iz obnovljivih izvora, pod određenim uvjetima moći uvesti izuzeća od određenih obveza u pogledu procjene predviđenih u pravu Unije o okolišu. Ako države članice odluče iskoristiti takva izuzeća, konkretni projekti trebali bi podlijegati pojednostavnjenom postupku provjere koji je sličan postupku provjere predviđenom u područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije, koji bi se trebao temeljiti na postojećim podacima. Zahtjevi nadležnog tijela za dostavljanje dodatnih dostupnih informacija ne bi trebali uključivati novu procjenu ili prikupljanje podataka. Ako se tijekom takog postupka provjere utvrde projekti za koje postoji velika vjerojatnost da će dovesti do znatnih nepredviđenih štetnih učinaka, nadležno tijelo trebalo bi osigurati primjenu odgovarajućih i razmjernih mjera ublažavanja ili, ako nisu dostupne, kompenzacijskih mjera. U slučaju kompenzacijskih mjera može se nastaviti s razvojem projekta dok se utvrđuju kompenzacijske mjere.

- (47) Nedovoljan broj kvalificiranih radnika, posebno instalatera i projektanata sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora, usporava zamjenu sustava grijanja na fosilna goriva sustavima koji se temelje na energiji iz obnovljivih izvora te predstavlja znatnu prepreku integraciji energije iz obnovljivih izvora u zgrade, industriju i poljoprivredu. Države članice trebale bi surađivati sa socijalnim partnerima i zajednicama obnovljive energije kako bi se predvidjele vještine koje će biti potrebne. Trebalo bi staviti na raspolaganje dostatan broj visokokvalitetnih ***i djelotvornih strategija za usavršavanje i prekvalifikaciju*** te programa osposobljavanja i mogućnosti certificiranja ***kojima se*** osigurava pravilno postavljanje i pouzdan rad širokog raspona sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora ***i tehnologije za skladištenje, kao i mjesta za punjenje električnih vozila***, te ih osmisliti tako da potaknu sudjelovanje u takvim programima osposobljavanja i sustavima certificiranja. Države članice trebale bi razmotriti mjere koje bi trebalo poduzeti kako bi se privukle skupine koje su trenutačno nedovoljno zastupljene u dotičnim profesionalnim područjima. Trebalo bi objaviti popis osposobljenih i certificiranih instalatera i projektanata kako bi se osiguralo povjerenje potrošača i jednostavan pristup prilagođenim vještinama projektiranja i ugradnje kojima se jamči pravilna ugradnja i rad sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora.

- (48) Jamstva o podrijetlu ključan su alat za informiranje potrošača i za daljnju primjenu ugovorâ o kupnji energije iz obnovljivih izvora. ***Stoga bi trebalo osigurati da se izdavanje, trgovanje, prijenos i uporaba jamstava o podrijetlu mogu provesti u jedinstvenom sustavu s primjereno standardiziranim certifikatima koji se uzajamno priznaju u cijeloj Uniji. Nadalje, kako bi se osobama koje sklapaju ugovore o kupnji energije iz obnovljivih izvora omogućio pristup odgovarajućim popratnim dokazima, trebalo bi osigurati da se sva povezana jamstva o podrijetlu mogu prenijeti na kupca. U kontekstu fleksibilnijeg energetskeg sustava i sve veće potražnje potrošača postoji potreba za inovativnijim, digitalnim, tehnološki naprednijim i pouzdanim alatom za podršku i dokumentiranje sve veće proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. Kako bi se olakšale digitalne inovacije u tom području, države članice trebale bi, prema potrebi, omogućiti izdavanje jamstava o podrijetlu u dijelovima i sa žigom bližim stvarnom vremenu. S obzirom na potrebu za unaprijeđivanjem osnaživanja potrošača i s obzirom na doprinošenje većem udjelu energije iz obnovljivih izvora u opskrbi plinom, države članice trebale bi zahtijevati od mrežnih opskrbljivača plinom koji krajnjim potrošačima daju informacije o kombinaciji izvora energije da upotrebljavaju jamstva o podrijetlu.***

- (49) Razvoj infrastrukture za mreže centraliziranoga grijanja i hlađenja trebalo bi pojačati i usmjeriti prema učinkovitom i fleksibilnom iskorištavanju šireg spektra obnovljivih izvora topline i hladnoće kako bi se povećala uporaba energije iz obnovljivih izvora i produbila integracija energetskeg sustava. Stoga je primjereno ažurirati popis obnovljivih izvora energije koje bi mreže centraliziranoga grijanja i hlađenja trebale sve više prihvaćati i **zahtijevati** integraciju skladištenja toplinske energije kao izvora fleksibilnosti, veće energetske učinkovitosti i isplativijeg rada.

- (50) S obzirom na to da se očekuje da će do 2030. u Uniji biti više od 30 milijuna električnih vozila, potrebno je osigurati da ona mogu u potpunosti pridonijeti integraciji električne energije iz obnovljivih izvora u sustav i tako omogućiti postizanje većih udjela električne energije iz obnovljivih izvora na troškovno optimalan način. Potrebno je u potpunosti iskoristiti potencijal električnih vozila da apsorbiraju električnu energiju iz obnovljivih izvora u vrijeme kad je ima u izobilju i da je vrate u mrežu u slučaju nestašice, **čime se pridonosi integraciji promjenjive električne energije iz obnovljivih izvora u sustav i istodobno osigurava sigurna i pouzdana opskrba električnom energijom**. Stoga je **primjereno** uvesti posebne mjere za električna vozila i informacije o energiji iz obnovljivih izvora te o tome kako joj i kada pristupiti kojima se dopunjuju informacije iz **uredbi (EU) .../...¹⁺ i .../...²⁺ Europskog parlamenta i Vijeća**.

¹ Uredba (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU (SL L, ..., str. ...).

+ SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 25/2023 (2021/0223(COD)), a u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu uredbu.

² Uredba (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o baterijama i otpadnim baterijama, izmjeni Direktive 2008/98/EZ i Uredbe (EU) br. 2019/1020 te stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ (SL L, ..., str. ...).

+ **SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/2023 (2020/0353(COD)), a u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu uredbu.**

- (51) *Uredbom (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Direktivom (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća² od država članica zahtijeva se da dopuste i potiču sudjelovanje u upravljanju potrošnjom putem agregacije te da, ako je to primjenjivo, krajnjim kupcima osiguraju ugovore s dinamičnim cijenama električne energije. Kako bi se omogućilo da se upravljanjem potrošnjom lakše pružaju dodatni poticaji za apsorpciju zelene električne energije, potrebno je da se ono temelji ne samo na dinamičnim cijenama, već i na signalima o stvarnom prodiranju zelene električne energije u sustav. Stoga je širenjem ciljanih informacija potrebno poboljšati signale koje potrošači i sudionici na tržištu primaju u pogledu udjela električne energije iz obnovljivih izvora i intenziteta emisija stakleničkih plinova isporučene električne energije. Obrasci potrošnje zatim se mogu prilagoditi na temelju prodiranja energije iz obnovljivih izvora i prisutnosti električne energije s nultim emisijama ugljika, u kombinaciji s prilagodbom na temelju cjenovnih signala. To služi cilju dodatnog podupiranja uvođenja inovativnih poslovnih modela i digitalnih rješenja, koji imaju kapacitet za povezivanje potrošnje s razinom energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetskoj mreži, čime se pružaju poticaji za prava ulaganja u mreže s ciljem podupiranja prelaska na čistu energiju.*

¹ *Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019., str. 54.).*

² *Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).*

- (52) Kako bi se usluge fleksibilnosti i uravnoteženja iz agregacije distribuiranih sredstava za skladištenje razvijale na konkurentan način, vlasnicima ili korisnicima baterija i subjektima koji djeluju u njihovo ime kao što su upravitelji energetske sustava zgrada, pružatelji usluga mobilnosti i ostali sudionici na tržištu električne energije, trebalo bi pod nediskriminirajućim uvjetima, **u skladu s relevantnim pravilima o zaštiti podataka** i besplatno omogućiti pristup osnovnim informacijama o baterijama u stvarnom vremenu, kao što su stanje starosti, razina napunjenosti, kapacitet i zadana vrijednost snage. Stoga je primjereno uvesti mjere kojima se rješava pitanje potrebe za pristupom takvim podacima kako bi se olakšale aktivnosti povezane s integracijom baterija za kućnu uporabu i električnih vozila, **kojima se dopunjuju** odredbe o pristupu podacima o baterijama povezane s olakšavanjem prenamjene baterija utvrđene u **Uredbi (EU) .../...**⁺. Odredbe o pristupu podacima o baterijama električnih vozila trebale bi se primjenjivati dodatno uz sve odredbe utvrđene u pravu Unije o homologaciji vozila.

⁺ **SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/2023 (2020/0353(COD)).**

- (53) Sve više električnih vozila u cestovnom, željezničkom, pomorskom i drugim načinima prijevoza zahtijevat će optimizaciju punjenja i upravljanje punjenjem na način koji ne uzrokuje zagušenje te koji potpuno iskorištava dostupnost električne energije iz obnovljivih izvora i niske cijene električne energije u sustavu. Ako bi *pametno i* dvosmjerno punjenje pomoglo daljnjem prodiranju električne energije iz obnovljivih izvora preko voznih parkova električnih vozila u prometni sektor i *u* elektroenergetski sustav općenito, takva bi funkcionalnost isto tako trebala biti dostupna. S obzirom na dugotrajan vijek mjesta za punjenje zahtjeve u pogledu infrastrukture za punjenje trebalo bi ažurirati na način kojim bi se zadovoljile buduće potrebe i koji ne bi imao negativne učinke ovisnosti na razvoj tehnologije i usluga.

- (54) *Mjesta za punjenje na kojima se električna vozila obično parkiraju dulje vrijeme, primjerice u blizini mjesta boravka ili rada, vrlo su važna za integraciju energetskeg sustava. Stoga je potrebno osigurati funkcionalnosti pametnog i, prema potrebi, dvosmjernog punjenja. U tom smislu rad obične infrastrukture za punjenje koja nije javno dostupna posebno je važan za integraciju električnih vozila u elektroenergetski sustav jer se nalazi ondje gdje se električna vozila učestalo parkiraju tijekom duljeg razdoblja, kao što su zgrade s ograničenim pristupom, parkirališta zaposlenika ili parkirališta koja se iznajmljuju fizičkim ili pravnim osobama.*
- (55) *Upravljanje potrošnjom ključno je kako bi se omogućilo pametno punjenje električnih vozila i time omogućila učinkovita integracija električnih vozila u elektroenergetsku mrežu, što će biti ključno za proces dekarbonizacije prometa i za olakšavanje integracije energetskeg sustava. Osim toga, države članice trebale bi prema potrebi poticati inicijative kojima se promiče upravljanje potrošnjom putem interoperabilnosti i razmjena podataka za sustave grijanja i hlađenja, jedinice za skladištenje toplinske energije i druge relevantne uređaje povezane s energijom.*
- (56) Korisnici električnih vozila koji sklapaju ugovore s pružateljima usluga elektromobilnosti i sudionicima na tržištu električne energije trebali bi imati pravo na primanje informacija i objašnjenja o tome kako će uvjeti ugovora utjecati na uporabu njihova vozila i na stanje starosti njegove baterije. Pružatelji usluga elektromobilnosti i sudionici na tržištu električne energije trebali bi korisnicima električnih vozila jasno objasniti kako će dobiti naknadu za usluge fleksibilnosti, uravnoteženja i skladištenja koje se pružaju elektroenergetskom sustavu i tržištu uporabom njihovih električnih vozila.

Pri sklapanju takvih ugovora potrošačka prava korisnika električnih vozila također trebaju biti osigurana, posebno u pogledu zaštite osobnih podataka, kao što su lokacija i vozne navike, u vezi s uporabom njihova vozila. Sklonost korisnika električnih vozila u pogledu vrste električne energije koju kupuju za uporabu u njihovu električnom vozilu te druge sklonosti isto tako mogu biti dio takvih ugovora. Zbog tih je razloga važno ***osigurati da se uvedena infrastruktura za punjenje koristi što je moguće djelotvornije. Kako bi se povećalo povjerenje potrošača u e-mobilnost, ključno je*** da se korisnici električnih vozila mogu koristiti svojom pretplatom na više mjesta za punjenje. Time će se odabranom pružatelju usluga korisnika električnih vozila omogućiti optimalna integracija električnog vozila u elektroenergetski sustav s pomoću predvidljivog planiranja i poticaja koji se temelje na sklonostima korisnika električnih vozila. To je ujedno u skladu s načelima energetskeg sustava usmjerenog na potrošača i proizvođača-potrošača te s pravom opskrbljivača da kao krajnje kupce odabere korisnike električnih vozila u skladu s odredbama Direktive (EU) 2019/944.

- (57) Distribuirana sredstva za skladištenje, kao što su baterije za kućnu uporabu i baterije električnih vozila, imaju potencijal ponuditi mreži znatnu fleksibilnost i usluge uravnoteženja putem agregacije. Kako bi se olakšao razvoj takvih **uređaja i** usluga, regulatorne odredbe koje se odnose na priključivanje i rad sredstava za skladištenje, kao što su tarife, vrijeme obveze i specifikacije priključaka, trebale bi biti osmišljene tako da ne ometaju potencijal svih sredstava za skladištenje, uključujući mala i mobilna sredstva za skladištenje, **i drugih uređaja, kao što su dizalice topline, solarni paneli i skladištenje toplinske energije**, kako bi se sustavu ponudila fleksibilnost i usluge uravnoteženja i pridonijelo daljnjem prodoru električne energije iz obnovljivih izvora u usporedbi s većim, stacionarnim sredstvima za skladištenje. ***Uz opće odredbe o sprečavanju diskriminacije na tržištu utvrđene u Uredbi (EU) 2019/943 i Direktivi (EU) 2019/944, trebalo bi uvesti posebne zahtjeve za cjelovito rješavanje pitanja sudjelovanja tih sredstava i uklanjanje svih preostalih prepreka za oslobađanje potencijala takvih sredstava kako bi se pomoglo dekarbonizaciji elektroenergetskog sustava i osnažilo potrošače da aktivno sudjeluju u energetskej tranziciji.***

- (58) *Opće je načelo da bi države članice trebale osigurati jednake uvjete tržišnog natjecanja za male decentralizirane sustave za proizvodnju i skladištenje električne energije, među ostalim s pomoću baterija i električnih vozila, kako bi mogli sudjelovati na tržištima električne energije, što uključuje upravljanje zagušenjem i pružanje usluga fleksibilnosti i uravnoteženja na nediskriminirajući način u usporedbi s drugim sustavima za proizvodnju i skladištenje električne energije, i bez nerazmjernog administrativnog ili regulatornog opterećenja. Države članice trebale bi poticati potrošače vlastite energije i zajednice obnovljive energije da aktivno sudjeluju na tim tržištima električne energije pružanjem usluga fleksibilnosti s pomoću upravljanja potrošnjom i skladištenja, među ostalim s pomoću baterija i električnih vozila.*
- (59) Industrija čini 25 % potrošnje energije u Uniji i veliki je korisnik grijanja i hlađenja, za koje se trenutno koriste fosilna goriva u mjeri od 91 %. Međutim, 50 % potražnje za grijanjem i hlađenjem odnosi se na nisku temperaturu (< 200 °C), za koju postoje troškovno učinkovite opcije koje se temelj na energiji iz obnovljivih izvora, među ostalim i elektrifikacija *i izravna uporaba energije iz obnovljivih izvora*. Osim toga, industrija upotrebljava neobnovljive izvore kao sirovine za proizvodnju proizvoda kao što su čelik ili kemikalije. Današnje odluke o industrijskim ulaganjima odredit će buduće industrijske procese i energetske opcije koje industrija može razmotriti i zato je važno da te odluke o ulaganjima budu otporne na buduće promjene *i da ne dovedu do nastanka neupotrebljivih sredstava*.

Stoga bi trebalo uspostaviti referentne vrijednosti kako bi se pružili poticaji industriji da prijeđe na proizvodne procese koji se temelje na energiji iz obnovljivih izvora i koje ne pokreće samo energija iz obnovljivih izvora, već upotrebljavaju i sirovine iz obnovljivih izvora kao što je obnovljivi vodik. ***Države članice trebale bi, kad god je to moguće, promicati elektrifikaciju industrijskih procesa, primjerice za niskotemperaturnu industrijsku toplinu.*** Nadalje, ***države članice trebale bi promicati korištenje*** zajedničke metodologije za proizvode koji su označeni kao proizvodi koji su djelomično ili u potpunosti proizvedeni uporabom energije iz obnovljivih izvora ili za koje se kao sirovine upotrebljavaju obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla¹, uzimajući u obzir postojeće metodologije označivanja proizvoda u Uniji i inicijative za održive proizvode. Time bi se izbjegle obmanjujuće prakse i povećalo povjerenje potrošača. Nadalje, s obzirom na sklonost potrošača proizvodima koji pridonose ciljevima u području okoliša i klimatskih promjena, time bi se potaknula tržišna potražnja za tim proizvodima.

- (60) ***Kako bi se smanjila ovisnost Unije o fosilnim gorivima i uvozu fosilnih goriva, Komisija bi trebala izraditi strategiju Unije za uvezeni i domaći vodik na temelju podataka koje su dostavile države članice.***

- (61) Obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla mogu se upotrebljavati u energetske svrhe, ali i u neenergetske svrhe kao sirovine ili industrijske sirovine, primjerice u **industriji** čelika ili **kemijskoj industriji**. Uporabom obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u obje svrhe iskorištava se njihov puni potencijal za zamjenu fosilnih goriva koja se koriste kao sirovine i za smanjenje emisija stakleničkih plinova u **industrijskim procesima koje je teško elektrificirati** te bi stoga trebala biti uključena u cilj za uporabu obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla. Nacionalne mjere za potporu uvođenju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u **onim industrijskim sektorima koje je teško elektrificirati** ne bi trebale dovesti do povećanja neto onečišćenja zbog povećane potražnje za proizvodnjom električne energije koja se zadovoljava fosilnim gorivima koja najviše onečišćuju, kao što su ugljen, dizel, lignit, naftni treset i naftni škriljvac. **Iz navedenog cilja trebalo bi isključiti potrošnju vodika u industrijskim procesima u kojima se vodik proizvodi kao nusproizvod ili se dobiva iz nusproizvoda koji je teško zamijeniti obnovljivim gorivima nebiološkog podrijetla. Vodik koji se troši za proizvodnju goriva namijenjenog uporabi u prometu obuhvaćen je ciljevima u području prometa za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla.**

- (62) *U strategiji Unije za vodik, utvrđenoj u Komunikaciji Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenoj „Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu“ prepoznaje se uloga postojećih postrojenja za proizvodnju vodika naknadno opremljenih kako bi se smanjile njihove emisije stakleničkih plinova u postizanju povećanih klimatskih ambicija za 2030. S obzirom na tu strategiju i u okviru poziva na podnošenje projekata u organizaciji Inovacijskog fonda Unije uspostavljenog člankom 10.a stavkom 8. Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹, pioniri takvog poslovanja donijeli su odluke o ulaganju radi naknadnog opremanja postojećih postrojenja za proizvodnju vodika na temelju tehnologije za parno reformiranje metana u cilju dekarbonizacije proizvodnje vodika. Za potrebe izračuna nazivnika doprinosa obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla koja se upotrebljavaju u konačne energetske i neenergetske svrhe u industriji, ne bi trebalo uzeti u obzir vodik proizveden u naknadno opremljenim proizvodnim postrojenjima na temelju tehnologije za parno reformiranje metana za koje je odluka Komisije o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru Inovacijskog fonda objavljena prije stupanja na snagu ove Direktive i kojima se postiže godišnje prosječno smanjenje stakleničkih plinova od 70 %.*

¹ *Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).*

- (63) *Osim toga, trebalo bi priznati da bi zamjena vodika proizvedenog na temelju procesa za parno reformiranje metana mogla predstavljati posebne izazove za određena postojeća integrirana postrojenja za proizvodnju amonijaka. Zbog toga bi bila potrebna rekonstrukcija takvih postrojenja za proizvodnju što bi iziskivalo znatan napor država članica ovisno o njihovim posebnim nacionalnim okolnostima i strukturi njihove opskrbe energijom.*
- (64) *Kako bi se postigao cilj Unije da postane klimatski neutralna do 2050. i da se dekarbonizira industrija Unije, države članice trebale bi moći kombinirati upotrebu nefosilnih izvora energije i obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u kontekstu svojih posebnih nacionalnih okolnosti i kombinacije izvora energije. U tom kontekstu države članice trebale bi moći smanjiti cilj za uporabu obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u industrijskom sektoru, pod uvjetom da troše ograničeni udio vodika ili njegovih derivata proizvedenih iz fosilnih goriva i da su na dobrom putu prema ostvarenju svojeg očekivanog nacionalnog doprinosa u skladu s formulom iz Priloga II. Uredbi (EU) 2018/1999.*
- (65) Povećanje ambicija u sektoru grijanja i hlađenja ključno je za postizanje općeg cilja u pogledu energije iz obnovljivih izvora s obzirom na to da grijanje i hlađenje čine otprilike polovinu potrošnje energije u Uniji i obuhvaćaju širok raspon krajnjih namjena i tehnologije u zgradama, industriji te centraliziranom grijanju i hlađenju. Kako bi se ubrzalo povećanje **energije iz obnovljivih izvora u sektoru** grijanja i hlađenja, **minimalno** godišnje povećanje **postotnog boda na razini država članica** trebalo bi postati obvezujuće **za sve države članice**.

Minimalno godišnje prosječno obvezujuće povećanje u grijanju i hlađenju od 0,8 postotnih bodova u razdoblju od 2021. do 2025. i 1,1 postotnog boda u razdoblju od 2026. do 2030., primjenjivo na sve države članice, trebalo bi dopuniti dodatnim indikativnim povećanjima ili nadopunama, posebno izračunanim za svaku državu članicu kako bi se postiglo prosječno povećanje od 1,8 postotnih bodova na razini Unije. Cilj je tih dodatnih indikativnih povećanja ili nadopuna za države članice preraspodijeliti dodatni napor potreban za postizanje željene razine energije iz obnovljivih izvora do 2030. među državama članicama na temelju bruto društvenog proizvoda i troškovne učinkovitosti te usmjeriti države članice u pogledu razine energije iz obnovljivih izvora koja bi mogla biti dovoljna za upotrebu u tom sektoru. Države članice trebale bi, u skladu s načelom energetske učinkovitosti na prvome mjestu, provesti procjenu svojeg potencijala energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja te potencijala za uporabu otpadne topline i hladnoće. Države članice trebale bi provesti dvije ili više mjera s popisa mjera za olakšavanje povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora u grijanju i hlađenju. Pri donošenju i provedbi tih mjera države članice trebale bi osigurati da su one dostupne svim potrošačima, posebno onima koji žive u kućanstvima s niskim prihodima ili ugroženim kućanstvima.

- (66) Kako bi se osiguralo da je veća važnost centraliziranoga grijanja i hlađenja popraćena boljim informiranjem potrošača, primjereno je pojasniti i ojačati transparentost ■ u pogledu udjela **energije iz obnovljivih izvora** i energetske učinkovitosti sustavâ centraliziranog grijanja i hlađenja.
- (67) Moderni učinkoviti sustavi centraliziranoga grijanja i hlađenja koji se temelje na energiji iz obnovljivih izvora pokazali su svoj potencijal za pružanje isplativih rješenja za integraciju energije iz obnovljivih izvora, povećanu energetske učinkovitost i integraciju energetskog sustava, **pri čemu se** olakšava opća dekarbonizacija sektora grijanja i hlađenja. Kako bi se osiguralo iskorištavanje tog potencijala, godišnje povećanje energije iz obnovljivih izvora ili otpadne topline **i hladnoće** u centraliziranom grijanju i hlađenju trebalo bi povećati s 1 postotnog boda na **2,2 postotnih bodova** bez promjene okvirne prirode **tog** povećanja, što odražava neujednačen razvoj te vrste mreže na razini Unije.
- (68) Kako bi se uzela u obzir povećana važnost centraliziranoga grijanja i hlađenja i potreba za usmjeravanjem razvoja tih mreža prema integraciji više energije iz obnovljivih izvora, primjereno je **potaknuti operatore sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja da** opskrbljivače trećih strana koji opskrbljuju energijom iz obnovljivih izvora i otpadnom toplinom i hladnoćom **povežu** s mrežnim sustavima centraliziranoga grijanja ili hlađenja iznad **25 MW**.

- (69) *Sustavi grijanja i hlađenja, posebno sustavi centraliziranoga grijanja i hlađenja, sve više doprinose uravnoteženju elektroenergetske mreže osiguravanjem dodatne potražnje za promjenjivom električnom energijom iz obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra i solarna energija, kada je takva električna energija iz obnovljivih izvora obilna, jeftina i kada bi inače bila ograničena. Takvo uravnoteženje može se postići upotrebom visokoučinkovitih generatora topline i hladnoće na električni pogon, kao što su dizalice topline, posebno ako su ti generatori topline i hladnoće povezani s velikim skladištenjem topline, posebno u pogledu centraliziranog grijanja i hlađenja ili individualnog grijanja, ako ekonomije razmjera i učinkovitosti sustava za centralizirano grijanje i hlađenje nisu dostupne. Koristi dizalica topline dvostruke su, prvo, jer znatno povećavaju energetske učinkovitost, tako što u velikoj mjeri štede energiju i troškove potrošača, te, drugo, jer jačaju integraciju energije iz obnovljivih izvora, tako što omogućuju veću upotrebu geotermalne energije i energije iz okoliša. Kako bi se pružili dodatni poticaji za uporabu električne energije iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje te skladištenje topline, posebno uvođenjem dizalica topline, primjereno je dopustiti državama članicama da električnu energiju iz obnovljivih izvora koja pokreće te generatore topline i hladnoće, uključujući dizalice topline, uračunaju u obvezujuće i indikativno godišnje povećanje energije iz obnovljivih izvora u grijanju i hlađenju te centraliziranom grijanju i hlađenju.*

- (70) *Unatoč njihovoj širokoj dostupnosti, otpadna toplina i hladnoća nedovoljno su iskorištene* , što dovodi do rasipanja resursa, niže energetske učinkovitosti u nacionalnim energetske sustavima i veće potrošnje energije u Uniji nego što je potrebno. ***Primjereno je dopustiti da se otpadna toplina i hladnoća, pod uvjetom da se isporučuju iz učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja, uračunaju u djelomično ispunjenje ciljeva za energiju iz obnovljivih izvora u zgradama, industriji, grijanju i hlađenju te u potpunom ispunjenju ciljeva za centralizirano grijanje i hlađenje. Time bi se omogućilo iskorištavanje sinergija između energije iz obnovljivih izvora i otpadne topline i hladnoće u mrežama centraliziranoga grijanja i hlađenja povećanjem gospodarske opravdanosti ulaganja u modernizaciju i razvoj tih mreža. Osobito bi uključivanje otpadne topline u referentnu vrijednost za energiju iz obnovljivih izvora u industriji trebalo biti prihvatljivo samo u pogledu otpadne topline ili hladnoće isporučene putem operatora centraliziranoga grijanja i hlađenja iz druge industrijske lokacije ili druge zgrade, čime bi se osiguralo da je opskrba toplinom ili hladnoćom glavna djelatnost takvih operatera te da se uračunana otpadna toplina jasno razlikuje od unutarnje otpadne topline koja je oporabljena u istom ili povezanom poduzeću ili istim ili povezanim zgradama.***

- (71) Kako bi se osiguralo da centralizirano grijanje i hlađenje u potpunosti sudjeluju u integraciji energetskog sektora, potrebno je proširiti suradnju s operatorima distribucijskih sustava električne energije na operatore prijenosnih sustava za električnu energiju i proširiti opseg suradnje na planiranje ulaganja u mrežu i tržišta **kako** bi se bolje iskoristio potencijal centraliziranoga grijanja i hlađenja za pružanje usluga fleksibilnosti na tržištima električne energije. Trebala bi se omogućiti i daljnja suradnja s operatorima plinskih mreža, uključujući mreže za vodik i druge energetske mreže, kako bi se osigurala šira integracija među nositeljima energije i njihova najisplativija uporaba. ***Nadalje, zahtjevi u pogledu bolje koordinacije između operatora centraliziranoga grijanja i hlađenja, industrijskih i tercijarnih sektora i lokalnih tijela mogli bi olakšati dijalog i suradnju potrebne za iskorištavanje isplativog potencijala otpadne topline i hladnoće putem sustavâ centraliziranoga grijanja i hlađenja.***
- (72) Uporabom obnovljivih goriva i električne energije iz obnovljivih izvora u **sektoru** prometa može se doprinijeti dekarbonizaciji Unijina sektora prometa na troškovno učinkovit način i poboljšati, među ostalim, energetska diversifikaciju u tom sektoru uz istodobno promicanje inovacija, gospodarskog rasta i radnih mjesta u Uniji smanjujući pritom oslanjanje na uvoz energije. Kako bi se postigao povećani cilj smanjenja **emisija** stakleničkih plinova utvrđen Uredbom (EU) 2021/1119, trebalo bi povećati razinu energije iz obnovljivih izvora koja se isporučuje svim načinima prijevoza u Uniji.

*Dopuštanjem državama članicama da odaberu između cilja u području prometa izraženog kao cilj smanjenja intenziteta stakleničkih plinova ili kao udio u potrošnji energije iz obnovljivih izvora, pruža im se odgovarajući stupanj fleksibilnosti za oblikovanje njihovih politika za dekarbonizaciju prometa. Nadalje, uvođenjem kombiniranog energetske cilja za napredna biogoriva te bioplin i obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, uključujući minimalni udio za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, osigurala bi se povećana uporaba obnovljivih goriva s najmanjim utjecajem na okoliš u načinima prijevoza koje je teško elektrificirati, kao što su pomorski promet i zračni promet. Kako bi pokrenule zamjenu goriva u pomorskom prometu, države članice s morskim lukama trebale bi nastojati osigurati da od 2030. udio obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u ukupnoj količini energije koja se isporučuje sektoru pomorskog prometa iznosi najmanje 1,2 %. Postizanje tih ciljeva trebalo bi se osigurati obvezama opskrbljivača gorivom te drugim mjerama utvrđenima u **uredbama (EU) 2023/...**¹⁺ i (EU) 2023/...²⁺⁺ **Europskog parlamenta i Vijeća**. Namjenske obveze za opskrbljivače zrakoplovnim gorivom trebalo bi uvesti samo u skladu s Uredbom (EU) 2023/...⁺⁺⁺.*

-
- ¹ Uredba (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o upotrebi obnovljivih i niskougljičnih goriva u pomorskom prometu i izmjeni Direktive 2009/16/EZ (SL ...).
- ⁺ **SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 26/23 (2021/0210(COD)) i u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu direktivu.**
- ² Uredba (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o osiguravanju jednakih uvjeta tržišnog natjecanja za održiv zračni prijevoz (ReFuelEU Aviation) (SL ...).
- ⁺⁺ **SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 29/23 (2021/0205(COD)) i u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu direktivu.**
- ⁺⁺⁺ **SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 29/23 (2021/0205(COD)).**

- (73) *Kako bi se potaknulo uvođenje opskrbe obnovljivim gorivima za sektor međunarodnog pomorskog skladištenja koji je teško dekarbonizirati, za izračun ciljeva u području prometa obnovljiva goriva koja se isporučuju međunarodnim pomorskim spremnicima trebala bi biti uključena u konačnu potrošnju energije iz obnovljivih izvora u sektoru prometa te bi, u skladu s time, goriva koja se isporučuju međunarodnim pomorskim spremnicima trebalo uključiti u konačnu potrošnju izvora energije u sektoru prometa. Međutim, pomorski promet čini velik udio u konačnoj bruto potrošnji energije u pojedinim državama članicama. S obzirom na postojeća tehnološka i regulatorna ograničenja koja sprečavaju komercijalnu uporabu biogoriva u sektoru pomorskog prometa, primjereno je, odstupajući od zahtjeva da se uključi sva energija isporučena sektoru pomorskog prometa, dopustiti državama članicama da, za potrebe izračuna specifičnih ciljeva u području prometa, utvrde gornju granicu za energiju isporučenu sektoru pomorskog prometa na 13 % konačne bruto potrošnje energije u državi članici. Za otočne države članice u kojima je konačna bruto potrošnja energije u sektoru pomorskog prometa nerazmjerno visoka, odnosno iznosi više od trećine potrošnje energije u sektoru cestovnog prometa i sektoru željezničkog prometa, gornja granica trebala bi iznositi 5 %. Međutim, pri izračunu općeg cilja u pogledu energije iz obnovljivih izvora, uzimajući u obzir posebne značajke međunarodnih pomorskih spremnika, kad je riječ o gorivima koja im se isporučuju, ta bi goriva trebalo uključiti u konačnu bruto potrošnju energije države članice samo ako su obnovljiva.*

- (74) Elektromobilnost će imati ključnu ulogu u dekarbonizaciji prometnog sektora. Kako bi se potaknuo daljnji razvoj elektromobilnosti, države članice trebale bi uspostaviti mehanizam jedinica kojim se operatorima javno dostupnih mjesta za punjenje omogućuje da opskrbom električnom energijom iz obnovljivih izvora doprinose ispunjavanju obveze koju su države članice uvele za opskrbljivače gorivom. ***Države članice trebale bi moći u taj mehanizam jedinica uključiti privatna mjesta za punjenje ako se može dokazati da se električnom energijom iz obnovljivih izvora koja se dostavlja tim privatnim mjestima za punjenje opskrbljuju isključivo električna vozila.*** Iako se takvim mehanizmima jedinica podupire električna energija u ***sektoru prometa***, važno je da države članice nastave postavljati ambiciozne ciljeve za dekarbonizaciju svoje kombinacije tekućih goriva, ***posebno u sektorima prometa koje je teško dekarbonizirati, kao što su pomorski promet i zračni promet, u kojima je izravna elektrifikacija puno teža.***
- (75) ***Obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, uključujući obnovljivi vodik, mogu se upotrebljavati kao sirovina ili kao izvor energije u industrijskim i kemijskim procesima te u pomorskom prometu i zračnom prometu, čime se dekarboniziraju sektori u kojima izravna elektrifikacija nije tehnički moguća ili konkurentna. Mogu se upotrebljavati i za skladištenje energije kako bi se, prema potrebi, uravnotežio energetska sustav, zbog čega igraju veliku ulogu u integraciji energetske sustava.***

- (76) Politikom Unije u području energije iz obnovljivih izvora nastoji se doprinijeti postizanju Unijinih ciljeva u pogledu ublažavanja klimatskih promjena u vidu smanjenja emisija stakleničkih plinova. U ostvarivanju tog cilja ključno je doprinijeti i širim ciljevima u području okoliša, a posebno sprečavanju gubitka bioraznolikosti, na koju negativno utječu neizravne promjene uporabe zemljišta povezane s proizvodnjom određenih biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase. Doprinos tim ciljevima u području klime i okoliša važno je i dugotrajno međugeneracijsko pitanje za građane Unije i zakonodavce Unije. ***Unija bi stoga trebala promicati ta goriva u količinama kojima se uravnotežuje potrebna ambicija s potrebom da se izbjegne doprinošenje izravnoj i neizravnoj*** promjeni uporabe zemljišta. ***Način*** izračuna cilja za područje prometa ne bi trebao utjecati na utvrđena ograničenja koja se odnose na način na koji se određena goriva proizvedena iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje s jedne strane te goriva s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta s druge strane uračunavaju u taj cilj. Osim toga, kako se ne bi stvorio poticaj za uporabu biogoriva i bioplina proizvedenih iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje u prometu te uzimajući u obzir utjecaj rata protiv Ukrajine na opskrbu hranom i hranom za životinje, države članice trebale bi i dalje moći birati hoće li biogoriva i bioplin proizvedene iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje uračunati u cilj za područje prometa.

Ako ih ne uračunaju, države članice trebale bi moći **odlučiti smanjiti cilj koji se temelji na energiji ili** na odgovarajući način smanjiti cilj smanjenja intenziteta stakleničkih plinova pod pretpostavkom da se biogorivima proizvedenima iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje uštedi 50 % emisija stakleničkih plinova, što odgovara tipičnim vrijednostima navedenima u prilogu ovoj Direktivi za uštede **emisija** stakleničkih plinova iz najrelevantnijih procesa proizvodnje biogoriva proizvedenih iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje, kao i minimalni prag uštede **emisija stakleničkih plinova** koji se **primjenjuje** na većinu postrojenja za proizvodnju takvih biogoriva.

- (77) *Kako bi se osiguralo da se uporabom biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase štedi sve veća količina emisija stakleničkih plinova te kako bi se odgovorilo na moguće neizravne učinke promicanja takvih goriva, kao što je deforestacija, Komisija bi trebala, na temelju objektivnih i znanstvenih kriterija, preispitati razinu praga za maksimalni udio prosječnog godišnjeg proširenja globalnog proizvodnog područja s velikim zalihama ugljika, uzimajući u obzir klimatske ciljeve i obveze Unije te bi, prema potrebi, trebala predložiti novi prag na temelju rezultata svojeg preispitivanja. Nadalje, Komisija bi trebala procijeniti mogućnost osmišljavanja ubrzane putanje za postupno ukidanje doprinosa takvih goriva ciljevima u pogledu energije iz obnovljivih izvora kako bi se maksimalno povećala količina ušteda emisija stakleničkih plinova.*

- (78) ***Postavljanje*** cilja u području prometa kao cilja smanjenja intenziteta stakleničkih plinova ***zahtijeva pružanje metodologije kojom se uzima u obzir da se različitim vrstama energije iz obnovljivih izvora štedi različita količina emisija stakleničkih plinova te da stoga različito doprinose pojedinom cilju.*** Trebalo bi smatrati da električna energija iz obnovljivih izvora ima nultu stopu emisija ***stakleničkih plinova***, što znači da se njome uštedi 100 % emisija ***stakleničkih plinova*** u usporedbi s električnom energijom proizvedenom iz fosilnih goriva. Time će se stvoriti poticaj za uporabu električne energije iz obnovljivih izvora jer nije vjerojatno da će se obnovljivim gorivima i gorivima iz recikliranog ugljika ostvariti tako visok postotak ušteda emisija stakleničkih plinova. Elektrifikacija koja se oslanja na obnovljive izvore energije stoga bi postala najučinkovitiji način dekarbonizacije cestovnog prometa. Osim toga, radi promicanja uporabe **■** obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u ***zračnom načinu prijevoza i pomorskom načinu prijevoza***, koje je teško elektrificirati, primjereno je ***uvesti*** multiplikator za **■** goriva isporučena u tim načinima prijevoza kad ih se računa u posebne ciljeve postavljene za ta goriva.

- (79) Izravna elektrifikacija sektora krajnje potrošnje, uključujući sektor prometa, doprinosi učinkovitosti **sustava** i olakšava prelazak na energetske sustav koji se temelji na energiji iz obnovljivih izvora. Stoga je ona sama po sebi djelotvorno sredstvo za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Shodno tome nije potrebno izraditi okvir za dodatnost koji bi se primjenjivao posebno na električnu energiju iz obnovljivih izvora koja se isporučuje električnim vozilima u **sektoru** prometa. ***Nadalje, doprinos solarnih električnih vozila može biti ključan za dekarbonizaciju Unijina sektora prometa.***
- (80) S obzirom na to da se obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla trebaju računati kao energija iz obnovljivih izvora bez obzira na sektor u kojem se troše, pravila za određivanje njihove obnovljive prirode kad su proizvedena iz električne energije, koja su se primjenjivala samo na ta goriva kad se koriste u sektoru prometa, trebalo bi proširiti na sva obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, bez obzira na sektor ***u kojem*** se troše.

- (81) *Obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla važna su za povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u sektorima za koje se očekuje da će se dugoročno oslanjati na plinovita i tekuća goriva, među ostalim za industrijske primjene i u prometu teškim vozilima. Komisija bi do 1. srpnja 2028. trebala procijeniti učinak metodologije kojom se definira kada se električna energija koja se upotrebljava za proizvodnju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla može smatrati potpuno obnovljivom, uključujući učinak dodatnosti i vremenske i geografske korelacije na troškove proizvodnje, uštede emisija stakleničkih plinova i energetske sustav, te bi o tome trebala podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. U tom bi se izvješću posebno trebao procijeniti učinak te metodologije na dostupnost i cjenovnu pristupačnost obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla za sektor industrije i sektor prometa te na sposobnost Unije da ostvari svoje ciljeve u pogledu obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla, uzimajući u obzir strategiju Unije za uvezene i domaće vodik, uz istodobno najveće moguće smanjenje povećanja emisija stakleničkih plinova u sektoru električne energije i cjelokupnom energetske sustavu.*

Ako se u tom izvješću zaključi da se tom metodologijom ne osiguravaju dostatna dostupnost i cjenovna pristupačnost te da ona znatno ne doprinosi uštedama emisija stakleničkih plinova, integraciji energetskeg sustava i postizanju ciljeva Unije u pogledu obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla za 2030., Komisija bi trebala preispitati metodologiju Unije i, prema potrebi, donijeti delegirani akt radi izmjene metodologije kako bi se provele potrebne prilagodbe kriterija u cilju olakšavanja razvoja industrije vodika.

- (82) Kako bi se osigurala veća okolišna djelotvornost kriterija Unije za održivost i uštede emisija stakleničkih **plinova** za kruta goriva iz biomase u postrojenjima za grijanje, električnu energiju i hlađenje, minimalni prag za primjenjivost tih kriterija trebalo bi smanjiti sa sadašnjih 20 MW na 7,5 MW.

- (83) Direktivom (EU) 2018/2001 ojačan je okvir za održivost bioenergije i uštede **emisija** stakleničkih plinova utvrđivanjem kriterija za sve sektore krajnje potrošnje. Njome se utvrđuju posebna pravila za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase kojima se zahtijeva održivost sječe i obračunavanje emisija povezanih s promjenom uporabe zemljišta. ***U skladu s ciljevima očuvanja bioraznolikosti i sprečavanja uništavanja staništa, u skladu s Direktivom 92/43/EEZ, Direktivom 2000/60/EZ, Direktivom 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Direktivom 2009/147/EZ, potrebno je postići*** pojačanu zaštitu posebno bioraznolikih staništa bogatih ugljikom, kao što su primarne šume i ***šume starog rasta***, visoko bioraznolike šume, travnjaci, tresetišta ***i vrištine***. ***Stoga bi*** trebalo uvesti izuzeća i ograničenja za dobivanje šumske biomase iz tih područja, u skladu s pristupom za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivredne biomase, ***osim ako se pristupom temeljenim na riziku predviđaju potrebna isključenja i ograničenja, a operatori pružaju potrebna jamstva***. Osim toga, ***podložno odgovarajućim prijelaznim razdobljima za potrebe sigurnosti ulaganja***, kriteriji uštede emisija stakleničkih plinova trebali bi se ***postupno*** primjenjivati i na postojeća postrojenja utemeljena na biomasi kako bi se osiguralo da proizvodnja bioenergije u svim takvim postrojenjima dovede do smanjenja emisija stakleničkih plinova u usporedbi s energijom proizvedenom od fosilnih goriva.

¹ ***Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).***

- (84) *Trebalo bi dodatno utvrditi kriterije održivosti koji se odnose na sječu šumske biomase, u skladu s načelima održivog upravljanja šumama. Tim bi specifikacijama trebalo nastojati ojačati i pojasniti pristup koji se temelji na riziku za šumsku biomasu te istodobno državama članicama pružiti razmjerne odredbe kojima se omogućuju ciljane prilagodbe za prakse koje mogu biti lokalno primjerene.*
- (85) *Države članice trebale bi osigurati da je njihova upotreba šumske biomase za proizvodnju energije u skladu s njihovim obvezama u skladu s Uredbom (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća¹. U tu bi svrhu države članice trebale provesti dalekovidne procjene i provesti potrebne mjere kojima se dopunjuju njihove obveze u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.*

¹ *Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetska politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1.).*

- (86) *S obzirom na posebnu situaciju najudaljenijih regija iz članka 349. UFEU-a, koju u energetske sektoru karakterizira izoliranost, ograničena opskrba i ovisnost o fosilnim gorivima, trebalo bi proširiti odstupanje kojim se državama članicama omogućuje da donesu posebne kriterije kako bi se osigurala prihvatljivost za financijsku potporu za potrošnju određenih goriva iz biomase u tim regijama kako bi se također obuhvatila tekuća biogoriva i biogoriva. Svi posebni kriteriji trebali bi biti objektivno opravdani zbog razloga energetske neovisnosti dotične najudaljenije regije i osiguravanja neometanog prijelaza na kriterije održivosti, kriterije energetske učinkovitosti i kriterije ušteda emisije stakleničkih plinova u dotičnoj najudaljenijoj regiji u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001.*
- (87) *Unija je predana poboljšanju okolišne, gospodarske i socijalne održivosti proizvodnje goriva iz biomase. Ovom se Direktivom dopunjuju drugi zakonodavni akti Unije, a posebno eventualni zakonodavni akt o dužnoj pažnji za održivo poslovanje, kojim se utvrđuju zahtjevi u pogledu dužne pažnje u lancu vrijednosti u odnosu na negativan učinak na ljudska prava ili okoliš.*

- (88) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za proizvođače obnovljivih goriva i goriva iz recikliranog ugljika te za države članice, ako je Komisija u provedbenom aktu priznala dobrovoljne ili nacionalne programe kao izvor dokaza ili točnih podataka o usklađenosti s kriterijima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova te drugim zahtjevima utvrđenima u odredbama o izmjenama navedenima u ovoj Direktivi, države članice trebale bi prihvatiti rezultate certifikacije koje izdaju takvi programi u okviru Komisijina priznanja. Kako bi se smanjilo opterećenje za mala postrojenja, države članice trebale bi moći uspostaviti pojednostavnjeni **dobrovoljni** mehanizam provjere za postrojenja **ukupne toplinske snage** između **7,5 MW** i **20 MW**.
- (89) ***Kako bi se ublažili rizici i na bolji način spriječile prijevare u lancima opskrbe bioenergijom i gorivima iz recikliranog ugljika, Direktiva (EU) 2018/2001 nudi vrijedne dodatke u pogledu transparentnosti, sljedivosti i nadzora. U tom kontekstu, cilj je baze podataka Unije koju treba uspostaviti Komisija omogućiti praćenje tekućih i plinovitih obnovljivih goriva i goriva iz recikliranog ugljika. Područje primjene baze podataka trebalo bi proširiti s prometa na sve druge sektore krajnje potrošnje u kojima se takva goriva troše. Cilj je takvog proširenja da znatno doprinese sveobuhvatnom praćenju proizvodnje i potrošnje tih goriva, ublažavajući rizike od dvostrukog računanja ili nepravilnosti duž lanaca opskrbe obuhvaćenih bazom podataka Unije. Osim toga, kako bi se izbjegao rizik od dvostrukog pozivanja na isti plin iz obnovljivih izvora, jamstvo o podrijetlu izdano za svaku pošiljku plina iz obnovljivih izvora koja je registrirana u bazi podataka trebalo bi poništiti. Baza podataka trebala bi biti javno dostupna na otvoren i transparentan način prilagođen korisnicima, uz istodobno poštovanje načelâ privatne i poslovno osjetljive zaštite podataka. Komisija bi trebala objavljivati godišnja izvješća o informacijama koje su unesene u bazu podataka Unije, uključujući količine, geografsko podrijetlo i vrstu sirovine za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase. Komisija i države članice trebale bi nastojati raditi na međusobnoj povezanosti između baze podataka Unije i postojećih nacionalnih baza podataka, čime bi se omogućio neometan prijelaz i dvosmjernost baza podataka. Kao dopuna tom jačanju transparentnosti i sljedivosti pojedinačnih pošiljaka sirovina i goriva u lancu opskrbe, nedavno donesenom***

Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2022/996¹ poboljšani su zahtjevi u pogledu revizije za tijela za ovjeravanje te su povećane ovlasti za javni nadzor nad tijelima za ovjeravanje, uključujući mogućnost da nadležna tijela tijekom svojih nadzornih kontrola pristupaju dokumentima i prostorima gospodarskih subjekata. Time je cjelovitost okvira za provjeru iz Direktive (EU) 2018/2001 znatno ojačana jer su revizija koju provode tijela za ovjeravanje i baza podataka Unije ojačane kapacitetima nadležnih tijela država članica za provjeru i nadzor. Snažno se preporučuje da države članice iskoriste obje mogućnosti javnog nadzora.

¹ *Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/996 od 14. lipnja 2022. o pravilima za provjeru kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova te kriterija niskog rizika od neizravnih promjena uporabe zemljišta (SL L 168, 27.6.2022., str. 1.).*

- (90) *Komisija i države članicama trebali bi se stalno prilagođavati najboljim administrativnim praksama te poduzimati sve primjerene mjere kako bi pojednostavnili provedbu Direktive (EU) 2018/2001 te tako smanjili troškove usklađenosti za uključene dionike i zahvaćene sektore.*
- (91) *Moraju se utvrditi odgovarajuće odredbe za borbu protiv prijevara, posebno u vezi s uporabom sirovina nastalih iz otpada ili biomase za koju je utvrđeno da predstavlja visok rizik za neizravne promjene uporabe zemljišta. Budući da su otkrivanje i sprječavanje prijevara ključni za sprečavanje nepoštenog tržišnog natjecanja i rastuće deforestacije, među ostalim i u trećim zemljama, trebalo bi provest potpunu i certificiranu sljedivost tih sirovina.*
- (92) *Direktivu (EU) 2018/2001 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.*

- (93) U Uredbi (EU) 2018/1999 više se puta upućuje na obvezujući cilj na razini Unije od najmanje 32 % udjela obnovljive energije potrošene u Uniji 2030. Budući da taj cilj treba povećati kako bi se djelotvorno doprinijelo cilju smanjenja emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030., ta bi upućivanja trebalo izmijeniti. Dodatni zahtjevi u pogledu planiranja i izvješćivanja neće stvoriti novi sustav planiranja i izvješćivanja, već bi se na njih trebao primjenjivati postojeći okvir za planiranje i izvješćivanje u skladu s tom uredbom.
- (94) Područje primjene Direktive 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ trebalo bi izmijeniti kako bi se izbjeglo udvostručavanje regulatornih zahtjeva u pogledu ciljeva dekarbonizacije goriva namijenjenih uporabi u prometu te kako bi ga se uskladilo s Direktivom (EU) 2018/2001.
- (95) Definicije utvrđene u Direktivi 98/70/EZ trebalo bi uskladiti s definicijama utvrđenima u Direktivi (EU) 2018/2001 kako bi se izbjeglo da se na temelju ta dva akta primjenjuju različite definicije.

¹ Direktiva 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 1998. o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive Vijeća 93/12/EEZ (SL L 350, 28.12.1998., str. 58.).

- (96) Obveze u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova i uporabe biogoriva iz Direktive 98/70/EZ trebalo bi izbrisati kako bi se pojednostavnilo reguliranje i izbjeglo dvostruko reguliranje u pogledu strožih obveza dekarbonizacije goriva namijenjenih uporabi u prometu predviđenih u Direktivi (EU) 2018/2001.
- (97) Obveze u pogledu praćenja smanjenja emisija stakleničkih plinova i izvješćivanja o njima utvrđene u Direktivi 98/70/EZ trebalo bi izbrisati kako bi se izbjeglo dvostruko reguliranje obveza izvješćivanja.
- (98) Direktivu Vijeća (EU) 2015/652¹, kojom su predviđena detaljna pravila za ujednačenu provedbu članka 7.a Direktive 98/70/EZ, trebalo bi staviti izvan snage jer postaje zastarjela stavljanjem izvan snage, ovom Direktivom, članka 7.a Direktive 98/70/EZ.

¹ ***Direktiva Vijeća (EU) 2015/652 od 20. travnja 2015. o utvrđivanju metoda izračuna i zahtjeva u vezi s izvješćivanjem u skladu s Direktivom 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva (SL L 107, 25.4.2015., str. 26.).***

- (99) Kad je riječ o komponentama na biološkoj osnovi u dizelskom gorivu, upućivanje u Direktivi 98/70/EZ na dizelsko gorivo B7, odnosno dizelsko gorivo koje sadržava do 7 % metilnih estera masnih kiselina, ograničava dostupne opcije za postizanje viših ciljeva uključivanja biogoriva kako je utvrđeno u Direktivi (EU) 2018/2001. Razlog tomu jest činjenica da je gotovo cjelokupna opskrba dizelskim gorivom u Uniji već B7. Zbog toga bi najveći udio komponenata na biološkoj osnovi trebalo povećati sa 7 % na 10 %.
- Održavanje tržišne primjene goriva B10, odnosno dizelskog goriva koje sadržava do 10 % metilnih estera masnih kiselina, zahtijeva razred zaštite B7 na razini Unije za 7 % metilnih estera masnih kiselina u dizelskom gorivu jer znatan udio vozila nije kompatibilan s B10 za koji se očekuje da će biti prisutan u voznom parku do 2030. To bi trebalo odraziti u članku 4. stavku 1. drugom podstavku Direktive 98/70/EZ.
- (100) Prijelaznim odredbama trebalo bi omogućiti uredno daljnje prikupljanje podataka i ispunjavanje obveza izvješćivanja u pogledu članaka Direktive 98/70/EZ izbrisanih ovom Direktivom.

- (101) *S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno smanjenje emisija stakleničkih plinova, energetske ovisnosti i cijena energije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.*
- (102) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima¹, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive, zakonodavci smatraju opravdanim dostavljanje takvih dokumenata, posebno nakon presude Suda Europske unije u predmetu Komisija protiv Belgije² (predmet C-543/17).

¹ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

² Presuda Suda od 8. srpnja 2019., Komisija/Belgija, C-543/17, ECLI: EU: C:2019:573.

- (103) *Kako bi se kompenzirala regulatorna opterećenja koja su ovom Direktivom uvedena za građane, uprave i poduzeća, Komisija bi trebala preispitati regulatorni okvir u dotičnim sektorima u skladu s načelom „jedan za jedan”, kako je navedeno u komunikaciji Komisije od 29. travnja 2021. naslovljenoj „Bolja regulativa: zajedničkim snagama za bolje zakonodavstvo”.*

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive (EU) 2018/2001

Direktiva (EU) 2018/2001 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 2. drugi stavak mijenja se kako slijedi:

(a) točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. ,energija iz obnovljivih izvora’ ili ,obnovljiva energija’ znači energija iz obnovljivih nefosilnih izvora, primjerice energija vjetra, solarna energija (toplinska i fotonaponska) te geotermalna energija, osmotska energija, energija iz okoliša, energija plime i oseke, valova te druga energija oceana, hidroenergija, biomasa, plin dobiven od otpada, plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplin;

1.a ,oblo drvo industrijske kvalitete’ znači pilanski trupci, furnirski trupci, oblo ili cijepano celuložno drvo, kao i svo drugo oblo drvo koje je pogodno za industrijske svrhe, osim oblog drva čije ga značajke, kao što su vrsta, dimenzije, ravni rast i gustoća čvorova, čine neprikladnim za industrijsku uporabu kako su utvrdile i propisno obrazložile države članice u skladu s relevantnim uvjetima u šumi i tržišnim uvjetima;”;

(b) *točka 4. zamjenjuje se sljedećim:*

„4. ,konačna bruto potrošnja energije’ znači energetski proizvodi isporučeni za energetske potrebe industriji, prometu, kućanstvima, sektoru usluga, uključujući javne usluge, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, potrošnja električne energije i topline koju upotrebljava energetski sektor za proizvodnju električne energije i topline te gubitci električne energije i topline u distribuciji i prijenosu;”;

(c) *umeću se sljedeće točke:*

„9.a ,područje za brži razvoj obnovljivih izvora energije’ znači određena lokacija ili područje na kopnu, moru ili na unutarnjim vodama koju odnosno koje je država članica odredila kao osobito pogodne za postavljanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;

9.b ,oprema za solarnu energiju’ znači oprema koja pretvara energiju iz sunca u toplinsku ili električnu energiju, posebno solarna toplinska oprema i solarna fotonaponska oprema”;

(d) umeću se sljedeće točke:

„14.a ‚zona nadmetanja’ znači zona nadmetanja kako je definirana u članku 2. točki 65. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća*;

14.b ‚inovativna tehnologija u području energije iz obnovljivih izvora’ znači tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kojom se barem na jedan način poboljšava usporediva najsuvremenija tehnologija u području energije iz obnovljivih izvora ili kojom se omogućuje iskorištavanje tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora koja nije u potpunosti komercijalizirana ili uključuje jasan stupanj rizika;

14.c ‚pametani sustavi mjerenja’ znači pametani sustavi mjerenja kako je definiran u članku 2. točki 23. Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća**;

14.d ‚mjesto za punjenje’ znači mjesto za punjenje kako je definirano u članku 2. točki 48. Uredbe (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća***+;

14.e ‚sudionik na tržištu’ znači sudionik na tržištu kako je definiran u članku 2. točki 25. Uredbe (EU) 2019/943;

* SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 25/23 (2021/0223(COD)), a u bilješku unijeti broj, datum i upućivanje na SL za tu uredbu.

- 14.f ,tržište električne energije' znači tržišta električne energije kako su definirana u članku 2. točki 9. Direktive (EU) 2019/944;
- 14.g ,baterija za kućnu uporabu' znači samostalna punjiva baterija nazivnog kapaciteta većeg od 2 kWh, koja je prikladna za ugradnju i uporabu u kućnom okruženju;
- 14.h ,baterija za električno vozilo' znači baterija za električno vozilo kako je definirana u članku 3. stavku 1. točki 14. *Uredbe (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća*****+;
- 14.i ,industrijska baterija' znači industrijska baterija kako je definirana u članku 3. stavku 1. točki 13. *Uredbe (EU) 2023/...*++;
- 14.j ,stanje starosti' znači stanje starosti kako je definirano u članku 3. stavku 1. točki 28. *Uredbe (EU) 2023/...*+++;
- 14.k ,razina napunjenost' znači razina napunjenost kako je definirana u članku 3. stavku 1. točki 27. *Uredbe (EU) 2023/...*++++;

+ *SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/2023 (2020/0353(COD)), a u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu uredbu.*

++ *SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/2023 (2020/0353(COD)).*

+++ *SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/2023 (2020/0353(COD)).*

++++ *SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/2023 (2020/0353(COD)).*

- 14.l ,zadana vrijednost snage' znači dinamične informacije sadržane u sustavu upravljanja baterijom kojima se propisuju postavke električne snage pri kojima bi baterija ***trebala optimalno raditi*** tijekom postupka punjenja ili pražnjenja kako bi se optimiziralo njezino stanje starosti i operativno korištenje;
- 14.m ,pametno ***punjenje***' znači postupak punjenja u kojem se intenzitet električne energije isporučene u bateriju ***dinamično*** prilagođava na temelju informacija primljenih elektroničkom komunikacijom;
- 14.n ,regulatorno tijelo' znači regulatorno tijelo kako je definirano u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2019/943;
- 14.o ,dvosmjerno punjenje' znači dvosmjerno punjenje kako je definirano u članku 2. točki 11. Uredbe (EU) 2023/...⁺;
- 14.p ,mjesto za punjenje male snage' znači mjesto za punjenje male snage kako je definirano u članku 2. točki 37. ***Uredbe (EU) 2023/...⁺⁺***;

⁺ ***SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 25/23 (2021/0223(COD)).***

⁺⁺ ***SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 25/23 (2021/0223(COD)).***

14.q *„ugovor o kupnji energije iz obnovljivih izvora” znači ugovor na temelju kojeg je pravna ili fizička osoba pristala kupiti energiju iz obnovljivih izvora izravno od proizvođača, i koji obuhvaća, među ostalim, ugovore o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora i ugovore o kupnji energije iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje;*

***** *Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019., str. 54.).*

****** *Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).*

******* *Uredba (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU (SL ...).*

******** *Uredba (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o baterijama i otpadnim baterijama, izmjeni Direktive 2008/98/EZ i Uredbe (EU) br. 2019/1020 te stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ (SL ...).”;*

(e) umeću se sljedeće točke:

- 18.a „industrija” znači poduzeća i proizvodi iz područja B, C i F te **iz područja J** odjeljka 63. statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti (NACE Rev. 2), kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća*;
- 18.b „neenergetska namjena” znači uporaba goriva kao sirovina u industrijskom procesu umjesto za proizvodnju energije;

* ***Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).***”;

(f) umeću se sljedeće točke:

„22.a „obnovljiva goriva” znači biogoriva, tekuća biogoriva, goriva iz biomase i obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla;

22.b „energetska učinkovitost na prvome mjestu” znači energetska učinkovitost na prvome mjestu kako je definirana u članku 2. točki 18. Uredbe (EU) 2018/1999;”;

(g) točka 36. zamjenjuje se sljedećim:

„36. ‚obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla’ znači tekuća i plinovita goriva čiji energetski sadržaj potječe iz obnovljivih izvora koji nisu biomasa;”;

(h) umeću se sljedeće točke:

„44.a ‚plantažna šuma’ znači plantažna šuma kako je definirana u članku 2. točki 11. Uredbe (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća*;

44.b ‚osmotska energija’ znači energija nastala zbog razlike u koncentraciji soli između dviju tekućina, kao što su slatka voda i slana voda;

44.c ‚učinkovitost sustava’ znači odabir energetski učinkovitih rješenja ako ona omogućuju i troškovno učinkovit proces dekarbonizacije, dodatnu fleksibilnost i učinkovitu uporabu resursa;

44.d ,postrojenje za skladištenje energije na istoj lokaciji' znači postrojenje za skladištenje energije kombinirno s postrojenjem za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te povežno na istu pristupnu točku mreže;

44.e ,solarno električno vozilo' znači motorno vozilo opremljeno pogonskim sustavom koje sadržava samo neperiferne električne uređaje kao pretvornik energije s električnim sustavom za pohranu energije s mogućnošću ponovnog punjenja, koji se može puniti eksterno, te opremljeno fotonaponskim pločama ugrađenima u vozilo;

** Uredba (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (SL L 150, 9.6.2023., str. 206.).”;*

2. članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice zajednički osiguravaju da udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije u Uniji 2030. bude najmanje **42,5** %.

Države članice zajednički nastoje povećati udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije u Uniji 2030. na 45 %.

Države članice određuju okvirni cilj za inovativnu tehnologiju u području energije iz obnovljivih izvora od najmanje 5 % novoinstaliranih kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora do 2030.”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Države članice poduzimaju mjere kako bi osigurale da se energija iz biomase proizvodi tako da se na najmanju moguću mjeru svedu narušavajući učinci na tržištu sirovina iz biomase i štetan učinak na bioraznolikost, **okoliš i klimu**. U tu svrhu države članice uzimaju u obzir hijerarhiju otpada utvrđenu u članku 4. Direktive 2008/98/EZ i **osiguravaju primjenu** načela kaskadne uporabe biomase, **s naglaskom na programima potpore i vodeći računa, na odgovarajući način, o nacionalnim posebnostima**.

Države članice osmišljavaju programe potpore za energiju iz biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase tako da se izbjegava poticanje neodrživih procesa i narušavanje tržišnog natjecanja sa sektorima materijala, radi osiguravanja da se drvena biomasa upotrebljava u skladu sa svojom najvećom gospodarskom i okolišnom dodanom vrijednošću prema sljedećem redoslijedu prioriteta:

- (a) *proizvodi na bazi drva;*
- (b) *produljenje trajanja proizvoda na bazi drva;*
- (c) *ponovna uporaba;*
- (d) *recikliranje;*

(e) bioenergija; i

(f) zbrinjavanje.

3.a *Države članice mogu odstupiti od načela kaskadne uporabe biomase iz stavka 3. ako je to potrebno za osiguravanje sigurnosti opskrbe energijom. Države članice mogu također odstupiti od tog načela ako lokalna industrija u kvantitativnom ili tehničkom smislu nije u mogućnosti upotrebljavati šumsku biomasu za ostvarivanje gospodarske i okolišne dodane vrijednosti koja je veća od proizvodnje energije, za sirovine koje potječu iz:*

- (a) potrebnih aktivnosti upravljanja šumama, usmjerenih na osiguravanje pretkomercijalne prorede ili provedenih u skladu s nacionalnim pravom o sprečavanju šumskih požara u visokorizičnim područjima;*
- (b) sanitarne sječe nakon dokumentiranih prirodnih nepogoda; ili*
- (c) sječe određenih drva čija svojstva nisu prikladna za lokalna postrojenja za preradu.*

3.b *Države članice najviše jednom godišnje obavješćuju Komisiju o sažetku odstupanja od primjene načela kaskadne uporabe biomase u skladu sa stavkom 3.a, zajedno s obrazloženjima tih odstupanja i geografskim obuhvatom na koji se ona primjenjuju. Komisija objavljuje primljene obavijesti i može izdati javno mišljenje o tim obavijestima.*

3.c ■ Države članice ne dodjeljuju *izravnu financijsku* potporu:

- (a) za uporabu pilanskih trupaca, furnirskih trupaca, *oblog drva industrijske kvalitete*, panjeva i korijenja za proizvodnju energije;
- (b) za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora spaljivanjem otpada osim ako su ispunjene obveze u pogledu odvojenog prikupljanja utvrđene u Direktivi 2008/98/EZ.

■

3.d Ne dovodeći u pitanje stavak 3., države članice ne dodjeljuju *novu potporu niti obnavljaju bilo koju* potporu za proizvodnju električne energije iz šumske biomase u postrojenjima koja su namijenjena samo za proizvodnju električne energije osim ako takva električna energija ispunjava barem jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) proizvodi se u regiji utvrđenoj u teritorijalnom planu za pravednu tranziciju uspostavljenom u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) 2021/**1056** Europskog parlamenta i Vijeća * zbog njezina oslanjanja na kruta fosilna goriva te ispunjava relevantne zahtjeve utvrđene u članku 29. stavku 11. ove Direktive;
- (b) proizvodi se uz primjenu hvatanja i skladištenja CO₂ iz biomase i ispunjava zahtjeve utvrđene u članku 29. stavku 11. drugom podstavku;
- (c) *proizvodi se u najudaljenijoj regiji iz članka 349. UFEU-a tijekom ograničenog razdoblja i s ciljem postupnog smanjenja uporabe šumske biomase u najvećoj mogućoj mjeri, a da se pritom ne utječe na pristup sigurnoj i zaštićenoj energiji.*

I

Komisija do **2027.** objavljuje izvješće o učinku programâ potpore država članica za biomasu, među ostalim na bioraznolikost, ***klimu i okoliš***, i moguće poremećaje na tržištu, te procjenjuje mogućnost daljnjih ograničenja u pogledu programâ potpore za šumsku biomasu.

* ***Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.).***”;

(c) umeće se sljedeći stavak:

„4.a Države članice uspostavljaju okvir, koji može uključivati programe potpore i mjere za olakšavanje primjene ugovora o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora, kojim se omogućuje uvođenje električne energije iz obnovljivih izvora na razini koja je u skladu s nacionalnim doprinosom države članice iz stavka 2. ovog članka i brzinom koja je u skladu s okvirnim putanjama iz članka 4. točke (a) podtočke 2. Uredbe (EU) 2018/1999. Tim se okvirom osobito odgovara na problem preostalih prepreka **za visoku razinu opskrbe električnom energijom iz obnovljivih izvora**, uključujući prepreke koje se odnose na postupke izdavanja dozvola, **te za razvoj potrebne infrastrukture za prijenos, distribuciju i skladištenje, uključujući postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji**. Pri osmišljavanju tog okvira države članice uzimaju u obzir dodatnu električnu energiju iz obnovljivih izvora potrebnu za zadovoljavanje potražnje u sektorima prometa, industrije, zgrada, grijanja i hlađenja te za proizvodnju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla. **Države članice mogu uključiti sažetak politika i mjera predviđenih u sklopu tog okvira u svoje integrirane nacionalne energetske i klimatske planove podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 odnosno mogu uključiti procjenu provedbe tih mjera i politika u svoja integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku podnesena u skladu s člankom 17. te uredbe.**”;

3. članak 7. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„U pogledu prvog podstavka točaka (a), (b) i (c), plin i električna energija iz obnovljivih izvora uzimaju se u obzir samo jedanput za potrebe izračuna udjela konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora.

Energija proizvedena iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla uračunava se u sektoru u kojem se troši, to jest u sektoru električne energije, grijanja i hlađenja ili prometaa.

Ne dovodeći u pitanje treći stavak, države članice mogu se posebnim sporazumom o suradnji dogovoriti da uračunaju sva ili dio obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla potrošenih u jednoj državi članici kao udio u konačnoj bruto potrošnji energije iz obnovljivih izvora u državi članici u kojoj su ta goriva proizvedena. Kako bi se pratilo jesu li ista obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla uračunana i u državi članici proizvodnje i u državi članici potrošnje te kako bi se zabilježio iznos koji je uračunan, države članice obavješćuju Komisiju o svakom takvom sporazumu o suradnji. Takav sporazum o suradnji uključuje količinu obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla koja se uračunava za svaku državu članicu i datum na koji će sporazum o suradnji postati operativan.”;

- (b) u stavku 2. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Za potrebe stavka 1. prvog podstavka točke (a) konačna bruto potrošnja električne energije iz obnovljivih izvora izračunava se kao količina električne energije proizvedene u državi članici iz obnovljivih izvora, uključujući proizvodnju električne energije potrošača vlastite obnovljive energije i zajednica obnovljive energije i električne energije iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla te isključujući proizvodnju električne energije u crpno akumulacijskim uređajima iz vode koja je prethodno crpenjem podignuta na višu razinu i električne energije koja se upotrebljava za proizvodnju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla.”;

- (c) u stavku 4. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Konačna potrošnja energije iz obnovljivih izvora u sektoru prometa izračunava se kao zbroj svih biogoriva, bioplina i obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla potrošenih u sektoru prometa. ***To obuhvaća obnovljiva goriva koja se isporučuju međunarodnim pomorskim spremnicima.***”;

4. članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeći stavak:

„1.a Do 31. prosinca 2025. svaka država članica postiže dogovor o **uspostavi okvira za suradnju na zajedničkim projektima** za proizvodnju obnovljive energije s jednom ili više drugih država članica, **i to kako slijedi:**

(a) **do 31. prosinca 2030. države članice nastoje postići dogovor o uspostavi najmanje dvaju zajedničkih projekata;**

(b) **do 31. prosinca 2033. države članice s godišnjom potrošnjom električne energije većom od 100 TWh nastoje postići dogovor o uspostavi trećeg zajedničkog projekta.**

Utvrdjivanje zajedničkih projekata u području energije iz obnovljivih izvora na moru mora biti u skladu s potrebama utvrđenima u strateškim planovima razvoja integrirane odobalne mreže na visokoj razini za svaki morski bazen iz članka 14. stavka 2. Uredbe (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća* i u desetogodišnjem planu razvoja mreže na razini Unije iz članka 30. stavka 1. točke (b) Uredbe 2019/943, ali može nadilaziti te potrebe i može uključivati lokalna i regionalna tijela te privatna poduzeća.

Države članice rade na pravednoj raspodjeli troškova i koristi zajedničkih projekata. U tu svrhu države članice u odgovarajućem sporazumu o suradnji uzimaju u obzir sve relevantne troškove i koristi zajedničkih projekata.

Države članice obavješćuju Komisiju o ***sporazumima o suradnji***, uključujući datum na koji se očekuje početak provedbe zajedničkih ***projekata***. Smatra se da projekti koji se financiraju iz nacionalnih doprinosa u okviru mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora uspostavljenog Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/1294** ispunjavaju obveze navedene u prvom podstavku za uključene države članice.

* Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 (SL L 152, 3.6.2022., str. 45.).

** ***Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/1294 od 15. rujna 2020. o mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora (SL L 303, 17.9.2020., str. 1.).***”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„7.a *Na temelju okvirnih ciljeva za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na moru koja će se uvesti u svakom morskome bazenu, utvrđenih u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2022/869, dotične države članice objavljuju informacije o količinama energije iz obnovljivih izvora na moru koje planiraju ostvariti preko natječaja, uzimajući u obzir tehničku i ekonomsku izvedivost mrežne infrastrukture i aktivnosti koje se već provode. Države članice nastoje dodijeliti prostor za projekte u području energije iz obnovljivih izvora na moru u svojim prostornim planovima morskog područja, uzimajući u obzir aktivnosti koje se već provode u dotičnim područjima. Kako bi se olakšalo izdavanje dozvola za zajedničke projekte energije iz obnovljivih izvora na moru, države članice smanjuju složenost i povećavaju učinkovitost i transparentnost postupka izdavanja dozvola, unapređuju međusobnu suradnju te, prema potrebi, uspostavljaju jedinstvenu kontaktnu točku. Kako bi se poboljšalo prihvaćanje u javnosti, države članice mogu uključiti zajednice obnovljive energije u zajedničke projekte u području energije iz obnovljivih izvora na moru.*”;

5. članak 15. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da su svi nacionalni propisi koji se odnose na postupke izdavanja odobrenja, certificiranja i izdavanja dozvola, a koji se primjenjuju na pogone za proizvodnju električne energije te pripadajuće prijenosne i distribucijske mreže za proizvodnju električne energije, grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora, na postupak pretvorbe biomase u biogoriva, tekuća biogoriva, goriva iz biomase ili druge energetske proizvode, kao i na obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, razmjerni i potrebni te da doprinose provedbi načela energetske učinkovitosti na prvome mjestu.”;

(b) stavci 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Države članice moraju jasno definirati sve tehničke specifikacije koje oprema i sustavi za energiju iz obnovljivih izvora moraju zadovoljavati kako bi ostvarili pravo na potporu iz programâ potpore ***i bili prihvatljivi u okviru javne nabave***. Ako postoje usklađene norme ili europske norme, uključujući tehničke referentne sustave koje su uspostavile europske organizacije za normizaciju, takve tehničke specifikacije izražavaju se u obliku tih normi. Prednost se daje usklađenim normama na koje su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europske unije* kao potpora pravu Unije, ***uključujući Uredbu (EU) 2017/1369 Europskog parlamenta i Vijeća* i Direktivu 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća*****. Ako ne postoje, primjenjuju se druge usklađene norme i europske norme, tim redoslijedom. Takvim tehničkim specifikacijama ne smije se propisati gdje se oprema i sustavi moraju certificirati te se takvim tehničkim specifikacijama ne smije ometati pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

2.a Države članice promiču ispitivanje inovativne tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora za proizvodnju, dijeljenje i skladištenje energije iz obnovljivih izvora preko pilot-projekata u stvarnom okružju tijekom ograničenog razdoblja, u skladu s primjenjivim pravom Unije i uz odgovarajuće zaštitne mjere kako bi se osigurao siguran rad energetskeg sustava i izbjegao nerazmjeran učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, pod nadzorom nadležnog tijela.

3. *Države članice pri planiranju, uključujući rano prostorno planiranje, projektiranju, gradnji i obnovi urbane infrastrukture, industrijskih, komercijalnih ili stambenih područja te energetske i prometne infrastrukture, uključujući električnu energiju, centralizirano grijanje i hlađenje, prirodni plin i mreže alternativnih goriva, osiguravaju da njihova nadležna tijela na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini uključe odredbe za integraciju i uporabu energije iz obnovljivih izvora, među ostalim za zajednice potrošača vlastite obnovljive energije i zajednice obnovljive energije, te uporabu neizbježne otpadne topline i hladnoće. Države članice posebno potiču lokalna i regionalna administrativna tijela da uključe grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora u planiranje gradske infrastrukture, ako je to primjereno, i da se savjetuju s mrežnim operatorima kako bi se odrazio učinak programâ energetske učinkovitosti i odgovora na potrošnju, kao i posebnih odredbi o potrošnji vlastite energije iz obnovljivih izvora i zajednicama obnovljive energije na planove mrežnih operatora za razvoj infrastrukture.*

* *Uredba (EU) 2017/1369 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2017. o utvrđivanju okvira za označivanje energetske učinkovitosti i o stavljanju izvan snage Direktive 2010/30/EU (SL L 198, 28.7.2017., str. 1.).*

** *Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (SL L 285, 31.10.2009., str. 10.).”;*

(c) stavci od 4. do 7. brišu se;

(d) stavak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Države članice procjenjuju regulatorne i administrativne prepreke dugoročnim ugovorima o kupnji energije iz obnovljivih izvora te uklanjaju neopravdane prepreke takvim ugovorima i promiču njihovu primjenu, među ostalim razmatranjem načina smanjenja financijskih rizika koji su s njima povezani, posebno uporabom kreditnih jamstava. Države članice osiguravaju da se na te ugovore ne primjenjuju nerazmjerni ili diskriminirajući postupci ili naknade te da se sva povezana jamstva o podrijetlu mogu prenijeti na kupca energije iz obnovljivih izvora na temelju ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora.

Države članice opisuju svoje politike i mjere kojima se promiče primjena ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 te u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima o napretku podnesenima u skladu s člankom 17. te uredbe. U tim izvješćima o napretku države članice navode i podatke o **proizvodnji** energije iz obnovljivih izvora koji se dokazuju ugovorima o kupnji energije iz obnovljivih izvora.

Nakon procjene iz prvog podstavka Komisija analizira prepreke dugoročnim ugovorima o kupnji energije iz obnovljivih izvora, a posebno prepreke uvođenju prekograničnih ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora, te izdaje smjernice o uklanjanju tih prepreka.

9. Komisija do ... *[dvije godine nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni]* ***razmatra jesu li potrebne*** dodatne mjere radi potpore državama članicama pri provedbi ***postupaka izdavanja dozvola predviđenih u ovoj Uredbi, među ostalim razvojem okvirnih ključnih pokazatelja uspješnosti.***”;

6. *umeću se sljedeći članci:*

„Članak 15.a

Uključivanje energije iz obnovljivih izvora u zgrade

1. Kako bi promicale proizvodnju i uporabu energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada, države članice **utvrđuju** okvirni **nacionalni** udio **energije iz obnovljivih izvora proizvedene na lokaciji ili u njezinoj blizini kao i energije iz obnovljivih izvora iz mreže** u konačnoj potrošnji energije u svojem sektoru zgrada u 2030., koji udio je u skladu s okvirnim ciljem od najmanje 49 % udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru zgrada u konačnoj potrošnji energije **u zgradama** u Uniji u 2030. Države članice uključuju svoj okvirni nacionalni **udio** i informacije o tome kako ga planiraju ostvariti u **■** integrirane nacionalne energetske i klimatske planove **podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.**
2. **Države članice otpadnu toplinu i hladnoću mogu uračunati u okvirni nacionalni udio iz stavka 1., do granice od 20 % tog udjela. Ako to odluče učiniti, okvirni nacionalni udio povećava se za polovinu postotka otpadne topline i hladnoće koja je uračunana u taj udio.**

3. Države članice uvode *odgovarajuće* mjere u svoje *nacionalne* propise i *građevinske* propise te, prema potrebi, u svoje programe potpore radi povećanja udjela električne energije te grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora, *proizvedenih na lokaciji ili u njezinoj blizini kao i energije iz obnovljivih izvora iz mreže*, u fondu zgrada. *Takve mjere mogu uključivati* nacionalne mjere koje se odnose na znatna povećanja potrošnje vlastite obnovljive energije, zajednice obnovljive energije, lokalno skladištenje energije, *pametno punjenje i dvosmjerno punjenje, druge usluge u pogledu fleksibilnosti kao što je upravljanje potrošnjom*, i u kombinaciji s poboljšanjima energetske učinkovitosti koja se odnose na kogeneraciju i *veće rekonstrukcije kojima se povećava broj zgrada gotovo nulte energije i zgrada koje nadilaze minimalne zahtjeve energetske svojstava predviđenih u članku 4. Direktive 2010/31/EU.*

Kako bi postigao okvirni udio energije iz obnovljivih izvora predviđen u stavku 1., države članice u svojim **nacionalnim** propisima i **građevinskim** propisima te, prema potrebi, u svojim programima potpore ili drugim sredstvima s istovjetnim učinkom zahtijevaju da se u **novim zgradama i u postojećim zgradama na kojima se provodi veća rekonstrukcija ili obnova sustava grijanja** upotrebljavaju minimalne razine energije iz obnovljivih izvora **proizvedene na samoj lokaciji ili u njezinoj blizini kao i energije iz obnovljivih izvora iz mreže**, u skladu s Direktivom 2010/31/EU **ako je to ekonomski, tehnički i funkcionalno izvedivo**. Države članice dopuštaju da se te minimalne razine ostvare, među ostalim, učinkovitim centraliziranim grijanjem i hlađenjem.

Kad je riječ o postojećim zgradama, prvi podstavak primjenjuje se na oružane snage samo u mjeri u kojoj njegova primjena nije u sukobu s prirodom i glavnim ciljem djelovanja oružanih snaga i izuzimajući materijal koji se upotrebljava isključivo u vojne svrhe.

4. Države članice osiguravaju da javne zgrade na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini služe kao primjer u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava, u skladu s člankom 9. Direktive 2010/31/EU i člankom 5. Direktive 2012/27/EU. Države članice mogu dopustiti ispunjavanje te obveze tako što će, među ostalim, omogućiti trećim stranama da upotrebljavaju krovove javnih ili javno-privatnih zgrada za uređaje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.
5. *Ako se to smatra relevantnim, države članice mogu promicati suradnju između lokalnih tijela i zajednica obnovljive energije u sektoru zgrada, posebno primjenom javne nabave.*

6. Kako bi postigle cilj koji se odnosi na okvirni udio energije iz obnovljivih izvora predviđen u stavku 1., države članice promiču uporabu sustava i opreme za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora ***te mogu promicati inovativnu tehnologiju, kao što su pametni elektrificirani sustavi i oprema za grijanje i hlađenje koji se temelje na obnovljivim izvorima energije, prema potrebi dopunjeni pametnim upravljanjem potrošnjom energije u zgradama.*** U tu svrhu države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere, upotrebljavaju sve odgovarajuće alate i poticaje, uključujući oznake energetske učinkovitosti izrađene u skladu s Uredbom (EU) 2017/1369, energetske certifikate uspostavljene na temelju članka 11. Direktive 2010/31/EU i druge odgovarajuće certifikate ili norme izrađene na razini Unije ili na nacionalnoj razini te pružaju odgovarajuće informacije i savjete o obnovljivim, energetski visokoučinkovitim alternativama te o dostupnim financijskim instrumentima i poticajima za promicanje povećane stope zamjene starih sustava grijanja i povećanog prelaska na rješenja koja se temelje na energiji iz obnovljivih izvora.

Članak 15.b

Kartiranje područja potrebnih za nacionalne doprinose općem cilju Unije u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora za 2030.

1. Države članice do ... [18 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] provode koordinirano kartiranje za uvođenje energije iz obnovljivih izvora na svojem državnom području kako bi utvrdile domaći potencijal i dostupna kopnena područja, podzemna područja, morska područja ili područja unutarnjih voda koja su potrebna za postavljanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te s njima povezane infrastrukturu, kao što su mrežni objekti i postrojenja za skladištenje, uključujući skladištenje toplinske energije, koji su potrebni kako bi ostvarile barem svoje nacionalne doprinose općem cilju Unije u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđenom u članku 3. stavku 1. ove Direktive. U tu svrhu države članice mogu se koristiti svojim postojećim dokumentima prostornog planiranja ili planovima prostornog planiranja ili se oslanjati na te dokumente odnosno planove, uključujući prostorne planove ***morskog područja izrađene u skladu s Direktivom 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća****. ***Države članice osiguravaju koordinaciju među svim relevantnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima i subjektima, među ostalim i mrežnim operatorima, pri kartiranju potrebnih područja ako je to primjereno.***

Države članice osiguravaju da su takva područja, uključujući postojeća postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i mehanizme suradnje, razmjerna procijenjenim putanjama i ukupnom planiranom instaliranom kapacitetu tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora utvrđenima u njihovim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.

2. U svrhu utvrđivanja područja iz stavka 1. države članice osobito uzimaju u obzir:

- (a) dostupnost energije iz obnovljivih izvora i potencijal različitih vrsta tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora na kopnenim područjima, podzemnim područjima, morskim područjima ili područjima unutarnjih voda;*
- (b) predviđenu potražnju za energijom, uzimajući u obzir moguću fleksibilnost aktivnog upravljanja potrošnjom, očekivano povećanje učinkovitosti i integraciju energetske sustava;*

- (c) *dostupnost relevantne energetske infrastrukture, uključujući mreže, skladišta i ostale alata koji omogućuju fleksibilnost ili potencijal za stvaranje ili nadogradnju takve mrežne infrastrukture i skladišta.*
3. *Države članice daju prednost višestrukom korištenju područja iz stavka 1. Projekti u području energije iz obnovljivih izvora moraju biti kompatibilni s postojećim načinima korištenja tih područja.*
4. *Države članice periodično preispituju i prema potrebi ažuriraju područja iz stavka 1. ovog članka, posebno u kontekstu ažuriranja svojih nacionalnih energetske i klimatskih planova podnesenih u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.*

Članak 15.c

Područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije

- 1. Države članice do ... [27 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] osiguravaju da nadležna tijela donesu jedan ili više planova kojima se, kao podskup područja iz članka 15.b stavka 1., određuju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije za jednu ili više vrsta energije iz obnovljivih izvora. Države članice iz tih planova mogu isključiti postrojenja za izgaranje biomase i hidroelektrane. U tim planovima nadležna tijela:**
 - (a) određuju dovoljno homogena kopnena područja, područja unutarnjih voda i morska područja na kojima se ne očekuje da će proizvodnja određene vrste ili određenih vrsta energije iz obnovljivih izvora imati znatan učinak na okoliš s obzirom na posebnosti odabranog područja, pritom:**
 - i. dajući prednost umjetnim i izgrađenim površinama, kao što su krovovi i pročelja zgrada, prometna infrastruktura i njezino neposredno okružje, parkirališta, poljoprivredna gospodarstva, odlagališta otpada, industrijska područja, rudnici, umjetne unutarnje vode, umjetna jezera ili akumulacije te, prema potrebi, mjesta za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, kao i degradirana zemljišta koja se ne mogu koristiti za poljoprivredu;**

- ii. isključujući područja mreže Natura 2000 i područja koja su određena na temelju nacionalnih programa zaštite za očuvanje prirode i bioraznolikosti, velike migracijske rute ptica i morskih sisavaca, kao i druga područja utvrđena na temelju karti osjetljivosti i alata iz podtočke iii., osim umjetnih i izgrađenih površina koje se nalaze na tim područjima kao što su krovovi, parkirališta ili prometna infrastruktura;*
- iii. upotrebljavajući sve odgovarajuće i razmjerne alate i skupove podataka kako bi se utvrdila područja na kojima postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora neće imati znatan utjecaj na okoliš, uključujući kartiranje osjetljivosti divljih vrsta, uzimajući pritom u obzir podatke dostupne u kontekstu razvoja koherentne mreže Natura 2000, kako u pogledu stanišnih tipova i vrsta u skladu s Direktivom Vijeća 92/43/EEZ* tako i u pogledu ptica i područja zaštićenih u skladu s Direktivom 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća***;*

*(b) uspostavljaju odgovarajuća pravila za područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, među ostalim o djelotvornim mjerama ublažavanja koje treba donijeti za postavljanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji, kao i sredstava potrebnih za priključivanje takvih postrojenja na mrežu, kako bi se izbjegao potencijalan negativan učinak na okoliš do kojeg može doći ili, ako to nije moguće, kako bi se on znatno smanjio, osiguravajući, prema potrebi, da se odgovarajuće mjere ublažavanja primjenjuju na razmjerni i pravodoban način kako bi se osigurala usklađenost s obvezama utvrđenima u članku 6. stavku 2. i članku 12. stavku 1. Direktive 92/43/EEZ, članku 5. Direktive 2009/147/EEZ i članku 4. stavku 1. točki (a) podtočki i. Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća**** te kako bi se izbjeglo pogoršanje i postiglo dobro ekološko stanje ili dobar ekološki potencijal u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2000/60/EZ.*

Pravila iz prvog podstavka točke (b) moraju biti usmjerena na posebnosti svakog utvrđenog područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, na jednu ili više vrsta tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora koje će se uvesti na svakom od područja te na utvrđeni učinak na okoliš.

Usklađenost s pravilima iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka i provedba odgovarajućih mjera ublažavanja u okviru pojedinačnih projekata dovodi do pretpostavke da projekti ne krše te odredbe ne dovodeći u pitanje članak 16.a stavke 4. i 5. ove Direktive. Ako nove mjere ublažavanja za sprečavanje, u mjeri u kojoj je to moguće, ubijanja ili uznemiravanja vrsta zaštićenih direktivama 92/43/EEZ i 2009/147/EZ ili bilo kojeg drugog učinka na okoliš nisu u velikoj mjeri ispitane u pogledu njihove djelotvornosti, države članice mogu dopustiti njihovu primjenu za jedan ili više pilot-projekata u ograničenom razdoblju, pod uvjetom da se djelotvornost takvih mjera ublažavanja pomno prati i da se odmah poduzmu odgovarajući koraci ako se mjere ublažavanja ne pokažu djelotvornima.

Nadležna tijela u planovima kojima se određuju područja za brži razvojobnovljivih izvora energije iz prvog podstavka pojašnjavaju procjenu koja je provedena radi određivanja svakog pojedinog područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije na temelju kriterija utvrđenih u prvom podstavku točki (a) i radi utvrđivanja odgovarajućih mjera ublažavanja.

2. *Planovi kojima se određuju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije prije njihova donošenja podliježu procjeni okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća**** te, ako je vjerojatno da će imati znatan učinak na područja mreže Natura 2000, odgovarajućoj procjeni u skladu s člankom 6. stavkom 3. Direktive 92/43/EEZ.*
3. *Države članice odlučuju o veličini područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, uzimajući u obzir posebnosti i zahtjeve u pogledu jedne ili više vrsta tehnologije za koje su uspostavile područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Države članice zadržavaju diskrecijsko pravo odlučivanja o veličini tih područja te nastoje osigurati da je kombinirana veličina tih područja značajna i da ta područja doprinose postizanju ciljeva utvrđenih u ovoj Direktivi. Planovi kojima se određuju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije iz stavka 1. prvog podstavka ovog članka objavljuju se i, prema potrebi, periodično preispituju, a posebno u kontekstu ažuriranja integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova podnesenih u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.*

4. *Države članice do ... [šest mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] mogu područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije proglasiti posebna područja koja su već određena kao područja koja su pogodna za ubrzano uvođenje jedne ili više vrsta tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:*
- (a) takva se područja nalaze izvan područja mreže Natura 2000, područja određenih na temelju nacionalnih programa zaštite za očuvanje prirode i bioraznolikosti te utvrđenih migracijskih ruta ptica;*
 - (b) planovi kojima se utvrđuju takva područja podvrgnuti su strateškoj procjeni okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ i, prema potrebi, procjeni u skladu s člankom 6. stavkom 3. Direktive 92/43/EEZ;*
 - (c) u projektima koji se nalaze na takvim područjima primjenjuju se odgovarajuća i razmjerna pravila i mjere za uklanjanje potencijalnog negativnog učinka na okoliš.*

5. *Nadležna tijela primjenjuju postupak izdavanja dozvola i rokove iz članka 16.a na pojedinačne projekte u područjima za brži razvojobnovljivih izvora energije.*

Članak 15.d

Sudjelovanje javnosti

1. *Države članice osiguravaju sudjelovanje javnosti u pogledu planova kojima se određuju područja za brži razvojobnovljivih izvora energije iz članka 15.c stavka 1. prvog podstavka, u skladu s člankom 6. Direktive 2001/42/EZ, uključujući utvrđivanje javnosti na koju ti planovi utječu ili bi mogli utjecati.*

2. *Države članice promiču prihvaćanje projekata povezanih s energijom iz obnovljivih izvora u javnosti izravnim i neizravnim sudjelovanjem lokalnih zajednica u tim projektima.*

Članak 15.e

Područja za mrežnu infrastrukturu i infrastrukturu za skladištenje koja je potrebna za integriranje energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav

1. *Države članice mogu donijeti jedan ili više planova za određivanje namjenskih infrastrukturnih područja za uvođenje projekata povezanih s mrežom i skladištenjem koji su potrebni za integraciju energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav ako se ne očekuje da će takvo uvođenje imati znatan učinak na okoliš, ako se takav učinak može na odgovarajući način ublažiti ili, ako to nije moguće, kompenzirati. Cilj je takvih područja poduprijeti i dopuniti područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije. Ti planovi moraju ispunjavati sljedeće uvjete:*
 - (a) *kad je riječ o projektima povezanim s mrežom, planovima se moraju izbjegavati područja mreže Natura 2000 i područja određena u okviru nacionalnih programa zaštite za očuvanje prirode i bioraznolikosti, osim ako postoje razmjerne alternative za njihovu provedbu, uzimajući u obzir ciljeve dotičnog područja;*

- (b) kad je riječ o projektima povezanim sa skladištenjem, planovima se moraju isključiti područja mreže Natura 2000 i područja određena u okviru nacionalnih programa zaštite;*
- (c) planovima se moraju osigurati sinergije s određivanjem područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije;*
- (d) planovi se moraju podvrgnuti procjeni okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ i, prema potrebi, procjeni u skladu s člankom 6. stavkom 3. Direktive 92/43/EEZ; i*
- (e) planovima se moraju utvrditi odgovarajuća i razmjerna pravila, među ostalim o razmjernim mjerama ublažavanja koje treba donijeti za razvoj projekata povezanih s mrežom i skladištenjem kako bi se izbjegli potencijalni negativni učinci na okoliš ili, ako to nije moguće, kako bi se oni znatno smanjili.*

Pri pripremi takvih planova države članice savjetuju se s relevantnim operatorima infrastrukturnih sustava.

2. *Odstupajući od članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 2. Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća^{*****} te točke 20. Priloga I. toj direktivi i točke 3. podtočke (b) Priloga II. toj direktivi i odstupajući od članka 6. stavka 3. Direktive 92/43/EEZ, države članice mogu, u opravdanim okolnostima, među ostalim ako je to potrebno kako bi se ubrzalo uvođenje energije iz obnovljivih izvora radi postizanja klimatskih ciljeva i ciljeva u pogledu energije iz obnovljivih izvora, izuzeti projekte povezane s mrežom i skladištenjem koji su potrebni za integraciju energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav iz procjene utjecaja na okoliš u skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 2011/92/EU, iz ocjene njihovih utjecaja na područja mreže Natura 2000 u skladu s člankom 6. stavkom 3. Direktive 92/43/EEZ te iz procjene njihova utjecaja na zaštitu vrsta u skladu s člankom 12. stavkom 1. Direktive 92/43/EEZ i člankom 5. Direktive 2009/147/EZ, pod uvjetom da se projekt povezan s mrežom ili skladištenjem nalazi na namjenskom infrastrukturnom području određenom u skladu sa stavkom 1. ovog članka i da je u skladu s utvrđenim pravilima, među ostalim i s pravilima o razmjernim mjerama ublažavanja koje se moraju donijeti, u skladu sa stavkom 1. točkom (e) ovog članka. Države članice također mogu odobriti takva izuzeća u odnosu na infrastrukturna područja koja su određena prije ... [datum stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] ako su bila podvrgnuta procjeni okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ.*

Takva odstupanja ne primjenjuje se na projekte koji bi mogli imati značajne učinke na okoliš u drugoj državi članici ili ako to zahtijeva država članica na koju bi projekt mogao imati značajan učinak, kako je predviđeno u članku 7. Direktive 2011/92/EU.

3. *Ako država članica u skladu sa stavkom 2. ovog članka izuzme projekte povezane s mrežom i skladištenjem iz procjena navedenih u tom stavku, nadležna tijela te države članice provode postupak provjere projekata koji se nalaze u namjenskim infrastrukturnim područjima. Takav postupak provjere temelji se na postojećim podacima iz procjene okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ. Nadležna tijela od podnositelja zahtjeva mogu zatražiti da dostavi dodatne dostupne informacije. Postupak provjere mora se dovršiti u roku od 30 dana. Cilj postupka provjere jest utvrditi postoji li velika vjerojatnost da će bilo koji od tih projekata imati značajne nepredviđene štetne učinke s obzirom na osjetljivost okoliša geografskih područja na kojima se nalaze, a koji nisu utvrđeni tijekom procjene okoliša za planove kojima se određuju namjenska infrastrukturna područja provedene u skladu s Direktivom 2001/42/EZ i, prema potrebi, Direktivom 92/43/EEZ.*

4. *Ako se u postupku provjere utvrdi da postoji velika vjerojatnost da će projekt dovesti do značajnih nepredviđenih štetnih učinaka kako je navedeno u stavku 3., nadležno tijelo na temelju postojećih podataka osigurava primjenu odgovarajućih i razmjernih mjera ublažavanja kako bi se odgovorilo na te učinke. Ako nije moguće primijeniti takve mjere ublažavanja, nadležno tijelo osigurava da operator donese odgovarajuće kompenzacijske mjere kako bi se odgovorilo na te učinke koje, ako nisu dostupne druge razmjerne kompenzacijske mjere, mogu biti u obliku novčane naknade za programe zaštite vrsta kako bi se osiguralo ili poboljšalo stanje očuvanosti zahvaćenih vrsta.*

5. *Ako je za integraciju energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav potreban projekt kako bi se ojačala mrežna infrastruktura u namjenskim infrastrukturnim područjima ili izvan njih te ako takav projekt podliježe postupku provjere koji se provodi u skladu sa stavkom 3. ovog članka, ako podliježe utvrđivanju je li za dotični projekt potrebna procjena utjecaja na okoliš ili ako takav projekt podliježe procjeni utjecaja na okoliš u skladu s člankom 4. Direktive 2011/92/EU, takav postupak provjere, takvo utvrđivanje ili takva procjena utjecaja na okoliš ograničeni su na potencijalni učinak koji proizlazi iz promjene ili proširenja u usporedbi s izvornom mrežnom infrastrukturom.*

* *Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L 257, 28.8.2014., str. 135.).*

** *Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).*

*** *Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.).*

**** *Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).*

***** *Direktiva 2001/42/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30.).*

***** *Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (OJ L 26, 28.1.2012., str. 1.).”;*

7. **članak 16. zamjenjuje se sljedećim:**

„Članak 16.

Organizacija i glavna načela postupka izdavanja dozvola

1. Postupak izdavanja dozvola obuhvaća sve relevantne administrativne dozvole za izgradnju, obnovu kapaciteta i rad postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući ona u kojima se kombiniraju različiti izvori obnovljive energije, dizalice topline i postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji, među ostalim postrojenja za električnu i toplinsku energiju; te sredstva potrebna za priključivanje takvih postrojenja i dizalica topline na mrežu i za integraciju energije iz obnovljivih izvora u mreže grijanja i hlađenja, uključujući dozvole za priključenje na mrežu i, ako su potrebne, procjene okoliša. ***Postupak izdavanja dozvola obuhvaća sve administrativne faze, od priznavanja potpunosti zahtjeva za izdavanje dozvole u skladu sa stavkom 2. do obavješćivanja od strane nadležnog tijela ili nadležnih tijela o konačnoj odluci u vezi s ishodom postupka izdavanja dozvole.***

2. *U roku od 30 dana od primitka zahtjeva za izdavanje dozvole kad je riječ o postrojenjima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koja se nalaze na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije, odnosno u roku od 45 dana od primitka takvog zahtjeva kad je riječ o postrojenjima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koja se nalaze izvan područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, nadležno tijelo potvrđuje potpunost zahtjeva za izdavanje dozvole ili, ako podnositelj zahtjeva nije poslao sve informacije potrebne za obradu zahtjeva, traži od podnositelja zahtjeva da podnese potpun zahtjev bez nepotrebne odgode. Kao početak postupka izdavanja dozvole smatra se datum kad je nadležno tijelo potvrdilo potpunost zahtjeva za izdavanje dozvole.*

3. *Države članice uspostavljaju ili imenuju jednu ili više kontaktnih točaka. Te kontaktne točke usmjeravaju podnositelja zahtjeva, na njegov zahtjev, tijekom cjelokupnog administrativnog postupka podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole i izdavanja dozvole te mu olakšavaju taj postupak. Od podnositelja zahtjeva ne smije se tražiti da kontaktira s više od jedne kontaktne točke tijekom cijelog postupka. Kontaktna točka na transparentan način usmjerava podnositelja zahtjeva tijekom administrativnog postupka podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole, uključujući korake povezane sa zaštitom okolišem, do trenutka donošenja jedne ili više odluka nadležnih tijela na kraju postupka izdavanja dozvole, pruža podnositelju zahtjeva sve potrebne informacije te, prema potrebi, uključuje druga administrativna tijela. Kontaktna točka osigurava da se poštuju rokovi za postupke izdavanja dozvola utvrđeni u ovoj Direktivi. Podnositelji zahtjeva mogu dostaviti potrebne dokumente u digitalnom obliku. Države članice do ... [dvije godine nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] osiguravaju da se svi postupci izdavanja dozvola provode u elektroničkom obliku.*

4. *Kontaktna točka stavlja na raspolaganje priručnik o postupcima nositeljima projekata za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i pruža te informacije na internetu, pri čemu se posebno obraća i malim projektima u području energije iz obnovljivih izvora, projektima za potrošače vlastite obnovljive energije i zajednicama obnovljive energije. U informacijama na internetu navodi se kontaktna točka koja je relevantna za predmetni zahtjev. Ako država članica ima više kontaktnih točaka, u informacijama na internetu navodi se kontaktna točka koja je relevantna za predmetni zahtjev.*
5. *Države članice podnositeljima zahtjeva i široj javnosti osiguravaju lagan pristup jednostavnim postupcima za rješavanje sporova koji se odnose na postupak izdavanja dozvola i izdavanje dozvola za izgradnju i rad postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući, prema potrebi, alternativne mehanizme za rješavanje sporova.*

6. *Države članice osiguravaju da upravne i sudske žalbe u kontekstu projekta za razvoj postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, priključivanja tog postrojenja na mrežu te sredstava potrebnih za razvoj mreža energetske infrastrukture koja je potrebna za integraciju energije iz obnovljivih izvora u energetske sustav, uključujući žalbe koje se odnose na okolišne aspekte, podliježu najbržim upravnim i sudskim postupcima koji postoje na odgovarajućoj nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.*

7. *Države članice pružaju odgovarajuće resurse kako bi svojim nadležnim tijelima osigurale kvalificirano osoblje, usavršavanje i prekvalifikaciju u skladu s planiranim instaliranim kapacitetom za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora predviđenim u njihovim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999. Države članice pomažu regionalnim i lokalnim tijelima kako bi olakšale postupak izdavanja dozvola.*
8. *Osim ako se podudara s drugim administrativnim fazama postupka izdavanja dozvola, trajanje postupka izdavanja dozvola ne uključuje:*
- (a) vrijeme tijekom kojeg se postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, njihovi priključci na mrežu i, u cilju osiguravanja stabilnosti, pouzdanosti i sigurnosti mreže, povezana potrebna mrežna infrastruktura grade ili se njihov kapacitet obnavlja;*
 - (b) vrijeme za administrativne faze potrebne za znatne nadogradnje mreže radi osiguravanja stabilnosti, pouzdanosti i sigurnosti mreže;*
 - (c) vrijeme za eventualne sudske žalbe i pravne lijekove, druge postupke pred sudom te alternativne mehanizme rješavanja sporova, uključujući postupke za podnošenje pritužbi te izvansudske žalbe i pravne lijekove.*

9. *Odluke koje proizlaze iz postupaka izdavanja dozvola objavljuju se u skladu s primjenjivim pravom.*

Članak 16.a

Postupak izdavanja dozvola u područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije

1. *Države članice osiguravaju da postupak izdavanja dozvola iz članka 16. stavka 1. za projekte u području energije iz obnovljivih izvora na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije ne traje dulje od 12 mjeseci. Međutim, ako je riječ o projektima u području energije iz obnovljivih izvora na moru, postupak izdavanja dozvola ne smije trajati dulje od dvije godine. Ako je to propisno opravdano na temelju izvanrednih okolnosti, države članice mogu produljiti svako od tih razdoblja za najviše šest mjeseci. Države članice jasno obavještavaju nositelja projekta o izvanrednim okolnostima koje opravdavaju to produljenje.*

2. *Postupak izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, za nova postrojenja s kapacitetom električne energije manjim od 150 kW, za postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji, uključujući postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije, i za njihove priključke na mrežu ako se nalaze na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije, ne smije trajati dulje od šest mjeseci. Međutim, ako je riječ o projektima odobalnih vjetroelektrana, postupak izdavanja dozvola ne smije trajati dulje od 12 mjeseci. Ako je to propisno opravdano na temelju izvanrednih okolnosti, na primjer zbog prevladavajućih sigurnosnih razloga ako projekt obnove kapaciteta znatno utječe na mrežu ili izvorni kapacitet, izvornu veličinu ili izvorne performanse postrojenja, države članice mogu produljiti razdoblje od šest mjeseci za najviše tri mjeseca, a dvanaestomjesečno razdoblje za projekte odobalnih vjetroelektrana za najviše šest mjeseci. Države članice jasno obavješćuju nositelja projekta o izvanrednim okolnostima koje opravdavaju to produljenje.*

3. *Ne dovodeći u pitanje stavke 4. i 5. ovog članka, odstupajući od članka 4. stavka 2. Direktive 2011/92/EU i točaka 3. podtočaka (a), (b), (d), (h), (i) i točke 6. podtočke (c), zasebno ili u vezi s točkom 13. podtočkom (a) Priloga II. tog direktivi, u pogledu projekata energije iz obnovljivih izvora, novi zahtjevi za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući postrojenja koja kombiniraju različite vrste tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora i obnovu kapaciteta elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na područjima za brži razvoj obnovljivih izvora energije određenima za odgovarajuću tehnologiju i postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji te priključivanje takvih postrojenja na mrežu izuzimaju se iz zahtjeva u pogledu provedbe namjenske procjene utjecaja na okoliš u skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 2011/92/EU, pod uvjetom da su ti projekti u skladu s člankom 15.c stavkom 1. točkom (b) ove Direktive. To odstupanje ne primjenjuje se na projekte koji bi mogli imati značajne učinke na okoliš u drugoj državi članici ili ako to zahtijeva država članica na koju bi projekt mogao imati značajne učinke, u skladu s člankom 7. Direktive 2011/92/EU.*

Odstupajući od članka 6. stavka 3. Direktive 92/43/EEZ, postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora iz prvog podstavka ovog stavka ne podliježu procjeni njihova utjecaja na područja mreže Natura 2000, pod uvjetom da se tim projektima u području energije iz obnovljivih izvora poštuju pravila i mjere utvrđene u skladu s člankom 15.c stavkom 1. točkom (b) ove Direktive.

4. *Nadležna tijela provode postupak provjere zahtjevâ iz stavka 3. ovog članka. Cilj je takvog postupka provjere utvrditi postoji li velika vjerojatnost da će bilo koji od projekata u području energije iz obnovljivih izvora imati značajne nepredviđene štetne učinke s obzirom na osjetljivost okoliša geografskih područja na kojima se nalaze, a koji nisu utvrđeni tijekom procjene okoliša planova kojima se određuju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije iz članka 15.c stavka 1. ove Direktive, provedene u skladu s Direktivom 2001/42/EZ i, prema potrebi, Direktivom 92/43/EEZ. Cilj je takvog postupka provjere utvrditi i je li bilo koji od takvih projekata u području energije iz obnovljivih izvora obuhvaćen područjem primjene članka 7. Direktive 2011/92/EU zbog vjerojatnosti da bi mogao imati značajne učinke na okoliš u drugoj državi članici ili zbog zahtjeva države članice na koju bi projekt mogao imati značajne učinke.*

Za potrebe takvog postupka provjere nositelj projekta dostavlja informacije o značajkama projekta u području energije iz obnovljivih izvora, njegovoj usklađenosti s pravilima i mjerama utvrđenima u skladu s člankom 15.c stavkom 1. točkom (b) za određeno područje za brži razvoj obnovljivih izvora energije, o svim dodatnim mjerama koje je nositelj projekta donio te o tome kako se tim mjerama odgovara na učinak na okoliš. Nadležno tijelo od nositelja projekta može zatražiti da dostavi dodatne raspoložive informacije. Postupak provjere u vezi sa zahtjevima za nova postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora mora se dovršiti u roku od 45 dana od datuma podnošenja dostatnih informacija potrebnih za tu svrhu. Međutim, ako se radi o zahtjevima za postrojenja s kapacitetom električne energije manjim od 150 kW i o novim zahtjevima za obnovu kapaciteta elektrana za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, postupak provjere mora se dovršiti u roku od 30 dana.

5. *Nakon postupka provjere zahtjevi iz stavka 3. ovog članka odobravaju se iz okolišne perspektive bez potrebe za izričitom odlukom nadležnog tijela, osim ako nadležno tijelo donese administrativnu odluku, propisno obrazloženu na temelju jasnih dokaza, kojom se utvrđuje da će određeni projekt vrlo vjerojatno imati značajne nepredviđene štetne učinke s obzirom na osjetljivost okoliša zemljopisnih područja na kojima se projekt nalazi, a koji se ne mogu ublažiti mjerama utvrđenima u planovima kojima se određuju područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije ili mjerama koje je predložio nositelj projekta. Takve se odluke objavljuju. Takvi projekti u području energije iz obnovljivih izvora podliježu procjeni utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom 2011/92/EU i, prema potrebi, procjeni u skladu s Direktivom 92/43/EEZ, koja se provodi u roku od šest mjeseci od administrativne odluke u kojoj je utvrđena velika vjerojatnost znatnih nepredviđenih štetnih učinaka. Ako je to propisno opravdano na temelju izvanrednih okolnosti, to se šestomjesečno razdoblje može produljiti za najviše šest mjeseci.*

U opravdanim okolnostima, među ostalim ako je to potrebno kako bi se ubrzalo uvođenje energije iz obnovljivih izvora radi postizanja klimatskih ciljeva i ciljeva u pogledu energije iz obnovljivih izvora, države članice mogu iz takvih procjena izuzeti projekte vjetroelektrana i solarnih fotonaponskih postrojenja.

Ako države članice iz tih procjena izuzmu projekte vjetroelektrana i solarnih fotonaponskih postrojenja, operator donosi razmjerne mjere ublažavanja ili, ako takve mjere ublažavanja nisu dostupne, kompenzacijske mjere, koje mogu biti u obliku novčane naknade ako nisu dostupne druge razmjerne kompenzacijske mjere, kako bi se uklonili bilo kakvi štetni učinci. Ako ti štetni učinci utječu na zaštitu vrsta, operator plaća novčanu naknadu za programe zaštite vrsta tijekom rada postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kako bi se osiguralo ili poboljšalo stanje očuvanosti zahvaćene vrste.

6. *U postupku izdavanja dozvola iz stavaka 1. i 2. države članice osiguravaju da izostanak odgovora relevantnih nadležnih tijela u utvrđenom roku dovodi do toga da se određeni prijelazni administrativni koraci smatraju odobrenima, osim ako određeni projekt u području energije iz obnovljivih izvora podliježe procjeni utjecaja na okoliš u skladu sa stavkom 5. ili ako u nacionalnom pravnom sustavu dotične države članice ne postoji načelo prešutnog administrativnog odobrenja. Ovaj se stavak ne primjenjuje na konačne odluke o ishodu postupka izdavanja dozvola, koje moraju biti izričite. Sve se odluke objavljuju.*

Članak 16.b

Postupak izdavanja dozvola izvan područjâ za brži razvoj obnovljivih izvora energije

- 1. Države članice osiguravaju da postupak izdavanja dozvola iz članka 16. stavka 1. za projekte u području energije iz obnovljivih izvora koji se nalaze izvan područjâ za brži razvoj obnovljivih izvora energije ne traje dulje od dvije godine. Međutim, ako je riječ o projektima u području energije iz obnovljivih izvora na moru, postupak izdavanja dozvola ne smije trajati dulje od tri godine. Ako je to propisno opravdano na temelju izvanrednih okolnosti, među ostalim ako su zbog njih potrebna dulja razdoblja za procjene u skladu s primjenjivim pravom Unije u području okoliša, države članice mogu produljiti svako od tih razdoblja za najviše šest mjeseci. Države članice jasno obavješćuju nositelja projekta o izvanrednim okolnostima koje opravdavaju to produljenje.***

2. *Ako se u skladu s Direktivom 2011/92/EU ili Direktivom 92/43/EEZ zahtijeva procjena okoliša, ona se provodi u jedinstvenom postupku koji objedinjuje sve relevantne procjene za određeni projekt u području energije iz obnovljivih izvora. Kad se zahtijeva takva procjena utjecaja na okoliš, nadležno tijelo, uzimajući u obzir informacije koje je dostavio nositelj projekta, daje mišljenje o opsegu i razini detalja informacija koje nositelj projekta mora navesti u izvješću o procjeni utjecaja na okoliš, a čiji se opseg ne smije naknadno proširiti. Ako su u sklopu projekta u području energije iz obnovljivih izvora donesene potrebne mjere ublažavanja, svako ubijanje ili uznemiravanje vrsta zaštićenih u skladu s člankom 12. stavkom 1. Direktive 92/43/EEZ i člankom 5. Direktive 2009/147/EZ ne smatra se namjernim. Ako nove mjere ublažavanja za sprečavanje ubijanja ili uznemiravanja vrsta zaštićenih direktivama 92/43/EEZ i 2009/147/EZ ili bilo kojeg drugog utjecaja na okoliš nisu u velikoj mjeri ispitane u pogledu njihove djelotvornosti, države članice mogu dopustiti njihovu primjenu za jedan ili više pilot-projekata tijekom ograničenog razdoblja, pod uvjetom da se djelotvornost takvih mjera ublažavanja pomno prati i da se odmah poduzmu odgovarajući koraci ako se mjere ublažavanja ne pokažu djelotvornima.*

Postupak izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, za nova postrojenja s kapacitetom električne energije manjim od 150 kW i za postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji te za priključivanje takvih postrojenja na mrežu, koja se nalaze izvan područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, ne smije trajati dulje od dvanaest mjeseci, uključujući procjene okoliša ako se zahtijevaju relevantnim pravom. Međutim, ako je riječ o projektima u području energije iz obnovljivih izvora na moru, postupak izdavanja dozvola ne smije trajati dulje od dvije godine. Ako je to propisno opravdano na temelju izvanrednih okolnosti, države članice mogu produljiti svako od tih razdoblja za najviše tri mjeseca. Države članice jasno obavješćuju nositelje projekata o izvanrednim okolnostima koje opravdavaju to produljenje.

Članak 16.c

Ubrzavanje postupka izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta

- 1. Ako se obnovom kapaciteta elektrane za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kapacitet elektrane za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ne povećava za više od 15 % i ne dovodeći u pitanje procjenu potencijalnog učinka na okoliš koja se zahtijeva u skladu stavkom 2., države članice osiguravaju da postupci izdavanja dozvola za priključke na prijenosnu ili distribucijsku mrežu ne traju dulje od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva relevantnom subjektu, osim ako postoje opravdana sigurnosna pitanja ili tehnička nekompatibilnost sastavnih dijelova sustava.***

2. *Ako obnova kapaciteta elektrane za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora podliježe postupku provjere predviđenom u članku 16.a stavku 4., utvrđivanju je li za projekt potrebna procjena utjecaja na okoliš ili procjeni utjecaja na okoliš u skladu s člankom 4. Direktive 2011/92/EU, takav postupak provjere, takvo utvrđivanje ili takva procjena utjecaja na okoliš ograničeni su na potencijalni učinak koji proizlazi iz promjene ili proširenja u usporedbi s izvornim projektom.*
3. *Ako obnova kapaciteta solarnih instalacija ne podrazumijeva korištenje dodatnog prostora i ako je u skladu s primjenjivim mjerama ublažavanja utjecaja na okoliš utvrđenima za izvornu solarnu instalaciju, projekt se izuzima od eventualnih primjenjivih zahtjeva u pogledu provedbe postupka provjere kako je predviđeno u članku 16.a stavku 4., u pogledu utvrđivanja je li za projekt potrebna procjena utjecaja na okoliš ili u pogledu provedbe procjene utjecaja na okoliš u skladu s člankom 4. Direktive 2011/92/EU.*

Članak 16.d

Postupak izdavanja dozvola za ugradnju opreme za solarnu energiju

- 1. Države članice osiguravaju da postupak izdavanja dozvola iz članka 16. stavka 1. za ugradnju opreme za solarnu energiju i postrojenja za skladištenje energije na istoj lokaciji, uključujući solarne instalacije ugrađene u zgrade, u postojeće ili buduće umjetne strukture, uz iznimku umjetnih vodenih površina, traje najdulje tri mjeseca, pod uvjetom da glavna namjena takvih umjetnih struktura nije proizvodnja solarne energije niti skladištenje energije. Odstupajući od članka 4. stavka 2. Direktive 2011/92/EU i točke 3. podtočaka (a) i (b) Priloga II. toj direktivi, zasebno ili u vezi s točkom 13. podtočkom (a) Priloga II. toj direktivi, takva ugradnja solarne opreme izuzima se iz zahtjeva, ako je primjenjivo, u pogledu provedbe posebne procjene utjecaja na okoliš u skladu s člankom 2. stavkom 1. te direktive.*

Države članice mogu isključiti određena područja ili strukture iz primjene prvog podstavka radi zaštite kulturne ili povijesne baštine, radi nacionalnih obrambenih interesa ili iz sigurnosnih razloga.

2. *Države članice osiguravaju da postupak izdavanja dozvola za ugradnju opreme za solarnu energiju kapaciteta 100 kW ili manje, među ostalim za potrošače vlastite obnovljive energije i zajednice obnovljive energije, ne traje dulje od jednog mjeseca. Izostanak odgovora nadležnih tijela ili subjekata u utvrđenom roku nakon podnošenja potpunog zahtjeva dovodi do toga da se dozvola smatra izdanom, pod uvjetom da kapacitet opreme za solarnu energiju ne premašuje postojeći kapacitet priključka na distribucijsku mrežu.*

Ako primjena praga kapaciteta iz prvog podstavka dovede do znatnog administrativnog opterećenja ili do ograničenjâ za rad elektroenergetske mreže, države članice mogu primijeniti niži prag kapaciteta pod uvjetom da on ostane iznad 10,8 kW.

Članak 16.e

Postupak izdavanja dozvola za ugradnju dizalica topline

- 1. Države članice osiguravaju da postupak izdavanja dozvola za ugradnju dizalica topline s manje od 50 MW ne traje dulje od jednog mjeseca. Međutim, ako je riječ o dizalicama topline iz tla, postupak davanja dozvola ne smije trajati dulje od tri mjeseca.**
- 2. Osim ako postoje opravdani sigurnosni razlozi, osim ako su potrebni daljnji radovi za priključke na mrežu ili osim ako postoji tehnička nekompatibilnost sastavnih dijelova sustava, države članice osiguravaju da se priključci na prijenosnu ili distribucijsku mrežu odobravaju u roku od dva tjedna od obavijesti nadležnom tijelu za:**
 - (a) dizalice topline kapaciteta električne energije do 12 kW; i**
 - (b) dizalice topline kapaciteta električne energije do 50 kW koje su ugradili potrošači vlastite obnovljive energije, pod uvjetom da kapacitet električne energije instalacije potrošača vlastite obnovljive energije za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora iznosi najmanje 60 % kapaciteta električne energije dizalice topline.**

3. *Države članice mogu isključiti određena područja ili strukture iz primjene stavaka 1. i 2. radi zaštite kulturne ili povijesne baštine, radi nacionalnih obrambenih interesa ili iz sigurnosnih razloga.*
4. *Sve odluke koje proizlaze iz postupka izdavanja dozvola iz stavaka 1. i 2. objavljuju se u skladu s primjenjivim pravom.*

Članak 16.f

Prevladavajući javni interes

Države članice do ... [tri mjeseca nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni], dok se ne postigne klimatska neutralnost, osiguravaju da se u postupku izdavanja dozvola, planiranje, izgradnja i rad postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, priključivanje takvih postrojenja na mrežu, sama mreža te sredstva za skladištenje smatraju od prevladavajućeg javnog interesa te da služe javnom zdravlju i sigurnosti pri uspostavljanju ravnoteže pravnih interesa u pojedinačnim slučajevima za potrebe članka 6. stavka 4. i članka 16. stavka 1. točke (c) Direktive 92/43/EEZ, članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60/EZ te članka 9. stavka 1. točke (a) Direktive 2009/147/EZ. Države članice mogu u propisno opravdanim i specifičnim okolnostima ograničiti primjenu ovog članka na određene dijelove svojeg državnog područja, na određene vrste tehnologije ili na projekte s određenim tehničkim značajkama, u skladu s prioritetima utvrđenim u njihovim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999. Države članice obavješćuju Komisiju o takvim ograničenjima zajedno s razlozima za njih.”;

8. u članku 18. stavci 3. i 4. zamjenjuju se sljedećim:

„3. Države članice osiguravaju da su *njihovi* programi certificiranja *ili istovrijedni programi za stjecanje kvalifikacija* dostupni instalaterima i projektantima svih oblika sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora u zgradama, industriji i poljoprivredi, ■ instalaterima solarnih fotonaponskih sustava, *uključujući skladištenje energije, te instalaterima mjesta za punjenje koja omogućuju upravljanje potrošnjom*. Ti programi mogu, prema potrebi, uzeti u obzir postojeće programe i strukture, a moraju se temeljiti na kriterijima utvrđenima u Prilogu IV. Svaka država članica priznaje certifikate koje je dodijelila druga država članica u skladu s tim kriterijima.

Države članice ***uspostavljaju okvir*** kako bi ***osigurale dovoljan broj*** osposobljenih i kvalificiranih instalatera ***tehnologije iz prvog podstavka za potrebe povećanja*** udjela energije iz obnovljivih izvora ***potrebnog za postizanje ciljeva utvrđenih u ovoj Direktivi.***

Kako bi se osigurao takav dovoljan broj instalatera i projekatata, države članice osiguravaju dovoljno programa osposobljavanja kojima se stječu certifikati ili kvalifikacije kojima se obuhvaća tehnologija grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora, solarni fotonaponski sustavi, ***uključujući skladištenje energije, mjesta za punjenje koja omogućuju upravljanje potrošnjom,*** te najnovija inovativna rješenja u tim područjima, ***pod uvjetom da su ti programi osposobljavanja usklađeni s njihovim programima certificiranja ili istovrijednim programima za stjecanje kvalifikacija.***

Države članice uvode mjere za promicanje sudjelovanja u takvim programima osposobljavanja, posebno malih i srednjih poduzeća i samozaposlenih osoba. Države članice mogu sklopiti dobrovoljne sporazume s relevantnim pružateljima i prodavačima tehnologije za osposobljavanje dovoljnog broja instalatera, koji se mogu temeljiti na procjenama prodaje, na najnovijim inovativnim rješenjima i na tehnologiji dostupnima na tržištu.

Ako države članice utvrde znatnu razliku između raspoloživog i potrebnog broja osposobljenih i kvalificiranih instalatera, poduzimaju mjere za uklanjanje te razlike.

4. Države članice stavljaju na raspolaganje javnosti informacije o programima certificiranja *ili istovrijednim programima za stjecanje kvalifikacija* iz stavka 3. Države članice također stavljaju na raspolaganje javnosti, *na transparentan i pristupačan način, redovito ažuriran* popis instalatera koji su certificirani ili kvalificirani u skladu sa stavkom 3.■ ”;

9. članak 19. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 2. mijenja se kako slijedi:

i. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„S tim ciljem države članice osiguravaju da se jamstvo o podrijetlu izdaje na zahtjev proizvođača energije iz obnovljivih izvora, ***uključujući plinovita obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla kao što je vodik, osim ako države članice odluče da za potrebe obračunavanja tržišne vrijednosti jamstva o podrijetlu neće izdati takvo jamstvo o podrijetlu proizvođaču koji dobiva financijsku potporu iz programa potpore.*** Države članice mogu odlučiti da se jamstva o podrijetlu izdaju za energiju iz neobnovljivih izvora. Za izdavanje jamstva o podrijetlu može biti potrebno ograničenje najmanjeg kapaciteta. Jamstvo o podrijetlu standardne je veličine od 1 MWh. ***Prema potrebi, takva standardna veličina može se podijeliti na dijelove, pod uvjetom da je taj dio višekratnik od 1 Wh.*** Za svaku jedinicu proizvedene energije izdaje se samo jedno jamstvo o podrijetlu.”;

ii. *iza drugog podstavka umeće se sljedeći podstavak:*

„Uvode se pojednostavnjeni postupci registracije i smanjene naknade za registraciju za mala postrojenja ispod 50 kW i za zajednice obnovljive energije.”;

iii. *u četvrtom podstavku točka (c) zamjenjuje se sljedećim:*

„(c) ako jamstva o podrijetlu nisu izdana izravno proizvođaču, nego opskrbljivaču ili potrošaču koji kupuje energiju, bilo u kompetitivnom okruženju bilo u okviru dugoročnog ugovora o kupnji električne energije iz obnovljivih izvora.”;

(b) stavci 3. i 4. zamjenjuju se sljedećim:

- „3. Za potrebe stavka 1. jamstva o podrijetlu valjana su za transakcije 12 mjeseci od proizvodnje relevantne jedinice energije. Države članice osiguravaju da sva jamstva o podrijetlu koja nisu poništena isteknu najkasnije 18 mjeseci od proizvodnje odgovarajuće jedinice energije. Države članice u izračun svoje preostale kombinacije izvora energije uključuju istekla jamstva o podrijetlu.
4. Za potrebe obavješćivanja iz stavaka 8. i 13. države članice osiguravaju da energetska poduzeća ponište jamstva o podrijetlu najkasnije šest mjeseci nakon isteka njihove valjanosti. Nadalje, države članice do ... [18 mjeseci nakon datma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] osiguravaju da se podaci o njihovoj preostaloj kombinaciji izvora energije objavljuju svake godine.”;

(c) u stavku 7. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) energetski izvor iz kojeg je energija proizvedena te datum početka i završetka proizvodnje, što može biti specificirano:

- i. ako je riječ o obnovljivom plinu, uključujući plinovita obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, te grijanju i hlađenju iz obnovljivih izvora, u satnom ili kraćem intervalu;*
- ii. ako je riječ o električnoj energiji iz obnovljivih izvora, u skladu s razdobljem obračuna odstupanja, kako je definirano u članku 2. točki 15. Uredbe (EU) 2019/943.”;*

- (d) u stavku 8. iza prvog podstavka umeću se sljedeći podstavci:

„Ako se plin isporučuje iz mreže za vodik ili prirodni plin, uključujući plinovita obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla i biometan, opskrbljivač mora krajnjim potrošačima dokazati udio ili količinu energije iz obnovljivih izvora u svojoj kombinaciji izvora energije za potrebe Priloga I. Direktivi 2009/73/EZ.

Opskrbljivač to čini s pomoću jamstava o podrijetlu, osim:

- (a) za udio svoje kombinacije izvora energije koji odgovara komercijalnim ponudama bez praćenja, ako postoje, za koje se opskrbljivač može koristiti preostalom kombinacijom izvora energije,***
- (b) ako država članica odluči ne izdati jamstva o podrijetlu proizvođaču koji prima financijsku potporu iz programa potpore.***

Ako kupac troši plin iz mreže za vodik ili prirodni plin, uključujući plinovita obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla i biometan, kako je opskrbljivač naveo u komercijalnoj ponudi, države članice osiguravaju da jamstva o podrijetlu koja su poništena odgovaraju relevantnim značajkama mreže.”;

(e) stavak 13. zamjenjuje se sljedećim:

„13. Komisija do 31. prosinca 2025. donosi izvješće o procjeni mogućnosti uspostave zelene oznake na razini Unije radi promicanja uporabe obnovljive energije koja se proizvodi u novim postrojenjima. Za dokazivanje sukladnosti sa zahtjevima takve oznake opskrbljivači upotrebljavaju informacije sadržane u jamstvima o podrijetlu.

13.a Komisija prati funkcioniranje sustava jamstava o podrijetlu i do 30. lipnja 2025. procjenjuje ravnotežu ponude i potražnje jamstava o podrijetlu na tržištu te u slučaju neravnoteža identificira relevantne čimbenike koji utječu na ponudu i potražnju.”;

10. u članku 20. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Podložno procjeni uključenoj u njihove integrirane nacionalne energetske i klimatske planove *podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 te* u skladu s Prilogom I. toj uredbi u pogledu potrebe za izgradnjom nove infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora kako bi se postigao opći cilj Unije utvrđen u članku 3. stavku 1. ove Direktive, države članice, ako je to relevantno, poduzimaju potrebne korake za razvoj infrastrukture za učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje radi promicanja grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora energije, *kao što su solarna toplinska energija, solarna fotonaponska energija, dizalice topline pogonjene električnom energijom iz obnovljivih izvora koje upotrebljavaju* energiju iz okoliša *i* geotermalnu energiju, *druga tehnologija geotermalne energije, biomasa*, bioplin, tekuća biogoriva te *otpadna toplina i hladnoća*, u kombinaciji, ako je to moguće, sa skladištenjem toplinske energije, *sustavima za upravljanje potrošnjom i postrojenjima za pretvaranje električne energije u toplinsku energiju.*”;

11. umeće se sljedeći članak:

„Članak 20.a

Olakšavanje integracije električne energije iz obnovljivih izvora u sustav

1. Države članice od operatora prijenosnih sustava i, ***ako su im ti podaci dostupni***, od operatora distribucijskih sustava na svojem državnom području zahtijevaju da što točnije ***u vremenskim intervalima koji odgovaraju učestalosti poravnanja tržišta, ali*** od najviše jednog sata, stavljaju na raspolaganje podatke o udjelu električne energije iz obnovljivih izvora i sadržaju emisija stakleničkih plinova za električnu energiju isporučenu u svakoj zoni nadmetanja, uz predviđanje ako je dostupno. ***Države članice osiguravaju da operatori distribucijskih sustava imaju pristup potrebnim podacima. Ako operatori distribucijskih sustava, u skladu s nacionalnim pravom, nemaju pristup svim potrebnim podacima, primjenjuju postojeći sustav za izvješćivanje o podacima u okviru platforme Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju, u skladu s odredbama Direktive (EU) 2019/944. Države članice pružaju poticaje za nadogradnju pametnih mreža radi boljeg praćenja ravnoteže mreže i stavljanja na raspolaganje podataka u stvarnom vremenu.***

Ako je to tehnički moguće, operatori distribucijskih sustava također stavljaju na raspolaganje anonimizirane i zbirne podatke o potencijalu za upravljanje potrošnjom i o električnoj energiji iz obnovljivih izvora koju proizvode potrošači vlastite energije i zajednice obnovljive energije i koja se šalje u mrežu.

2. *Podaci iz stavka 1. stavljaju se na raspolaganje digitalnim putem na način kojim se osigurava interoperabilnost na temelju usklađenih formata podataka i standardiziranih skupova podataka tako da ih na nediskriminirajući način mogu upotrebljavati sudionici na tržištu električne energije, agregatori, potrošači i krajnji korisnici te da ih mogu očitati elektronički komunikacijski uređaji kao što su sustavi pametnog mjerenja, mjesta za punjenje električnih vozila, sustavi grijanja i hlađenja i sustavi za upravljanje energijom u zgradama.*

3. Uz zahtjeve utvrđene u ***Uredbi (EU) 2023/...***⁺ države članice osiguravaju da proizvođači baterija za kućnu uporabu i industrijskih baterija vlasnicima i korisnicima baterija te trećim stranama koje, ***uz izričitu privolu***, djeluju ***u ime vlasnika i korisnika***, kao što su poduzeća za upravljanje energijom u zgradama i sudionici na tržištu električne energije, omoguće pristup u stvarnom vremenu osnovnim informacijama o sustavu upravljanja baterijom, uključujući kapacitet, stanje starosti, razinu napunjenosti i zadanu vrijednost snage baterije, i to besplatno, pod nediskriminirajućim uvjetima ***i u skladu s pravilima o zaštiti podataka***.

Države članice ***donose mjere kako bi proizvođače*** vozila ***obvezale*** da vlasnicima i korisnicima električnih vozila te trećim stranama koje djeluju u njihovo ime, kao što su sudionici na tržištu električne energije i pružatelji usluga elektromobilnosti, stavljaju na raspolaganje u stvarnom vremenu podatke u vozilu koji se odnose na stanje starosti, razinu napunjenosti, zadanu vrijednost snage i kapacitet baterije te, ***kada je to primjereno***, lokaciju električnog vozila, i to besplatno i pod nediskriminirajućim uvjetima ***te u skladu s pravilima o zaštiti podataka***, dodatno uz daljnje zahtjeve u pogledu homologacije i nadzora tržišta utvrđene u Uredbi (EU) 2018/858 Europskog Parlamenta i Vijeća*.

⁺ ***SL: molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 2/23 (2020/0353(COD)).***

4. Uz zahtjeve utvrđene u *Uredbi (EU) 2023/...*⁺⁺, države članice *ili njihova imenovana nadležna tijela* osiguravaju da *nova i zamijenjena* javno nedostupna mjesta za punjenje male snage koja su instalirana na njihovu državnom području mogu podržavati funkcionalnosti pametnog punjenja i, prema potrebi, *sučelje s pametnim sustavima mjerenja, ako ih države članice uvedu, i funkcionalnosti dvosmjernog punjenja u skladu sa zahtjevima iz članka 15. stavaka 3. i 4. te uredbe.*
5. *Uz zahtjeve utvrđene u Uredbi (EU) 2019/943 i Direktivi (EU) 2019/944*, države članice osiguravaju da se nacionalnim regulatornim okvirom *malim ili mobilnim sustavima, kao što su baterije za kućnu uporabu i električna vozila te drugi mali decentralizirani izvori energije, dopušta* sudjelovanje na tržištima električne energije, uključujući upravljanje zagušenjem i pružanje usluga fleksibilnosti i uravnoteženja, *među ostalim putem agregiranja. U tu svrhu države članice, u bliskoj suradnji sa svim sudionicima na tržištu i regulatornim tijelima, utvrđuju tehničke zahtjeve za sudjelovanje na tržištima električne energije na temelju tehničkih značajki tih sustava.*

⁺⁺ *SL: molim u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 25/23 (2021/0223(COD)).*

Države članice osiguravaju jednake uvjete i nediskriminirajuće sudjelovanje na tržištima električne energije za male decentralizirane energetske pogone ili mobilne sustave.

-
- * Uredba (EU) 2018/858 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o homologaciji i nadzoru tržišta motornih vozila i njihovih prikolica te sustavâ, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila, o izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2007 i (EZ) br. 595/2009 te o stavljanju izvan snage Direktive 2007/46/EZ (Tekst značajan za EGP.) (SL L 151, 14.6.2018., str. 1.).”;

12. ***umeću se sljedeći članci:***

„Članak 22.a

Uključivanje energije iz obnovljivih izvora u industriju

1. Države članice nastoje povećati udio obnovljivih izvora u količini izvora energije koji se upotrebljavaju u konačne energetske i neenergetske svrhe u industrijskom sektoru s za indikativno **■** povećanje ***od najmanje 1,6 postotnih bodova kao godišnjeg prosjeka izračunanog za razdoblje od 2021. do 2025. te od 2026. do 2030.***

Države članice mogu uračunati otpadnu toplinu i hladnoću u prosječna godišnja povećanja iz prvog podstavka, do granice od 0,4 postotna boda, pod uvjetom da se otpadna toplina i hladnoća isporučuju iz učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja, isključujući mreže koje isporučuju toplinu samo jednoj zgradi ili ako se sva toplinska energija troši samo u krugu zgrade i ako se toplinska energija ne prodaje. Ako odluče to učiniti, prosječno godišnje povećanje iz prvog podstavka uvećava se za polovinu postotnih bodova uračunane otpadne topline i hladnoće.

Države članice uključuju planirane i poduzete *politike i* mjere za postizanje takvog okvirnog povećanja u svoje integrirane nacionalne energetske i klimatske planove podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 i u svoja integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku podnesena u skladu s člankom 17. te uredbe.

Ako se elektrifikacija smatra troškovno učinkovitom opcijom, tim se politikama i mjerama promiče elektrifikacija industrijskih procesa koja se temelji na obnovljivim izvorima energije. Tim se politikama i mjerama nastoje stvoriti povoljni tržišni uvjeti za dostupnost ekonomski održivih i tehnički izvedivih alternativa na temelju energije iz obnovljivih izvora kojima se zamjenjuju fosilna goriva koja se upotrebljavaju za industrijsko grijanje s ciljem smanjenja uporabe fosilnih goriva za grijanje ako je temperatura ispod 200°C. Pri donošenju tih politika i mjera države članice uzimaju u obzir načelo energetske učinkovitosti na prvome mjestu, djelotvornost i međunarodnu konkurentnost te potrebu za uklanjanjem regulatornih, administrativnih i gospodarskih prepreka.

Države članice osiguravaju da doprinos obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla koja se upotrebljavaju u konačne energetske i neenergetske svrhe iznosi **barem 42 %** vodika koji se upotrebljava u konačne energetske i neenergetske svrhe u industriji do 2030., **odnosno 60 % do 2035.** Za izračun tog postotka primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) za izračun nazivnika u obzir se uzima energetski sadržaj vodika upotrijebljenog u konačne energetske i neenergetske svrhe, isključujući:
 - i.* vodik koji se upotrebljava kao međuproizvod za proizvodnju konvencionalnih goriva namijenjenih uporabi u prometu ***i biogoriva***;
 - ii.* ***vodik koji se proizvodi dekarbonizacijom rezidualnog industrijskog plina i koji se upotrebljava kao zamjena za specifični plin iz kojeg se proizvodi***;
 - iii.* ***vodik proizveden kao nusproizvod ili dobiven od nusproizvoda u industrijskim postrojenjima***;

- (b) za izračun nazivnika u obzir se uzima energetska sadržaj obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla potrošenih u sektoru industrije u konačne energetske i neenergetske svrhe, isključujući obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla koja se koriste kao međuproizvodi za proizvodnju konvencionalnih goriva namijenjenih uporabi u prometu **i biogoriva;**
- (c) za izračun brojnika i nazivnika upotrebljavaju se vrijednosti koje se odnose na energetska sadržaj goriva utvrđene u Prilogu III.

Za potrebe petog podstavka točke (c) ovog stavka kako bi se odredio energetska sadržaj goriva koja nisu uključena u Prilog III., države članice upotrebljavaju odgovarajuće europske norme za utvrđivanje kalorijskih vrijednosti goriva ili, ako u tu svrhu nije donesena europska norma, upotrebljavaju odgovarajuće norme ISO.

2. Države članice ***promiču dobrovoljne programe označivanja industrijskih proizvoda*** za koje se tvrdi da su proizvedeni s pomoću obnovljive energije i obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla ■ . ***U takvim se dobrovoljnim programima označivanja*** navodi postotak obnovljive energije ili obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla upotrijebljenih u fazi nabave i predobrade sirovina, proizvodnje i distribucije izračunan na temelju metodologija utvrđenih u Preporuci Komisije (EU) 2021/2279* ili u normi ISO 14067:2018.

3. *Države članice u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 i u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima o napretku podnesenima u skladu s člankom 17. te uredbe izvješćuju o količini obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla koju planiraju uvesti i izvesti. Na temelju tog izvješćivanja Komisija razvija strategiju Unije za uvezene i domaće proizvodnje vodika u Uniji, čime se podupire provedba ove Direktive i postizanje u njoj utvrđenih ciljeva, vodeći računa o sigurnosti opskrbe i strateškoj autonomiji Unije u području energije te jednakim uvjetima tržišnog natjecanja na globalnom tržištu vodika. Države članice u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 i u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima o napretku podnesenima u skladu s člankom 17. te uredbe navode na koji način namjeravaju doprinijeti toj strategiji.*

Članak 22.b

Uvjeti za smanjenje cilja uporabe obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u industrijskom sektoru

- 1. Država članica može u 2030. za 20 % smanjiti doprinos obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla koja se upotrebljavaju u konačne energetske i neenergetske svrhe iz članka 22.a stavka 1. petog podstavka pod uvjetom da:***
 - (a) je ta država članica na dobrom putu prema ostvarenju svojeg nacionalnog doprinosa obvezujućem općem cilju Unije utvrđenom u članku 3. stavku 1. prvom podstavku, koji je barem jednak njezinu očekivanom nacionalnom doprinosu u skladu s formulom iz Priloga II. Uredbi (EU) 2018/1999; i***
 - (b) udio vodika ili njegovih derivata proizvedenih iz fosilnih goriva koji se troši u toj državi članici nije veći od 23 % u 2030. te 20 % u 2035.***

Ako bilo koji od tih uvjeta nije ispunjen, smanjenje iz prvog podstavka prestaje se primjenjivati.

2. *Ako država članica primjenjuje smanjenje iz stavka 1., ona o tome obavješćuje Komisiju, zajedno sa svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 te u okviru svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatske izvješća o napretku podnesenih u skladu s člankom 17. te uredbe. Ta obavijest sadržava informacije o ažuriranom udjelu obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla i sve relevantne podatke kojima se dokazuje da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka.*

Komisija prati stanje u državama članicama koje se koriste smanjenjem kako bi provjerila jesu li uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (a) i (b) cijelo vrijeme ispunjeni.

* *Preporuka Komisije (EU) 2021/2279 od 15. prosinca 2021. o uporabi metoda mjerenja ekološkog otiska za mjerenje i priopćavanje o okolišnoj učinkovitosti proizvoda i organizacija za vrijeme njihova životnog ciklusa (SL L 471, 30.12.2021., str. 1.).”;*

13. članak 23. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Kako bi promicala uporabu energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja, svaka država članica povećava udio energije iz obnovljivih izvora u tom sektoru za najmanje **0,8 postotnih bodova** kao godišnji prosjek izračunan za **razdoblje** od 2021. do 2025. **i za najmanje 1,1 postotni bod kao godišnji prosjek izračunan za razdoblje** od 2026. do 2030., polazeći od udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja u 2020., izražen kao nacionalni udio konačne bruto potrošnje energije i izračunan u skladu s metodologijom iz članka 7.

■

Države članice mogu uračunati otpadnu toplinu i hladnoću u prosječna godišnja povećanja iz prvog podstavka, do granice od 0,4 postotna boda. Ako to odluče učiniti, prosječno godišnje povećanje uvećava se za polovinu postotnih bodova uračunane otpadne topline i hladnoće, do gornje granice od 1,0 postotnih bodova za razdoblje od 2021. do 2025. te od 1,3 postotna boda za razdoblje od 2026. do 2030.

Države članice obavješćuju Komisiju o svojoj namjeri da uračunaju otpadnu toplinu i hladnoću i procijenjenu količinu u svoje integrirane nacionalne energetske i klimatske planove podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999. Uz minimalna 1 godišnja povećanja postotnih bodova iz prvog podstavka ovog stavka, svaka država članica nastoji povećati udio energije iz obnovljivih izvora u svojem sektoru grijanja i hlađenja za iznos dodatnih indikativnih postotnih bodova utvrđen u Prilogu I.a ovoj Direktivi.

Države članice mogu električnu energiju iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava za grijanje i hlađenje uračunati u godišnje prosječno povećanje iz prvog podstavka do granice od 0,4 postotna boda, pod uvjetom da je učinkovitost generatora topline i hladnoće veća od 100 %. Ako to odluče učiniti, prosječno godišnje povećanje uvećava se za polovinu električne energije iz obnovljivih izvora izražene u postotnim bodovima, do gornje granice od 1,0 postotnih bodova za razdoblje od 2021. do 2025. te od 1,3 postotna boda za razdoblje od 2026. do 2030.

Države članice obavješćuju Komisiju o svojoj namjeri da u godišnje povećanje iz prvog podstavka ovog stavka uračunaju električnu energiju iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava u grijanju i hlađenju iz generatora topline i hladnoće čija je učinkovitost iznad 100 %. Države članice u svoje integrirane nacionalne energetske i klimatske planove podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 uključuju procijenjene kapacitete generatora topline i hladnoće čija je učinkovitost iznad 100 % za električnu energiju iz obnovljivih izvora. Države članice u svoja integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku podnesena u skladu s člankom 17. te uredbe, uključuju količinu električne energije iz obnovljivih izvora dobivene iz generatora topline i hladnoće čija je učinkovitost iznad 100 % upotrijebljene za grijanje i hlađenje.

- 1.a Za izračun udjela električne energije iz obnovljivih izvora upotrijebljene za grijanje i hlađenje za potrebe stavka 1., države članice upotrijebljavaju prosječni udio električne energije iz obnovljivih izvora isporučene na njihovu državnom području u prethodne dvije godine.*

- 1.b Države članice provode procjenu svojeg potencijala energije iz obnovljivih izvora i uporabe otpadne topline i hladnoće u sektoru grijanja i hlađenja, uključujući, prema potrebi, analizu područja pogodnih za njihovu uporabu uz nizak ekološki rizik i potencijala za male projekte na razini kućanstava. U toj procjeni ***uzima se u obzir dostupna i ekonomski izvediva tehnologija za industrijsku i kućnu uporabu kako bi se utvrdile*** ključne etape i mjere za povećanje ***uporabe*** obnovljivih izvora energije u sektoru grijanja i hlađenja te, prema potrebi, u uporabi otpadne topline i hladnoće putem centraliziranoga grijanja i hlađenja u cilju uspostave dugoročne nacionalne strategije za ***smanjenje emisija stakleničkih plinova i onečišćenja zraka uzrokovanih grijanjem i hlađenjem***. Ta procjena ***mora biti u skladu s načelom energetske učinkovitosti na prvome mjestu te*** je dio integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova podnesenih u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999, a prilaže se sveobuhvatnoj procjeni grijanja i hlađenja koja se zahtijeva člankom 14. stavkom 1. Direktive 2012/27/EU.”;

(b) *stavak 2. mijenja se kako slijedi:*

i. *uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:*

„Za potrebe stavka 1. ovog članka pri izračunu svojeg udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja te svojeg prosječnog godišnjeg povećanja u skladu s tim stavkom, uključujući dodatno indikativno povećanje navedeno u Prilogu I.a, svaka država članica:”;

ii. *točka (a) briše se;*

iii. *dodaje se sljedeći podstavak:*

„Države članice vlasnicima ili najmoprimcima zgrada i MSP-ovima osobito pružaju informacije o troškovno učinkovitim mjerama i financijskim instrumentima za poboljšanje uporabe energije iz obnovljivih izvora u sustavima grijanja i hlađenja. Države članice pružaju te informacije putem pristupačnih i transparentnih savjetodavnih alata.”;

(c) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Kako bi se postiglo prosječno godišnje povećanje iz stavka 1. prvog podstavka, države članice ***nastoje*** provesti ***najmanje dvije od*** sljedećih mjera:

- (a) fizičko uključivanje energije iz obnovljivih izvora ili otpadne topline i hladnoće u izvore energije i goriva isporučena za grijanje i hlađenje;
- (b) ugradnja visokoučinkovitih sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora u zgrade, ***priključivanje zgrada na učinkovite sustave centraliziranoga grijanja i hlađenja*** ili uporaba energije iz obnovljivih izvora ili otpadne topline i hladnoće u industrijskim procesima grijanja i hlađenja;
- (c) mjere obuhvaćene certifikatima kojima se može trgovati i kojima se dokazuje usklađenost s obvezom utvrđenom u stavku 1. prvom podstavku, putem potpore mjerama ugradnje iz točke (b) ovog stavka koje provodi drugi gospodarski subjekt, kao što su neovisni ugraditelji tehnologije obnovljive energije ili poduzeće za energetske usluge koje pruža usluge ugradnje u području energije iz obnovljivih izvora;

- (d) izgradnja kapaciteta nacionalnih, **regionalnih** i lokalnih tijela za **kartiranje potencijala za lokalno grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora** te planiranje, provedbu **i savjetovanje o projektima i infrastrukturi** u području energije iz obnovljivih izvora;
- (e) izrada okvirâ za smanjenje rizika radi smanjenja troška kapitala za projekte grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora **te otpadne topline i hladnoće, među ostalim omogućivanjem objedinjavanja manjih projekata i cjelovitijeg povezivanja manjih projekata s drugim mjerama energetske učinkovitosti i obnove zgrada**;
- (f) promicanje ugovorâ o kupnji energije **iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje** za poslovne potrošače i kolektivne male potrošače;
- (g) planirani programi zamjene **fosilnih izvora grijanja, sustava grijanja koji nisu kompatibilni s obnovljivim izvorima** ili programi za postupno ukidanje fosilnih goriva s ključnim etapama;
- (h) **zahtjeve** na lokalnoj i regionalnoj razini u pogledu planiranja grijanja iz obnovljivih izvora, uključujući hlađenje;

- (i) promicanje proizvodnje bioplina i njegova utiskivanja u plinsku mrežu umjesto uporabe za proizvodnju električne energije;*
- (j) mjere kojima se promiče integracija tehnologije za skladištenje toplinske energije u sustave grijanja i hlađenja;*
- (k) promicanje mreža centraliziranoga grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora, osobito na razini zajednica obnovljive energije, među ostalim s pomoću regulatornih mjera, financijskih aranžmana i potpore;*
- (l) druge mjere politike s istovrsnim učinkom, uključujući fiskalne mjere, programe potpore ili druge financijske poticaje kojima se doprinosi ugradnji opreme za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora te razvoju energetske mreže za opskrbu zgrada i industrije energijom iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje.*

Pri donošenju i provedbi tih mjera države članice osiguravaju njihovu dostupnost svim potrošačima, posebno onima koji žive u kućanstvima s niskim prihodima ili ugroženim kućanstvima, koji inače ne bi unaprijed imali dovoljno početnog kapitala za ostvarivanje koristi.”;

14. članak 24. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da se informacije o energetske učinkovitosti i udjelu energije iz obnovljivih izvora u njihovim sustavima centraliziranoga grijanja i hlađenja pružaju krajnjim potrošačima na lako dostupan način, primjerice na računima ili na internetskim stranicama opskrbljivača te na zahtjev. Informacije o udjelu energije iz obnovljivih izvora izražavaju se barem kao postotak konačne bruto potrošnje **energije u** grijanju i hlađenju dodijeljene kupcima određenog sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja, uključujući informacije o tome koliko je energije potrošeno za isporuku jedne toplinske jedinice kupcu ili krajnjem korisniku.”;

(b) stavci 4., 5. i 6. zamjenjuju se sljedećim:

„4. Države članice nastoje povećati udio energije iz obnovljivih izvora i otpadne topline i hladnoće u svojim sustavima centraliziranoga grijanja i hlađenja za **indikativna 2,2 postotna boda** kao godišnji prosjek izračunan za razdoblje od 2021. ■ do 2030. polazeći od udjela energije iz obnovljivih izvora i iz otpadne topline i hladnoće u centraliziranom grijanju i hlađenju u 2020. te utvrđuju mjere koje su potrebne u tu svrhu ***u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.*** Udio energije iz obnovljivih izvora izražava se kao udio konačne bruto potrošnje energije u centraliziranom grijanju i hlađenju prilagođen uobičajenim klimatskim uvjetima.

Države članice mogu u prosječno godišnje povećanje iz prvog podstavka uračunati električnu energiju iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava za centralizirano grijanje i hlađenje.

Države članice obavješćuju Komisiju o svojoj namjeri da u godišnje povećanje iz prvog podstavka ovog stavka uračunaju električnu energiju iz obnovljivih izvora koja se upotrebljava u centraliziranom grijanju i hlađenju. Države članice u svoje integrirane nacionalne energetske i klimatske planove podnesene u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 uključuju procijenjene kapacitete električne energije iz obnovljivih izvora za centralizirano grijanje i hlađenje. Države članice u svoja integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku podnesena u skladu s člankom 17. te uredbe uključuju količinu električne energije iz obnovljivih izvora upotrijebljene za centralizirano grijanje i hlađenje.

- 4.a Za izračun udjela električne energije iz obnovljivih izvora upotrijebljene za centralizirano grijanje i hlađenje za potrebe stavka 4. države članice upotrebljavaju prosječni udio električne energije iz obnovljivih izvora isporučene na njihovu državnom području u prethodne dvije godine.*

Države članice s udjelom energije iz obnovljivih izvora te iz otpadne topline i hladnoće u centraliziranom grijanju i hlađenju iznad 60 % mogu svaki takav udio uračunati kao da ispunjava cilj u pogledu prosječnog godišnjeg povećanja iz stavka 4. prvog podstavka. ***Države članice s udjelom energije iz obnovljivih izvora te iz otpadne topline i hladnoće u centraliziranom grijanju i hlađenju većim od 50 %, a manjim od 60 % mogu svaki takav udio uračunati kao da ispunjava polovinu prosječnog godišnjeg povećanja iz stavka 4. prvog podstavka.***

Države članice utvrđuju u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999. mjere potrebne kako bi se provelo prosječno godišnje povećanje iz stavka 4. prvog podstavka.”;

- 4.b Države članice osiguravaju da se operatore sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja kapaciteta većeg od 25 MWth **potiče da** priključuju opskrbljivače energijom iz obnovljivih izvora i iz otpadne topline i hladnoće koji su treće strane ili da **ih se potiče da** nude opskrbljivačima koji su treće strane priključivanje i kupnju topline ili hladnoće iz obnovljivih izvora te iz otpadne topline i hladnoće na temelju nediskriminirajućih kriterija koje određuje nadležno tijelo dotične države članice, kada takvi operatori moraju:
- (a) zadovoljiti potražnju novih korisnika;
 - (b) zamijeniti postojeće kapacitete za proizvodnju topline ili hladnoće; ili
 - (c) proširiti postojeće kapacitete za proizvodnju topline ili hladnoće.

5. Države članice mogu dopustiti operatoru sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja da odbije priključivanje i kupnju topline ili hladnoće od strane opskrbljivača koji je treća strana u bilo kojoj od sljedećih situacija:
- (a) sustav nema potreban kapacitet zbog druge opskrbe toplinom ili hladnoćom iz obnovljivih izvora ili otpadnom toplinom i hladnoćom;
 - (b) toplota ili hladnoća opskrbljivača koji je treća strana ne zadovoljava tehničke parametre potrebne za priključivanje i osiguravanje pouzdanog i sigurnog rada sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja;
 - (c) operator može dokazati da bi omogućivanje pristupa izazvalo prekomjerno povećanje troška topline ili hladnoće za krajnje korisnike u usporedbi s troškom korištenja glavnom lokalnom opskrbom toplinom ili hladnoćom, kojoj bi obnovljiv izvor ili otpadna toplota i hladnoća bili konkurencija;
 - (d) sustav operatora je sustav učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja.

Države članice osiguravaju da, kad u skladu s prvim podstavkom operator sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja odbije priključiti opskrbljivača grijanjem ili hlađenjem, taj operator pruža nadležnom tijelu informacije o razlozima za odbijanje te o uvjetima koje bi trebalo ispuniti i mjerama koje bi trebalo poduzeti u sustavu kako bi se omogućilo priključivanje. Države članice osiguravaju uspostavu odgovarajućeg postupka za otklanjanje neopravdanih odbijanja.

6. Države članice ***prema potrebi*** uspostavljaju koordinacijski okvir između operatora sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja i potencijalnih izvora otpadne topline i hladnoće u industrijskom i tercijarnom sektoru kako bi se olakšala uporaba otpadne topline i hladnoće. Tim se koordinacijskim okvirom osigurava dijalog u pogledu uporabe otpadne topline i hladnoće koji uključuje ***osobito***:

- (a) operatore sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja;

- (b) poduzeća industrijskog i tercijarnog sektora kao što su podatkovni centri, industrijska postrojenja, velike komercijalne zgrade, *postrojenja za skladištenje energije* i javni prijevoz, koja proizvode otpadnu toplinu i hladnoću koje se mogu ekonomski isplativo oporabiti sustavima centraliziranoga grijanja i hlađenja; ■
- (c) lokalna tijela odgovorna za planiranje i odobravanje energetske infrastruktura ■ ;
- (d) *znanstvene stručnjake koji rade na najnaprednijim sustavima centraliziranoga grijanja i hlađenja; i*
- (e) *zajednice obnovljive energije uključene u sektor grijanja i hlađenja.”;*

(c) stavci 8., 9. i 10. zamjenjuju se sljedećim:

„8. Države članice uspostavljaju okvir unutar kojeg će operatori distribucijskih sustava za električnu energiju u suradnji s operatorima sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja na svojim područjima barem svake četiri godine procijeniti potencijal sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja da pruže uravnoteženje i druge usluge povezane sa sustavom, uključujući upravljanje potrošnjom i toplinsko skladištenje viška električne energije iz obnovljivih izvora te bi li, u odnosu na alternativna rješenja, primjena utvrđenog potencijala bila troškovno učinkovitija i bi li se njome učinkovitije iskoristavali resursi.

Države članice osiguravaju da operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava za električnu energiju uzimaju u obzir rezultate procjene koja se zahtijeva u skladu s prvim podstavkom pri planiranju mreže, ulaganju u mrežu i razvoj infrastrukture na svojim državnim područjima.

Države članice olakšavaju koordinaciju između operatora sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja te operatora distribucijskih sustava i operatora prijenosnih sustava za električnu energiju kako bi osigurale da uravnoteženje, skladištenje i ostale usluge fleksibilnosti, kao što je upravljanje potrošnjom koje pružaju operatori sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja, mogu sudjelovati na njihovim tržištima električne energije.

Države članice mogu proširiti zahtjeve u pogledu procjene i koordinacije iz prvog i trećeg podstavka na operatore prijenosnih sustava i operatore distribucijskih sustava za plin, uključujući vodikove i druge energetske mreže.

9. Države članice osiguravaju da su prava potrošača i pravila za rad sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja jasno definirana, javno dostupna te da ih nadležno tijelo provodi u skladu s ovim člankom.

10. Od države članice ne zahtijeva se da primijeni stavke **od 2. do 9.** ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) njezin udio centraliziranoga grijanja i hlađenja bio je manji od ili jednak 2 % konačne bruto potrošnje energije u grijanju i hlađenju 24. prosinca 2018.;
- (b) njezin udio centraliziranoga grijanja i hlađenja povećao se iznad 2 % konačne bruto potrošnje energije u grijanju i hlađenju 24. prosinca 2018. razvojem novog učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja na temelju njezina integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana podnesenog u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999 i u skladu s tom uredbom te procjene iz članka 23. stavka 1.b ove Direktive;
- (c) 90 % konačne bruto potrošnje energije u sustavima centraliziranoga grijanja i hlađenja odvija se u sustavima učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja.”;

15. članak 25. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 25.

Povećanje energije iz obnovljivih izvora i smanjenje intenziteta emisija stakleničkih plinova u sektoru prometa

1. Svaka država članica utvrđuje obvezu za opskrbljivače gorivom kako bi osigurala sljedeće:

(a) da količina obnovljivih goriva i električne energije iz obnovljivih izvora isporučena sektoru prometa dovodi do:

i. udjela energije iz obnovljivih izvora u konačnoj potrošnji energije u sektoru prometa od najmanje 29 % do 2030.; ili

ii. smanjenja intenziteta stakleničkih plinova od najmanje 14,5 % do 2030. u usporedbi s polaznom vrijednošću utvrđenom u članku 27. stavku 1. točki (b), u skladu s okvirnom putanjom koju je odredila država članica;

- (b) **kombiniranog** udjela naprednih biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX. **te obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla** u energiji isporučenoj sektoru prometa od najmanje **1 %** 2025., odnosno **5,5 %** 2030., **od čega je 2030. udio od najmanje 1 postotnog boda iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla** ■ .

Države članice potiče se da utvrde različite ciljeve za napredna biogoriva i bioplin proizvedena iz sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX. te obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla na nacionalnoj razini kako bi se obveza iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka ispunila na način da se promiče i proširuje razvoj obaju vrsta goriva.

Države članice s morskim lukama nastoje osigurati da od 2030. udio obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u ukupnoj količini energije isporučene sektoru pomorskog prometa iznosi najmanje 1,2 %.

Države članice u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima o napretku podnesenima u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999 izvješćuju o udjelu energije iz obnovljivih izvora u konačnoj potrošnji energije u sektoru prometa, uključujući u sektoru pomorskog prometa, te o njihovu smanjenju intenziteta stakleničkih plinova.

Ako se popis sirovina utvrđen u dijelu A Priloga IX. izmijeni u skladu s člankom 28. stavkom 6., države članice mogu na odgovarajući način povećati svoj minimalni udio naprednih biogoriva i bioplina proizvedenih iz tih sirovina u energiji isporučenoj sektoru prometa.

2. Pri izračunu *ciljeva* iz stavka 1. *prvog podstavka* točke (a) te *udjelâ* iz *prvog podstavka* točke (b), države članice:

- (a) uzimaju u obzir obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla i kad se upotrebljavaju kao međuproizvod za proizvodnju:
 - i. konvencionalnih goriva namijenjenih uporabi u prometu; *ili*
 - ii. *biogoriva, pod uvjetom da smanjenje emisija stakleničkih plinova ostvareno uporabom obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla nije obračunano pri izračunu ušteda emisija stakleničkih plinova biogoriva;*

(b) mogu uzeti u obzir bioplin koji se šalje u nacionalnu infrastrukturu za transport i distribuciju plina.

3. Pri izračunu ciljeva iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) države članice mogu uzeti u obzir goriva iz recikliranog ugljika.

Pri osmišljavanju obveze za opskrbljivače gorivom države članice mogu:

- (a) izuzeti opskrbljivače gorivom koji isporučuju električnu energiju ili obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla od obveze usklađivanja s minimalnim udjelom naprednih biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX. u odnosu na ta goriva;***
- (b) utvrditi obvezu s pomoću mjera usmjerenih na količine, energetske sadržaj ili emisije stakleničkih plinova;***
- (c) razlikovati različite nositelje energije;***
- (d) razlikovati sektor pomorskog prometa od drugih sektora.***

4. Države članice uspostavljaju mehanizam kojim se opskrbljivačima gorivom na njihovu državnom području omogućuje razmjena jedinica za opskrbu sektora prometa obnovljivom energijom. Gospodarski subjekti koji opskrbljuju električna vozila električnom energijom iz obnovljivih izvora putem javnih **mjesta** za punjenje dobivaju jedinice neovisno o tome podliježu li obvezi koju je država članica odredila za opskrbljivače gorivom te mogu te jedinice prodati opskrbljivačima gorivom kojima se dopušta uporaba jedinica za ispunjavanje obveze utvrđene u stavku 1. prvom podstavku. ***Države članice u taj mehanizam mogu uključiti privatna mjesta za punjenje pod uvjetom da se može dokazati da se električnom energijom iz obnovljivih izvora koja se dostavlja tim privatnim mjestima za punjenje opskrbljuju isključivo električna vozila.***”;

16. članak 26. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Pri izračunu konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora iz članka 7. i **minimalnog udjela energije iz obnovljivih izvora** te cilja smanjenja intenziteta stakleničkih plinova iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) pojedine države članice, udio biogoriva, tekućih biogoriva te goriva iz biomase potrošenih u prometu, ako su proizvedena iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje, ne smije iznositi više od jednog postotnog boda iznad udjela takvih goriva u konačnoj potrošnji energije u prometnom sektoru u 2020. u toj državi članici, pri čemu udio u konačnoj potrošnji energije u prometnom sektoru u toj državi članici smije iznositi najviše 7 %.”;

ii. četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ako je udio biogoriva, tekućih biogoriva te goriva iz biomase potrošenih u prometu, koja su proizvedena iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje, u državi članici ograničen na udio manji od 7 % ili ako država članica odluči dodatno ograničiti taj udio, ta država članica može na odgovarajući način sniziti **minimalni udio energije iz obnovljivih izvora ili** cilj smanjenja intenziteta stakleničkih plinova iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a), s obzirom na to koliko bi ta goriva doprinijela **minimalnom udjelu energije iz obnovljivih izvora ili** uštedama emisija stakleničkih plinova. Za potrebe cilja **smanjenja intenziteta stakleničkih plinova** države članice smatraju da se tim gorivima uštedi 50 % emisija stakleničkih plinova.”;

(b) **stavak 2. mijenja se kako slijedi:**

i. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim”;

„2. Pri izračunu konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora iz članka 7. i minimalnog udjela energije iz obnovljivih izvora i cilja smanjenja intenziteta stakleničkih plinova iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) pojedine države članice, udio biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase proizvedenih iz kultura za proizvodnju hrane i hrane za životinje s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta za koje je uočeno znatno proširenje proizvodnog područja na zemljište s velikim zalihama ugljika, ne smije prijeći razinu potrošnje takvih goriva u 2019., osim ako su certificirana kao biogoriva, tekuća biogoriva ili goriva iz biomase s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta, u skladu s ovim stavkom.”;

ii. *peti podstavak zamjenjuje se sljedećim:*

„Komisija do 1. rujna 2023. na temelju najboljih dostupnih znanstvenih podataka preispituje kriterije utvrđene u delegiranom aktu iz četvrtog podstavka ovog stavka i u skladu s člankom 35. donosi delegirane akte radi izmjene tih kriterija, prema potrebi, i radi dopune ove Direktive uključivanjem putanje za postupno smanjenje doprinosa općem cilju Unije utvrđenom u članku 3. stavku 1. te minimalnom udjelu energije iz obnovljivih izvora i cilju smanjenja intenziteta stakleničkih plinova iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a), biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase s visokim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta, proizvedenih iz sirovina za koje je uočeno znatno proširenje proizvodnje na zemljišta s velikim zalihama ugljika. To preispitivanje temelji se na revidiranoj verziji izvješća o proširenju sirovina koje je podneseno u skladu s trećim podstavkom ovog stavka. U tom se izvješću posebno procjenjuje bi li trebalo, na temelju objektivnih i znanstveno utemeljenih kriterija te uzimajući u obzir klimatske ciljeve i obveze Unije, smanjiti prag za maksimalni udio prosječnoga godišnjeg proširenja globalnog proizvodnog područja s velikim zalihama ugljika.

Komisija, prema potrebi, mijenja kriterije utvrđene u delegiranom aktu iz četvrtog podstavka na temelju rezultata procjene iz petog podstavka. Komisija nastavlja preispitivati, svake tri godine nakon donošenja delegiranog akta iz četvrtog podstavka, podatke na kojima se temelji taj delegirani akt. Komisija ažurira taj delegirani akt kad je to potrebno s obzirom na promijenjene okolnosti i najnovije dostupne znanstvene dokaze.”;

17. članak 27. *zamjenjuje se sljedećim:*

■

„Članak 27.

Pravila izračuna u sektoru prometa i s obzirom na obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla bez obzira na njihovu krajnju uporabu

■ 1. Za izračun smanjenja intenziteta stakleničkih plinova iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) podtočke ii. primjenjuju se sljedeća pravila:

(a) ušteda emisija stakleničkih plinova izračunava se na sljedeći način:

- i. za biogorivo i bioplin množenjem količine tih goriva isporučenih svim načinima prijevoza s njihovim uštedama emisija stakleničkih plinova utvrđenima u skladu s člankom 31.;

- ii. za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla i goriva iz recikliranog ugljika množenjem količine tih goriva isporučene svim načinima prijevoza s njihovim uštedama emisija stakleničkih plinova utvrđenima u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju članka 29.a stavka 3.;
 - iii. za električnu energiju iz obnovljivih izvora množenjem količine energije iz obnovljivih izvora isporučene svim načinima prijevoza s usporednim fosilnim gorivom $EC_F(e)$ utvrđenim u Prilogu V.;
- (b) polazna vrijednost iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) podtočke ii. izračunava se ***do 31. prosinca 2030.*** množenjem količine energije isporučene prometnom sektoru s usporednim fosilnim gorivom $E_F(t)$ utvrđenim u Prilogu V.; ***od 1. siječnja 2031. polaznu vrijednost iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) podtočke ii. čini zbroj:***
- i. ***količine goriva isporučenih svim načinima prijevoza pomnožene s usporednim fosilnim gorivom $E_F(t)$ utvrđenim u Prilogu V.;***
 - ii. ***količine električne energije isporučene svim načinima prijevoza pomnožene s usporednim fosilnim gorivom $EC_F(e)$ utvrđenim u Prilogu V.;***

- (c) za izračun relevantnih količina energije primjenjuju se sljedeća pravila:
- i. kako bi se odredila količina energije isporučena sektoru prometa upotrebljavaju se vrijednosti koje se odnose na energetske sadržaj goriva namijenjenih uporabi u prometu utvrđene u Prilogu III.;
 - ii. kako bi se odredio energetski sadržaj goriva namijenjenih uporabi u prometu koja nisu uključena u Prilog III. države članice upotrebljavaju odgovarajuće europske norme za određivanje kalorijskih vrijednosti goriva ili, ako u tu svrhu nije donesena europska norma, odgovarajuće norme ISO;

- iii. količina električne energije iz obnovljivih izvora isporučena sektoru prometa utvrđuje se množenjem količine električne energije isporučene tom sektoru s prosječnim udjelom električne energije iz obnovljivih izvora isporučene na državnom području države članice u prethodne dvije godine, osim ako električna energija potječe iz izravnog priključenja na postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora te je isporučena sektoru prometa, u kojem se slučaju električna energija u potpunosti računa kao električna energija iz obnovljivih izvora, a *električna energija koju proizvodi solarno električno vozilo i koja se upotrebljava za potrošnju samog tog vozila može se računati kao električna energija iz obnovljivih izvora;*

- iv. udio biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u dijelu B Priloga IX. u energetske sadržaju goriva i električne energije isporučenih sektoru prometa ograničen je na 1,7 % osim u Cipru i Malti;
- (d) smanjenje intenziteta stakleničkih plinova ostvareno uporabom energije iz obnovljivih izvora određuje se dijeljenjem ušteda emisija stakleničkih plinova ostvarenih uporabom biogoriva, bioplina, **obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla** i električne energije iz obnovljivih izvora isporučenih svim načinima prijevoza s polaznom vrijednošću; **države članice mogu uzeti u obzir goriva iz recikliranog ugljika.**

Države članice mogu, ako je to opravdano, povećati ograničenje iz prvog podstavka točke (c) podtočke iv. ovog stavka, uzimajući u obzir dostupnost sirovina navedenih u dijelu B Priloga IX. O svakom takvom povećanju šalje se obavijest Komisiji, zajedno s obrazloženjem povećanja, te svako takvo povećanje podliježe odobrenju Komisije.

2. Pri izračunu *minimalnih udjelâ* iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka *točke (a) podtočke i. i točke (b)* primjenjuju se sljedeća *pravila*:
- (a) pri izračunu nazivnika, odnosno količine energije potrošene u sektoru prometa, u obzir se uzimaju sva goriva i električna energija isporučeni sektoru prometa;
 - (b) pri izračunu brojnika, *odnosno količine energije iz obnovljivih izvora potrošene u sektoru prometa za potrebe članka 25. stavka 1. prvog podstavka*, u obzir se uzima *energetski sadržaj svih vrsta energije iz obnovljivih izvora isporučene* svim načinima prijevoza, *uključujući međunarodnim pomorskim spremnicima*, na *državnom području svake države članice; države članice mogu uzeti u obzir goriva iz recikliranog ugljika*;
 - (c) *udio biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u Prilogu IX. te obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla smatra se dvostruko većim od njihova energetskog sadržaja*;

- (d) *udio električne energije iz obnovljivih izvora smatra se četverostruko većim od njezina energetskeg sadržaja ako je isporučena cestovnim vozilima, a ako je isporučena željezničkom prometu, može se smatrati 1,5 puta većim od njezina energetskeg sadržaja;*
- (e) *smatra se da je udio naprednih biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX. isporučenih zračnom načinu prijevoza i pomorskom načinu prijevoza 1,2 puta veći od njihova energetskeg sadržaja te da je udio obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla isporučenih zračnom načinu prijevoza i pomorskom načinu prijevoza 1,5 puta veći od njihova energetskeg sadržaja;*
- (f) *udio biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u dijelu B Priloga IX. u energetskeg sadržaju goriva i električne energije isporučenih sektoru prometa ograničen je na 1,7 %, osim u Cipru i Malti;*
- (g) *kako bi se odredila količina energije isporučena sektoru prometa upotrebljavaju se vrijednosti koje se odnose na energetske sadržaj goriva namijenjenih uporabi u prometu utvrđene u Prilogu III.;*

- (h) *kako bi se odredio energetska sadržaj goriva namijenjenih uporabi u prometu koja nisu uključena u Prilog III., države članice upotrebljavaju odgovarajuće europske norme za određivanje kalorijskih vrijednosti goriva ili, ako u tu svrhu nije donesena europska norma, odgovarajuće norme ISO;*
- (i) *količina električne energije iz obnovljivih izvora isporučena sektoru prometa utvrđuje se množenjem količine električne energije isporučene tom sektoru s prosječnim udjelom električne energije iz obnovljivih izvora isporučene na državnom području države članice u prethodne dvije godine, osim ako električna energija potječe iz izravnog priključenja na postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora te je isporučena sektoru prometa, u kojem se slučaju električna energija u potpunosti računa kao električna energija iz obnovljivih izvora, a električna energija koju proizvodi solarno električno vozilo i koja se upotrebljava za potrošnju samog tog vozila može se računati kao električna energija iz obnovljivih izvora.*

Države članice mogu, ako je to opravdano, povećati ograničenje iz prvog podstavka točke (f) ovog stavka, uzimajući u obzir dostupnost sirovina navedenih u dijelu B. Priloga IX. ***O svakom takvom povećanju šalje se obavijest Komisiji, zajedno s obrazloženjem povećanja, te svako takvo povećanje podliježe odobrenju Komisije.***

3. ***Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 35. radi izmjene ove Direktive u vezi s prilagodbom ograničenja udjela biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u dijelu B Priloga IX. na temelju procjene dostupnosti sirovina. Ograničenje mora iznositi najmanje 1,7 %. Ako Komisija donese takav delegirani akt, ograničenje utvrđeno u njemu primjenjuje se i na države članice koje su dobile odobrenje Komisije za povećanje ograničenja u skladu sa stavkom 1. drugim podstavkom ili u skladu sa stavkom 2. drugim podstavkom ovog članka nakon petogodišnjeg prijelaznog razdoblja, ne dovodeći u pitanje pravo države članice da primijeni to novo ograničenje ranije. Države članice mogu od Komisije zatražiti novo odobrenje za povećanje u odnosu na ograničenje utvrđeno u delegiranom aktu u skladu sa stavkom 1. drugim podstavkom ili u skladu sa stavkom 2. drugim podstavkom ovog članka.***

4. *Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 35. radi izmjene ove Direktive prilagodbom goriva namijenjenih uporabi u prometu i njihova energetskeg sadržaja, kako je naveden u Prilogu III., u skladu sa znanstvenim i tehničkim napretkom.*
5. *Za potrebe izračuna iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) i stavka 2. prvog podstavka točke (a) smatra se da količina energije isporučene sektoru pomorskog prometa, kao udio konačne bruto potrošnje energije te države članice, iznosi najviše 13 %. Za Cipar i Maltu smatra se da količina energije potrošene u sektoru pomorskog prometa kao udio konačne bruto potrošnje energije tih država članica iznosi najviše 5 %. Ovaj stavak primjenjuje se do 31. prosinca 2030.*

6. *Ako se električna energija upotrebljava za proizvodnju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla, izravno ili za proizvodnju međuproizvoda, za određivanje udjela energije iz obnovljivih izvora upotrebljava se prosječan udio električne energije iz obnovljivih izvora u zemlji proizvodnje, kako je izmjeren dvije godine prije predmetne godine.*

Međutim, električna energija koja potječe iz izravnog priključenja na postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora može se u potpunosti uračunati kao električna energija iz obnovljivih izvora kad se upotrebljava za proizvodnju obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla pod uvjetom da postrojenje:

- (a) bude stavljeno u pogonu nakon ili u isto vrijeme kao postrojenje koje proizvodi obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla; i*
- (b) nije priključeno na mrežu ili je priključeno na mrežu, ali se može dokazati da je predmetna električna energija isporučena bez uzimanja električne energije iz mreže.*

Električna energija koja je uzeta iz mreže može se u potpunosti uračunati kao električna energija iz obnovljivih izvora pod uvjetom da se proizvodi isključivo iz obnovljivih izvora, a dokazane su obnovljive značajke i drugi odgovarajući kriteriji, čime se osigurava da se obnovljive značajke te električne energije uračunavaju samo jednom i samo u jednom sektoru krajnje uporabe.

Komisija do 31. prosinca 2021. donosi delegirani akt u skladu s člankom 35. radi dopune ove Direktive uspostavom metodologije Unije kojom se utvrđuju detaljna pravila prema kojima se gospodarski subjekti moraju usklađivati sa zahtjevima utvrđenima u drugom i trećeg podstavku ovog stavka.

Komisija do 1. srpnja 2028. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o procjeni učinka metodologije Unije utvrđene u skladu s četvrtim podstavkom, uključujući učinak dodatnosti te vremenske i geografske korelacije na troškove proizvodnje, uštede emisija stakleničkih plinova i energetske sustav.

U tom izvješću Komisija posebno procjenjuje učinak na dostupnost i cjenovnu pristupačnost obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla za industrijski i prometni sektor te na sposobnost Unije da ostvari svoje ciljeve za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, uzimajući u obzir strategiju Unije za uvezene i domaće vodik u skladu s člankom 22.a, uz istodobno najveće moguće smanjenje povećanja emisija stakleničkih plinova u sektoru električne energije i cjelokupnom energetsom sustavu. Ako se u izvješću zaključi da se tim zahtjevima ne osigurava dostatna dostupnost i cjenovna pristupačnost obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla za industrijski sektor i sektor prometa te da se njima ne doprinosi znatno uštedama emisija stakleničkih plinova, integraciji energetske sustava i postizanju ciljeva Unije za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla utvrđenih za 2030., Komisija preispituje metodologiju Unije i, prema potrebi, donosi delegirani akt u skladu s člankom 35. radi izmjenu te metodologije, u kojem se navode potrebne prilagodbe kriterija utvrđenih u drugom i trećem podstavku ovog stavka kako bi se olakšao rast industrije vodika.”;

18. članak 28. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 2., 3. i 4. brišu se;

(b) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Komisija do **30. lipnja** 2024. donosi delegirane akte u skladu s člankom 35. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem metodologije za određivanje udjela biogoriva i bioplina za promet koji nastaju preradom biomase s fosilnim gorivima u zajedničkom procesu.”;

(c) stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Komisija do 31. prosinca 2025. u kontekstu dvogodišnje ocjene napretka postignutog na temelju Uredbe (EU) 2018/1999 procjenjuje potiču li se djelotvorno obvezom utvrđenom u članku 25. stavku 1. prvom podstavku točki (b) ove Direktive, koja se odnosi na napredna biogoriva i bioplin proizvedene iz sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX. ovoj Direktivi, inovacije i osiguravaju li se uštede emisija stakleničkih plinova u sektoru prometa. Komisija u toj procjeni analizira izbjegava li se djelotvorno primjenom ovog članka dvostruko uračunavanje energije iz obnovljivih izvora.

Ako je potrebno, Komisija podnosi prijedlog za izmjenu obveze utvrđene u članku 25. stavku 1. prvom podstavku točki (b) koja se odnosi na napredna biogoriva i bioplin proizvedene iz sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX.”;

19. članak 29. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. u prvom podstavku točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) doprinos udjelima energije iz obnovljivih izvora u državama članicama i ciljevima utvrđenima u članku 3. stavku 1., članku 15.a stavku 1., članku

22.a stavku 1., članku 23. stavku 1., članku 24. stavku 4. i članku 25.
stavku 1.;”;

ii. *drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:*

„Međutim, biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz otpada i ostataka, osim ostataka iz poljoprivrede, akvakulture, ribarstva i šumarstva, u svrhe navedene u prvom podstavku točkama (a), (b) i (c) ovog stavka, moraju ispunjavati samo kriterije uštede emisija stakleničkih plinova utvrđene u stavku 10. kako bi ih se uzelo u obzir. Ako je riječ o uporabi miješanog otpada, države članice mogu od operatora zahtijevati da primjenjuju sustave za razvrstavanje miješanog otpada čiji je cilj uklanjanje fosilnih materijala. Ovaj podstavak također se primjenjuje na otpad i ostatke koje se najprije prerađuje u proizvod prije njihove daljnje prerade u biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase.”;

iii. *četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:*

„Ako se upotrebljavaju, goriva iz biomase moraju ispunjavati kriterije održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđene u stavcima od 2. do 7. i u stavku 10.:

- (a) *ako je riječ o krutim gorivima iz biomase, u postrojenjima za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja ukupne ulazne toplinske snage jednake ili veće od 7,5 MW;*

- (b) ako je riječ o plinovitim gorivima iz biomase, u postrojenjima za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja ukupne ulazne toplinske snage jednake ili veće od 2 MW;
- (c) ako je riječ o postrojenjima koja proizvode plinovita goriva iz biomase sa sljedećim prosječnim protokom biometana:
 - i. iznad 200 m³ ekvivalenta metana/h izmjerenih pri standardnim uvjetima temperature i tlaka (tj. 0 °C i atmosferski tlak jednak 1 baru);
 - ii. ako se bioplin sastoji od smjese metana i drugog negorivog plina, za protok metana prag naveden u podtočki i. ponovno se izračunava razmjerno volumnom udjelu metana u smjesi.

Države članice mogu primjenjivati kriterije održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova na postrojenja s nižom ukupnom ulaznom toplinskom snagom ili nižim protokom biometana.”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivredne biomase koja se uzimaju u obzir u svrhe navedene u stavku 1. prvom podstavku točkama (a), (b) i (c) ne smiju se proizvoditi od sirovina dobivenih na zemljištu koje je veoma važno za očuvanje bioraznolikosti, odnosno na zemljištu koje je u siječnju 2008. ili poslije toga imalo jedan od sljedećih statusa, neovisno o tome zadržava li zemljište i dalje taj status:

- (a) prašuma i drugo pošumljeno zemljište, odnosno šuma i drugo pošumljeno zemljište s autohtonim vrstama na kojem ne postoje očigledni znakovi djelovanja čovjeka i značajnijeg narušavanja ekoloških procesa; i šume starog rasta kako su definirane u zemlji u kojoj se šuma nalazi;**
- (b) šuma velike bioraznolikosti i drugo pošumljeno zemljište koje je bogato vrstama i nije degradirano i koje je relevantno nadležno tijelo definiralo kao zemljište velike bioraznolikosti, osim ako su pruženi dokazi da proizvodnja te sirovine nije utjecala na svrhe zaštite prirode;**

(c) područja koja su:

- i. zakonom određena kao zaštićena područja prirode ili ih je kao takve definiralo relevantno nadležno tijelo osim ako se pruže dokazi da proizvodnja te sirovine nije utjecala na svrhe zaštite prirode; ili**
- ii. namijenjena zaštititi rijetkih, ugroženih ili pogođenih ekosustava ili vrsta priznatih međunarodnim sporazumima ili uključenih na popise međuvladinih organizacija ili Međunarodnog saveza za očuvanje prirode na temelju njihova priznavanja u skladu s člankom 30. stavkom 4. prvim podstavkom, osim ako se pruže dokazi da proizvodnja te sirovine nije utjecala na svrhe zaštite prirode;**

(d) travnjaka s velikom bioraznolikošću koji obuhvaća više od jednog hektara i koji je:

- i. prirodan, odnosno travnjak koji bi bez djelovanja čovjeka ostao travnjakom i koji čuva prirodni sastav vrste i ekološka svojstva i procese; ili*
- ii. neprirodan, odnosno travnjak koji bez čovjekova djelovanja ne bi ostao travnjakom koji je bogat vrstama i nije degradiran te koji je relevantno nadležno tijelo definiralo kao travnjak velike bioraznolikosti, osim ako se pruže dokazi da je proizvodnja sirovine nužna za očuvanje statusa travnjaka velike bioraznolikosti; ili*

(e) vrištine.

Ako uvjeti utvrđeni u stavku 6. točki (a) podtočkama vi. i vii. nisu ispunjeni, prvi podstavak ovog stavka, osim točke (c), primjenjuje se i na biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase.

Komisija može donijeti provedbene akte u kojima se dodatno preciziraju kriteriji za utvrđivanje koji travnjak treba biti obuhvaćen prvim podstavkom točkom (d) ovog stavka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 34. stavka 3.”;

- (c) u stavku 4. dodaje se sljedeći podstavak:

„Ako uvjeti utvrđeni u stavku 6. točki (a) podtočkama vi. i vii. nisu ispunjeni, prvi podstavak ovog stavka, osim točaka (b) i (c), te drugi podstavak ovog stavka primjenjuju se i na biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase.”;

(d) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivredne biomase uzeta u obzir u svrhe navedene u stavku 1. prvom podstavku točkama (a), (b) i (c) ne smiju se proizvoditi iz sirovina dobivenih na zemljištu koje je u siječnju 2008. bilo tresetište, osim ako se pruže dokazi da uzgoj i prikupljanje te sirovine ne obuhvaćaju isušivanje prethodno neisušenog tla. *Ako uvjeti utvrđeni u stavku 6. točki (a) podtočkama vi. i vii. nisu ispunjeni, ovaj se stavak primjenjuje i na biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase.*”;

(e) stavak 6. mijenja se kako slijedi:

i. u točki (a), *podtočke iii. i iv. zamjenjuju* se sljedećim:

„iii. *da su područja koja su utvrđena međunarodnim ili nacionalnim pravom ili ih je odredilo relevantno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode, uključujući na močvarnom tlu, travnjacima, vrištinama i tresetištima, zaštićena s ciljem očuvanja bioraznolikosti i sprečavanja uništavanja staništa;*

iv. da se sječa provodi uzimajući u obzir očuvanje kvalitete tla i bioraznolikosti, **u skladu s načelima održivog upravljanja šumama**, u cilju **sprečavanja** svakog negativnog učinka na način kojim se izbjegava prikupljanje panjeva i korijenja, degradacija primarnih **i starih šuma kako su definirane u zemlji u kojoj se šuma nalazi** ili njihova pretvorba u plantažne šume te sječa na osjetljivim tlima, **da se sječa provodi u skladu s maksimalnim pragovima za velike sječe kako su definirani u zemlji u kojoj se šuma nalazi te s lokalno i ekološki primjerenim graničnim vrijednostima za zadržavanje** u pogledu vađenja mrtvog drva te da se sječa provodi u skladu sa zahtjevima u pogledu uporabe sustava sječe kojima se u najvećoj mogućoj mjeri smanjuje negativni učinak na kvalitetu tla, uključujući zbijanje tla, te na obilježja bioraznolikosti i staništa:”;

ii. **u točki (a) dodaju su sljedeće podtočke:**

„vi. **da šume u kojima se šumska biomasa prikuplja ne potječu iz zemljišta koja imaju statute iz stavka 3. točaka (a), (b), (d) i (e), iz stavka 4. točke (a), odnosno iz stavka 5., pod istim uvjetima za određivanje statusa zemljišta navedenih u tim stavcima; i**

vii. da postrojenja koja proizvode biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase izdaju izjavu o jamstvu, koja se temelji na unutarnjim procesima na razini poduzeća za potrebe revizija koje se provode u skladu s člankom 30. stavkom 3., da šumska biomasa ne potječe s zemljišta iz točke vi. ovog podstavka.”;

iii. u **II** točki (b) *podtočke iii. i iv. zamjenjuju* se sljedećim:

„iii. da su područja koja su utvrđena međunarodnim ili nacionalnim pravom ili ih je odredilo relevantno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode, uključujući na močvarnom tlu, travnjacima, vrištinama i tresetištima, zaštićena s ciljem očuvanja bioraznolikosti i sprečavanja uništenja staništa, osim ako se pruže dokazi da sječa te sirovine nije utjecala na te svrhe zaštite prirode;

- iv. da se sječa provodi uzimajući u obzir očuvanje kvalitete tla i bioraznolikosti, **u skladu s načelima održivog upravljanja šumama**, u cilju **sprečavanja svakog** negativnog učinka na način kojim se izbjegava prikupljanje panjeva i korijenja, degradacija primarnih **i starih šuma kako su definirane u zemlji u kojoj se šuma nalazi** ili njihova pretvorba u plantažne šume te sječa na osjetljivim tlima, **da se sječa provodi u skladu s maksimalnim pragovima za velike sječe kako su definirani u zemlji u kojoj se šuma nalazi te s lokalno i ekološki primjerenim graničnim vrijednostima za zadržavanje** u pogledu vađenja mrtvog drva te da se sječa **provodi** u skladu sa zahtjevima u pogledu uporabe sustava sječe kojima se u najvećoj mogućoj mjeri smanjuje negativni učinak na kvalitetu tla, uključujući zbijanje tla, te na obilježja bioraznolikosti i staništa; **i”**;

(f) umeću se sljedeći stavci:

„7.a Proizvodnja biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase proizvedenih iz domaće šumske biomase mora biti usklađena s obvezama i ciljevima država članica utvrđenima u članku 4. Uredbe (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća* te s politikama i mjerama koje su države članice opisale u svojim nacionalnim energetske i klimatskim planovima podnesenima u skladu s člancima 3. i 14. Uredbe (EU) 2018/1999.

7.b Države članice u svoj konačni ažurirani integrirani nacionalni energetske i klimatske plan koji u skladu s člankom 14. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1999 moraju podnijeti do 30. lipnja 2024. uključuju sve elemente navedene u nastavku:

(a) ocjenu domaće opskrbe šumskom biomasom koja je dostupna za energetske svrhe u razdoblju od 2021. do 2030. u skladu s kriterijima utvrđenima u ovom članku.;

- (b) *procjenu usklađenosti predviđene uporabe šumske biomase za proizvodnju energije s ciljevima i proračunima država članica za razdoblje od 2026. do 2030. utvrđenima u članku 4. Uredbe (EU) 2018/841; i*
- (c) *opis nacionalnih mjera i politika kojima se osigurava usklađenost s tim ciljevima i proračunima.*

Države članice izvješćuju Komisiju o mjerama i politikama iz prvog podstavka točke (c) ovog stavka u sklopu svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatske izvješća o napretku podnesenih u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999.

* *Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetske politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1.).”;*

(g) u stavku 10. prvom podstavku točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) **■** najmanje 80 % za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja iz goriva iz biomase u postrojenjima *koja su puštena u pogon nakon ... [datum stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni ■]*;

(e) *najmanje 70 % do 31. prosinca 2029. i najmanje 80 % od 1. siječnja 2030. za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja iz goriva iz biomase u postrojenjima ukupne nazivne ulazne toplinske snage koja iznosi 10 MW ili više, koja su puštena u pogon u razdoblju od 1. siječnja 2021. do ... [datum stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni];*

(f) *najmanje 70 % prije 15 godina rada i najmanje 80 % nakon 15 godina rada za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja iz plinovitih goriva iz biomase u postrojenjima ukupne nazivne ulazne toplinske snage koja iznosi 10 MW ili manje, koja su puštena u pogon u razdoblju od 1. siječnja 2021. do ... [datum stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni];*

- (g) *najmanje 80 % nakon 15 godina rada i najranije od 1. siječnja 2026., a najkasnije od 31. prosinca 2029., za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja iz goriva iz biomase u postrojenjima ukupne nazivne ulazne toplinske snage koja iznosi 10 MW ili više koja su puštena u pogon prije 1. siječnja 2021.;*
- (h) *najmanje 80 % nakon 15 godina rada i najranije od 1. siječnja 2026. za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja iz plinovitih goriva iz biomase u postrojenjima ukupne nazivne ulazne toplinske snage koja iznosi 10 MW ili manje koja su puštena u pogon prije 1. siječnja 2021.”;*
- (h) *u stavku 13. točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:*
- „(a) postrojenja koja se nalaze u najudaljenijoj regiji iz članka 349. UFEU-a u mjeri u kojoj se u takvim postrojenjima proizvodi električna energija odnosno grijanje ili hlađenje iz goriva iz biomase i tekućih biogoriva ili se proizvode biogoriva; i*

(b) goriva iz biomase i biogoriva koja se upotrebljavaju u postrojenjima iz točke (a) ovog podstavka kao i biogoriva koja se proizvode u tim postrojenjima, neovisno o podrijetlu te biomase, pod uvjetom da su takvi kriteriji objektivno opravdani na temelju činjenice da imaju za cilj u toj najudaljenijoj regiji osigurati pristup sigurnoj i zaštićenoj energiji te nesmetano postupno uvođenje kriterija utvrđenih u stavcima od 2. do 7. i u stavcima 10. i 11. ovog članka te time potaknuti prijelaz s fosilnih goriva na biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase.”;

(i) dodaje se sljedeći stavak:

„15. Do 31. prosinca 2030. energija iz biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase također se može uzeti u obzir u svrhe navedene u stavku 1. prvom podstavku točkama (a), (b) i (c) ovog članka ako je:

(a) potpora dodijeljena prije ... [datum stupanje na snagu ove Direktive o izmjeni] u skladu s kriterijima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđenima u članku 29. u njegovoj verziji koja je bila na snazi 29. rujna 2020.; i

(b) potpora dodijeljena u obliku dugoročne potpore za koju je na početku razdoblja potpore utvrđen fiksni iznos i pod uvjetom da je uspostavljen korektivni mehanizam kojim se osigurava da nema prekomjerne naknade.”;

20. umeće se sljedeći članak:

„Članak 29.a

Kriteriji uštede emisija stakleničkih plinova za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla i goriva iz recikliranog ugljika

1. Energija iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla uračunava se u udjele energije iz obnovljivih izvora država članica i ciljeve iz članka 3. stavka 1., članka 15.a stavka 1., članka 22.a stavka 1., članka 23. stavka 1., članka 24. stavka 4. i članka 25. stavka 1. samo ako uštede emisija stakleničkih plinova ostvarene uporabom tih goriva iznose najmanje 70 %.
2. Energija iz goriva iz recikliranog ugljika može se uračunati u ciljeve iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) samo ako uštede emisija stakleničkih plinova ostvarene uporabom tih goriva iznose najmanje 70 %.

3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 35. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova od obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla i od goriva iz recikliranog ugljika. Metodologijom se osigurava da se jedinice za izbjegnute emisije ne dodjeljuju za CO₂ *iz fosilnih izvora* za čije su hvatanje već dodijeljene jedinice emisija na temelju drugih pravnih odredaba. ***Metodologijom se obuhvaćaju emisije stakleničkih plinova tijekom životnog ciklusa i uzimaju u obzir neizravne emisije koje proizlaze iz preusmjeravanja neelastičnih ulaznih sirovina kao što je otpad koji se upotrebljava za proizvodnju goriva iz recikliranog ugljika.***”;

21. članak 30. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. prvom podstavku uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećom:

„Ako se obnovljiva goriva i goriva iz recikliranog ugljika trebaju uračunati u ciljeve iz članka 3. stavka 1., članka 15.a stavka 1., članka 22.a stavka 1., članka 23. stavka 1., članka 24. stavka 4. i članka 25. stavka 1., države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da ***putem obveznih neovisnih i transparentnih revizija, u skladu s provedbenim aktom donesenim na temelju stavka 8. ovog članka***, dokažu da su ispunjeni kriteriji održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđeni u članku 29. stavcima od 2. do 7. i stavku 10. te u članku 29.a stavcima 1. i 2. za obnovljiva goriva i goriva iz recikliranog ugljika. U tu svrhu zahtijevaju od gospodarskih subjekata da upotrebljavaju sustav masene bilance kojim se:”;

(b)stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Ako je pošiljka prerađena, informacije o svojstvima održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova pošiljke prilagođavaju se i pripisuju proizvodnji u skladu sa sljedećim pravilima:

- (a) ako se preradom pošiljke sirovina proizvodi samo jedan proizvod koji je namijenjen proizvodnji biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase, obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla ili goriva iz recikliranog ugljika, količina pošiljke i povezane količine u vezi sa svojstvima održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova prilagođavaju se primjenom faktora konverzije koji predstavlja odnos između mase proizvodnje koja je namijenjena za takvu proizvodnju i mase sirovina koja ulazi u postupak;
- (b) ako se preradom pošiljke sirovina proizvodi više proizvoda koji su namijenjeni proizvodnji biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase, obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla ili goriva iz recikliranog ugljika za svaki se proizvod primjenjuje zasebni faktor konverzije i upotrebljava zasebna masena bilanca.”;

- (c) u stavku 3. prvi i drugi podstavak zamjenjuju se sljedećim:

„Države članice poduzimaju mjere kako bi osigurale da gospodarski subjekti dostavljaju pouzdane informacije u vezi s ispunjavanjem kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđenih u članku 29. stavcima od 2. do 7. i članku 10. te članku 29.a stavcima 1. i 2. te da gospodarski subjekti na zahtjev relevantnoj državi članici stave na raspolaganje podatke koji su korišteni za pripremu tih informacija. ***Države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da osiguraju odgovarajući standard neovisne revizije dostavljenih informacija te da pruže dokaze o tome. Radi usklađenosti s člankom 29. stavkom 3. točkama (a), (b), (d) i (e), člankom 29. stavkom 4. točkom (a), člankom 29. stavkom 5., člankom 29. stavkom 6. točkom (a) i člankom 29. stavkom 7. točkom (a) može se koristiti revizijom prve ili druge strane do prve točke prikupljanja šumske biomase. Revizijom se provjerava jesu li sustavi koje primjenjuju gospodarski subjekti točni, pouzdani i zaštićeni od prijevara, što uključuje provjeru kojom se osigurava da materijali nisu namjerno izmijenjeni ili odbačeni kako bi pošiljka ili njezin dio postali otpad ili ostatak. Revizijom se također procjenjuje učestalost i metodologija uzorkovanja i solidnost podataka.***

Obveze utvrđene u ovom stavku primjenjuju se bez obzira na to proizvode li se obnovljiva goriva i goriva iz recikliranog ugljika u Uniji ili se u nju uvoze. Informacije o zemljopisnom podrijetlu i vrsti sirovina za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase po opskrbljivaču gorivom stavljaju se na raspolaganje potrošačima ***na ažuriran, lako dostupan i korisnicima prilagođen način*** na internetskim stranicama operatorâ, opskrbljivačâ ili relevantnih nadležnih tijela te se ažuriraju jednom godišnje.”;

(d) u stavku 4. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Komisija može odlučiti da dobrovoljni nacionalni ili međunarodni programi u kojima se određuju standardi za proizvodnju obnovljivih goriva i goriva iz recikliranog ugljika pružaju točne podatke o uštedama emisija stakleničkih plinova za potrebe članka 29. stavka 10. i članka 29.a stavaka 1. i 2., dokazuju usklađenost s člankom 27. stavkom 6. i člankom 31.a stavkom 5. ili dokazuju da pošiljke biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase ispunjavaju kriterije održivosti utvrđene u članku 29. stavcima od 2. do 7. Pri dokazivanju da su ispunjeni kriteriji utvrđeni u članku 29. stavcima 6. i 7. operatori mogu potrebne dokaze pružiti izravno na razini područja nabave. Komisija može priznati područja za zaštitu rijetkih, ugroženih ili pogođenih ekosustava ili vrsta koji su kao takvi prepoznati u međunarodnim sporazumima ili uvršteni na popise koje sastavljaju međuvladine organizacije ili Međunarodni savez za očuvanje prirode za potrebe članka 29. stavka 3. prvog podstavka točke (c) podtočke ii.”;

(e) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Države članice mogu uspostaviti nacionalne programe kojima se ispunjavanje kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđenih u članku 29. stavcima od 2. do 7. te stavku 10. i u članku 29.a stavcima 1. i 2. u skladu s metodologijom razvijenom na temelju članka 29.a stavka 3. provjerava u cjelokupnom lancu nadzora, koji uključuje nadležna tijela. Ti se programi mogu upotrebljavati i za provjeru točnosti i potpunosti informacija koje su gospodarski subjekti uvrstili u bazu podataka Unije, za dokazivanje usklađenosti s člankom 27. stavkom 6. i za certificiranje biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta.

Država članica može priopćiti Komisiji takav nacionalni program. Komisija daje prednost procjeni takvog programa kako bi olakšala uzajamno dvostrano i višestrano priznavanje tih programa. Komisija može putem provedbenih akata odlučiti ispunjava li takav priopćeni nacionalni program uvjete utvrđene u ovoj Direktivi. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 34. stavka 3.

Ako **Komisija odluči da nacionalni program ispunjava uvjete utvrđene u ovoj Direktivi**, drugi programi koje je Komisija priznala u skladu s ovim člankom ne smiju odbiti uzajamno priznavanje s nacionalnim programom te države članice u pogledu provjere usklađenosti s kriterijima za koje ju je priznala Komisija.

Kad je riječ o postrojenjima koja proizvode električnu energiju, grijanje i hlađenje ukupne ulazne toplinske snage između **7,5 i 20 MW**, države članice **moгу uspostaviti** pojednostavnjene nacionalne programe provjere kako bi osigurale ispunjavanje kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova utvrđenih u članku 29. stavcima od 2. do 7. i u stavku 10. ***Za ta ista postrojenja u provedbenim aktima predviđenima u stavku 8. ovog članka utvrđuju se jedinstveni uvjeti za pojednostavnjene dobrovoljne nacionalne programe provjere kako bi se osiguralo ispunjavanje kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova utvrđenih u članku 29. stavcima od 2. do 7. i u stavku 10.***”;

- (f) u stavku 9. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ako gospodarski subjekt pruži dokaze ili podatke dobivene u skladu s programom za koji je bila donesena odluka na temelju stavka 4. ili 6., država članica od gospodarskog subjekta ne smije zahtijevati da pruži daljnje dokaze o usklađenosti s elementima obuhvaćenima programom koji je priznala Komisija.”;

- (g) stavak 10. zamjenjuje se sljedećim:

„Na zahtjev države članice, koji se može temeljiti na zahtjevu gospodarskog subjekta, Komisija na temelju svih dostupnih dokaza razmatra jesu li ispunjeni kriteriji održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđeni u članku 29. stavcima od 2. do 7. i u stavku 10. te u članku 29.a stavcima 1. i 2. u odnosu na izvor obnovljivih goriva i goriva iz recikliranog ugljika.

U roku od šest mjeseci od primitka takvog zahtjeva Komisija provedbenim aktima odlučuje o tome može li dotična država članica:

- (a) uzeti u obzir obnovljiva goriva i goriva iz recikliranog ugljika iz tog izvora za potrebe navedene u članku 29. stavku 1. prvom podstavku točkama (a), (b) i (c); ili
- (b) odstupajući od stavka 9., zahtijevati od opskrbljivača izvorima obnovljivih goriva i gorivima iz recikliranog ugljika da pruže daljnje dokaze o usklađenosti s tim kriterijima održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova i tim graničnim vrijednostima ušteda emisija stakleničkih plinova.

Provedbeni akti iz drugog podstavka ovog stavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 34. stavka. 3.”;

22. umeće se sljedeći članak:

„Članak 31.a

Baza podataka Unije

1. Komisija *do ... [jedna godina nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni]* osigurava uspostavu baze podataka Unije kako bi se omogućilo praćenje tekućih i plinovitih obnovljivih goriva i goriva iz recikliranog ugljika (*baza podataka Unije*).
2. Države članice od relevantnih gospodarskih subjekata zahtijevaju da u bazu podataka Unije pravodobno unose točne informacije o izvršenim transakcijama i svojstvima održivosti goriva koja su predmetom tih transakcija, uključujući emisije stakleničkih plinova u njihovu životnom ciklusu, počevši od trenutka njihove proizvodnje do trenutka njihova *stavljanja na tržište u Uniji*. *Za potrebe unoštenja podataka u bazu podataka Unije međupovezani plinski sustav smatra se jedinstvenim sustavom masene bilance. Podaci o utiskivanju i povlačenju plinovitih goriva iz obnovljivih izvora navode se u bazi podataka Unije*. U bazu podataka Unije također se unose podaci o tome je li potpora dodijeljena za proizvodnju određene pošiljke goriva i, ako jest, o vrsti programa potpore. *Ti se podaci mogu unijeti u bazu podataka Unije putem nacionalnih baza podataka.*

Ako je to potrebno radi poboljšanja sljedivosti podataka duž cijelog lanca opskrbe, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 35. radi dopune ove Direktive dodatnim proširenjem opsega podataka koje se mora uključiti u bazu podataka Unije kako bi se obuhvatili relevantni podaci iz točke proizvodnje ili prikupljanja sirovina koje se upotrebljavaju za proizvodnju goriva.

Države članice od opskrbljivača gorivom zahtijevaju da u bazu podataka Unije unose podatke potrebne za provjeru usklađenosti sa zahtjevima utvrđenima u članku 25. stavku 1. prvom podstavku.

Neovisno o prvom, drugom i trećem podstavku, za plinovita goriva koja se utiskuju u međupovezanu plinsku infrastrukturu Unije, ako država članica odluči dopuniti sustav masene bilance sustavom jamstava o podrijetlu, gospodarski subjekti unose podatke o izvršenim transakcijama i o svojstvima održivosti te druge relevantne podatke, kao što su informacije o emisijama stakleničkih plinova goriva do točke utiskivanja u međupovezanu plinsku infrastrukturu.

3. Države članice imaju pristup bazi podataka Unije za potrebe praćenja i provjere podataka.

4. *Ako* su jamstva o podrijetlu izdana za proizvodnju pošiljke plina iz obnovljivih izvora, države članice osiguravaju da se ta jamstva o podrijetlu **prenesu u bazu podataka Unije u trenutku kad je pošiljka plina iz obnovljivih izvora registrirana u bazi podataka Unije i da se** ponište **nakon** što se pošiljka plina iz obnovljivih izvora **povuče iz međupovezane plinske infrastrukture Unije. Takvim jamstvima o podrijetlu nakon prijenosa ne smije biti omogućeno trgovanje izvan baze podataka Unije.**
5. Države članice **u svojim nacionalnim pravnim okvirima** osiguravaju provjeru točnosti i potpunosti **podataka** koje su gospodarski subjekti unijeli u bazu podataka, na primjer upotrebom **tijela za ovjeravanje u okviru** dobrovoljnih ili nacionalnih programa **koje je Komisija priznala u skladu s člankom 30. stavcima 4., 5. i 6., što se može dopuniti sustavom jamstava o podrijetlu.**

Takvi dobrovoljni ili nacionalni programi ■ mogu upotrebljavati sustave podataka trećih strana kao posrednike za prikupljanje podataka, pod uvjetom da je Komisija obaviještena o takvoj uporabi.

Svaka država članica može upotrebljavati već postojeću nacionalnu bazu podataka koja je usklađena i povezana s bazom podataka Unije putem sučelja ili uspostaviti nacionalnu bazu podataka koju gospodarski subjekti mogu upotrebljavati kao alat za prikupljanje podataka i deklariranje podataka te za unošenje i prenošenje tih podataka u bazu podataka Unije, pod sljedećim uvjetima:

- (a) nacionalna baza podataka usklađena je s bazom podataka Unije, među ostalim u pogledu pravodobnosti prijenosa podataka, tipologije prenesenih skupova podataka i protokolâ za kvalitetu podataka i provjeru podataka;*
- (b) države članice osiguravaju da se podaci koji su uneseni u nacionalnu bazu podataka odmah prenesu u bazu podataka Unije.*

Države članice mogu uspostaviti nacionalne baze podataka u skladu s nacionalnim pravom ili praksom, na primjer kako bi se u obzir uzeli stroži nacionalni zahtjevi u pogledu kriterija održivosti. Takvim nacionalnim bazama podataka ne smije se narušiti opća sljedivost održivih pošiljaka sirovina ili goriva koje se mora unijeti u bazu podataka Unije u skladu s ovom Direktivom

Provjera kvalitete podataka koji su u bazu podataka Unije uneseni putem nacionalnih baza podataka, svojstava održivosti goriva povezanih s tim podacima i konačnog odobrenja transakcija provodi se isključivo putem baze podataka Unije. Točnost i potpunost tih podataka provjeravaju se u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2022/996. Te podatke mogu provjeriti tijela za ovjeravanje.*

Države članice obavješćuju Komisiju o detaljnim značajkama svoje nacionalne baze podataka. Nakon te obavijesti Komisija procjenjuje je li nacionalna baza podataka usklađena sa zahtjevima utvrđenima u trećem podstavku. U slučaju da nije, Komisija od država članica može zahtijevati da poduzmu odgovarajuće korake kako bi osigurale usklađenost s tim zahtjevima.

6. *Agregirani podaci iz baze podataka Unije čine se javno dostupnima, pri čemu se u obzir uzima zaštita poslovno osjetljivih informacija, te se oni ažuriraju. Komisija objavljuje i čini javno dostupnima godišnja izvješća o podacima sadržanima u bazi podataka Unije, uključujući količine goriva, geografsko podrijetlo goriva i vrstu sirovine za goriva.*

* *Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/996 od 14. lipnja 2022. o pravilima za provjeru kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova te kriterija niskog rizika od neizravnih promjena uporabe zemljišta (SL L 168, 27.6.2022., str. 1.).”;*

23. *članak 33. mijenja se kako slijedi:*

(a) stavak 3. mijenja se kako slijedi:

i. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Komisija do 31. prosinca 2027., ako je to primjereno, podnosi zakonodavni prijedlog o regulatornom okviru za promicanje energije iz obnovljivih izvora za razdoblje nakon 2030.”;

ii. dodaje se sljedeći podstavak:

„Tijekom izrade zakonodavnog prijedloga iz prvog podstavka ovog stavka Komisija prema potrebi uzima u obzir:

- (a) savjete Europskog znanstvenog savjetodavnog odbora za klimatske promjene, osnovanog na temelju članka 10.a Uredbe (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća*;*
- (b) projekciju okvirnog proračuna Unije za stakleničke plinove iz članka 4. stavka 4. Uredbe (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća**;*

- (c) *integrirane nacionalne energetske i klimatske planove koje su države članice podnijele do 30. lipnja 2024. u skladu s člankom 14. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1999;*
- (d) *iskustvo stečeno provedbom ove Direktive, uključujući njezine kriterije održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova; i*
- (e) *tehnološki razvoj u području energije iz obnovljivih izvora.*

* *Uredba (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o Europskoj agenciji za okoliš i Europskoj informacijskoj i promatračkoj mreži za okoliš (SL L 126, 21.5.2009., str. 13.).*

** *Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).”;*

(b) *umeće se sljedeći stavak:*

„3.a Komisija ocjenjuje primjenu obveza utvrđenih u članku 29. stavcima 7.a i 7.b i njihov učinak na osiguravanje održivosti biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase.”;

24. članak 35. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 8. stavka 3. drugog podstavka, **II**, članka 26. stavka 2. četvrtog podstavka, članka 26. stavka 2. petog podstavka, članka 27. stavka 3., članka 27. stavka 4., članka 27. stavka 6. četvrtog podstavka, članka 28. stavka 5., članka 28. stavka 6. drugog podstavka, **članka 29.a stavka 3.**, članka 31. stavka 5. drugog podstavka i članka 31.a stavka 2. drugog podstavka dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od ... [datum stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni]. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.”;

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 3. petog podstavka, članka 8. stavka 3. drugog podstavka, ■ članka 26. stavka 2. četvrtog podstavka, članka 26. stavka 2. petog podstavka, članka 27. stavka 3. , članka 27. stavka 4., članka 27. stavka 6. četvrtog podstavka, članka 28. stavka 5., članka 28. stavka 6. drugog podstavka, **članka 29.a stavka 3.**, članka 31. stavka 5. i članka 31.a stavka 2. drugog podstavka. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.”;

(c) stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Delegirani akt donesen na temelju članka 7. stavka 3. petog podstavka, članka 8. stavka 3. drugog podstavka, ■ članka 26. stavka 2. četvrtog podstavka, članka 26. stavka 2. petog podstavka, članka 27. stavka 3., članka 27. stavka 4., članka 28. stavka 5., članka 28. stavka 6. drugog podstavka, **članka 29.a stavka 3.**, članka 31. stavka 5. ili članka 31.a stavka 2. drugog podstavka stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.”;

25. prilozi se mijenjaju u skladu s prilogima ovoj Direktivi.

Članak 2.

Izmjene Uredbe (EU) 2018/1999

Uredba (EU) 2018/1999 mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 11. zamjenjuje se sljedećim:

„11. ‚klimatski i energetske ciljevi Unije za 2030.‘ znači obvezujući cilj na razini Unije ***u pogledu smanjenja*** emisija stakleničkih plinova ***u 2030. iz članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/1119***, obvezujući cilj Unije za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđen u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001, **■** cilj na razini Unije **■** u pogledu poboljšanja energetske učinkovitosti za 2030. ***iz članka 4. stavka 1. Direktive 2023/...Europskog parlamenta i Vijeća***⁺ i cilj od 15 % za elektroenergetsku međupovezanost za 2030. ili naknadni ciljevi u tom pogledu koje su Europsko vijeće ili Europski parlament i Vijeće dogovorili za 2030.;

* ***Direktiva (EU) 2023/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o energetskej učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955(OJ L ...).“;***

⁺ ***SL: molimo umetnuti u tekst broj Direktive iz dokumenta PE-CONS 15/23 (2021/0203(COD)), a u bilješku umetnuti broj, datum i upućivanje na SL za tu direktivu.***

(b) u točki 20. podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) u kontekstu preporuka Komisije koje se temelje na procjeni u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (b) u pogledu energije iz obnovljivih izvora, rana provedba doprinosa države članice obvezujućem cilju Unije za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđenog u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmjereno u odnosu na nacionalne referentne točke za energiju iz obnovljivih izvora;”;

2. u članku 4. točka (a) podtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. u pogledu energije iz obnovljivih izvora:

radi ostvarenja obvezujućeg cilja Unije za energiju iz obnovljivih izvora za 2030., utvrđenog u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001, doprinos tom cilju u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u državi članici u konačnoj bruto potrošnji energije u 2030., s okvirnom putanjom za taj doprinos od 2021. nadalje. Do 2022. okvirna putanja mora dosegnuti referentnu točku od najmanje 18 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice za 2020. i njezina doprinosa cilju za 2030. Do 2025. okvirna putanja mora dosegnuti referentnu točku od najmanje 43 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice za 2020. i njezina doprinosa cilju za 2030. Do 2027. okvirna putanja mora dosegnuti referentnu točku od najmanje 65 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice za 2020. i njezina doprinosa cilju za 2030.

Do 2030. okvirna putanja mora dosegnuti barem planirani doprinos države članice. Ako država članica očekuje da će premašiti svoj obvezujući nacionalni cilj za 2020., njezina okvirna putanja može početi na razini koju očekuje da će postići. Okvirne putanje država članica uzete zajedno moraju odgovarati referentnim točkama Unije za 2022., 2025. i 2027. i obvezujućem cilju Unije za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđenom u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001. Odvojeno od svojih doprinosa cilju Unije i svoje okvirne putanje za potrebe ove Uredbe, država članica može navesti veću razinu ambicija za potrebe nacionalne politike.”;

3. u članku 5. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice zajedno osiguravaju da zbroj njihovih doprinosa iznosi najmanje koliko i obvezujući cilj Unije za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđen u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001.”;

4. u članku 29. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. U području energije iz obnovljivih izvora, u okviru svoje ocjene iz stavka 1. Komisija ocjenjuje napredak ostvaren u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije u Uniji na temelju okvirne putanje Unije koja počinje s 20 % u 2020., dostiže referentne točke od najmanje 18 % u 2022., 43 % u 2025. i 65 % u 2027. ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između cilja Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora za 2020. i cilja Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora za 2030. te dostiže obvezujući cilj Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora za 2030. utvrđen u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001.”;

Članak 3.
Izmjene Direktive 98/70/EZ

Direktiva 98/70/EZ mijenja se kako slijedi:

1. članak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 1.

Područje primjene

Ovom se Direktivom utvrđuju, u pogledu cestovnih vozila i necestovnih pokretnih strojeva, uključujući plovila unutarnje plovidbe kad ne plove morem, poljoprivrednih i šumskih traktora te rekreacijskih plovila kad ne plove morem, tehničke specifikacije s obzirom na zdravlje i okoliš za goriva koja se upotrebljavaju za motore s vanjskim izvorom paljenja i motore s kompresijskim paljenjem, uzimajući u obzir tehničke zahtjeve za te motore.”;

2. u članku točke 8. i 9. zamjenjuju se sljedećim:

„8. , isporučitelj’ znači ,opskrbljivač gorivom’ kako je definiran u članku 2. drugom stavku točki 38. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća*;

9. , biogoriva’ znači ,biogoriva’ kako su definirana u članku 2. drugom stavku točki 33. Direktive (EU) 2018/2001;

* ***Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).;***

3. članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Države članice zahtijevaju od isporučitelja da osiguraju stavljanje na tržište dizela sa sadržajem metilnih estera masnih kiselina (FAME) do 7 %.”;

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice osiguravaju da maksimalni dopušteni udio sumpora u plinskim uljima namijenjenima za uporabu u necestovnim pokretnim strojevima, uključujući plovila unutarnje plovidbe, poljoprivrednim i šumskim traktorima te rekreacijskim plovilima iznosi 10 mg/kg. Države članice osiguravaju da se tekuća goriva osim tih plinskih ulja smiju koristiti u plovilima na unutarnjim plovnim putovima i rekreacijskim plovilima samo ako udio sumpora u tim tekućim gorivima ne prelazi maksimalni udio koji je dopušten u plinskim uljima.”;

4. članci od 7.a do 7.e brišu se;

5. članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. točke (g), (h), (i) i (k) brišu se;

(b) stavak 2. briše se;

6. prilozi I., II., IV. i V. mijenjaju se u skladu s Prilogom II. ovoj Direktivi.

Članak 4.

Prijelazne odredbe

1. Države članice osiguravaju da se Komisiji dostavljaju podaci prikupljeni za godinu 2023. ili dio tih podataka koji se u skladu s člankom 7.a stavkom 1. trećim podstavkom i člankom 7.a stavkom 7. Direktive 98/70/EZ, koji se brišu člankom 3. točkom 4. ove Direktive, dostavljaju tijelu koje je imenovala država članica.
2. Komisija uključuje podatke iz stavka 1. ovog članka u svako izvješće koje je obvezna podnijeti u skladu s Direktivom 98/70/EZ.

Članak 5.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do... ***[18 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni].*** ■ .

Odstupajući od prvog podstavka ovog stavka, države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člankom 1. točkom 6. u vezi s člankom 15.e Direktive (EU) 2018/2001 te člankom 1. točkom 7. u vezi s člancima 16, 16.b, 16.c, 16.d 16.e i 16.f te direktive do 1. srpnja 2024.

One odmah obavješćuju Komisiju o tim mjerama.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih ***mjera*** nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 6.

Stavljanje izvan snage

Direktiva Vijeća (EU) 2015/652¹ stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2025.

Članak 7.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u ¹ ...,

Za Europski parlament

predsjednica

Za Vijeće

predsjednik

PRILOG I.

Prilozi Direktivi (EU) 2018/2001 mijenjaju se kako slijedi:

1. u Prilogu I. zadnji redak u tablici briše se;
2. umeće se sljedeći Prilog:

„PRILOG I.A

NACIONALNI UDJELI ENERGIJE IZ OBNOLJIVIH IZVORA ZA GRIJANJE I HLAĐENJE U KONAČNOJ BRUTO POTROŠNJI ENERGIJE ZA RAZDOBLJE 2020. – 2030.

	<i>Dodatne nadopune za potrebe članka 23. stavka 1. (u postotnim bodovima) za razdoblje 2021. – 2025.*</i>	<i>Dodatne nadopune za potrebe članka 23. stavka 1. (u postotnim bodovima) za razdoblje 2026. – 2030.**</i>	<i>Nastali udjeli koji uključuju nadopune, bez otpadne topline i hladnoće (u postotnim bodovima)</i>
Belgija	<i>1,0</i>	<i>0,7</i>	<i>1,8</i>
Bugarska	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>1,5</i>
Češka	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Danska	<i>1,2</i>	<i>1,1</i>	<i>1,6</i>
Njemačka	<i>1,0</i>	<i>0,7</i>	<i>1,8</i>
Estonija	<i>1,3</i>	<i>1,2</i>	<i>1,7</i>
Irska	<i>2,3</i>	<i>2,0</i>	<i>3,1</i>

Grčka	<i>1,3</i>	<i>1,0</i>	<i>2,1</i>
Španjolska	<i>0,9</i>	<i>0,6</i>	<i>1,7</i>

Francuska	<i>1,3</i>	<i>1,0</i>	<i>2,1</i>
Hrvatska	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Italija	<i>1,1</i>	<i>0,8</i>	<i>1,9</i>
Cipar	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Latvija	<i>0,7</i>	<i>0,6</i>	<i>1,1</i>
Litva	<i>1,7</i>	<i>1,6</i>	<i>2,1</i>
Luksemburg	<i>2,3</i>	<i>2,0</i>	<i>3,1</i>
Mađarska	<i>0,9</i>	<i>0,6</i>	<i>1,7</i>
Malta	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Nizozemska	<i>1,1</i>	<i>0,8</i>	<i>1,9</i>
Austrija	<i>1,0</i>	<i>0,7</i>	<i>1,8</i>
Poljska	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Portugal	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>1,5</i>
Rumunjska	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Slovenija	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>

Slovačka	0,8	0,5	1,6
Finska	0,6	0,5	1,0
Švedska	0,7	0,7	0,7

* *Pri izračunu nadopuna i nastalih udjela u obzir su uzete fleksibilne mogućnosti iz članka 23. stavka 2. točaka (b) i (c).*

** *Pri izračunu nadopuna i nastalih udjela u obzir su uzete fleksibilne mogućnosti iz članka 23. stavka 2. točaka (b) i (c).”;*

3. Prilog III. zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG III.

ENERGETSKI SADRŽAJ GORIVA

Gorivo	Energetski sadržaj u težinskim postotcima (donja kalorična vrijednost, MJ/kg)	Energetski sadržaj u volumnim postotcima (donja kalorična vrijednost, MJ/l)
GORIVA IZ BIOMASE I/ILI OPERACIJA PRERADE BIOMASE		
Biopropan	46	24
Čisto biljno ulje (ulje proizvedeno od uljarica prešanjem, ekstrakcijom ili usporedivim postupcima, sirovo ili rafinirano, ali kemijski nepromijenjeno)	37	34
Biodizel – metilni ester masnih kiselina (metil-	37	33

ester proizveden iz ulja od biomase)		
Biodizel – etilni ester masnih kiselina (etil-ester proizveden iz ulja od biomase)	38	34
Bioplin koji se može pročistiti do kvalitete prirodnog plina	50	—

Ulje od biomase obrađeno vodikom (termo-kemijski obrađeno vodikom), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za dizel	44	34
Ulje od biomase obrađeno vodikom (termo-kemijski obrađeno vodikom), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za benzin	45	30
Ulje od biomase obrađeno vodikom (termo-kemijski obrađeno vodikom), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za mlazno gorivo	44	34
Ulje od biomase obrađeno vodikom (termo-kemijski obrađeno vodikom), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za ukapljeni naftni plin	46	24
Suobrađeno ulje od biomase ili pirolizirane biomase (obrađeno u rafineriji istodobno kad i fosilno gorivo), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za dizel	43	36
Suobrađeno ulje od biomase ili pirolizirane biomase (obrađeno u rafineriji istodobno kad i fosilno gorivo), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za benzin	44	32
Suobrađeno ulje od biomase ili pirolizirane biomase (obrađeno u rafineriji istodobno kad i fosilno gorivo), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za mlazno gorivo	43	33

Suobrađeno ulje od biomase ili pirolizirane biomase (obrađeno u rafineriji istodobno kad i fosilno gorivo), koje je namijenjeno uporabi kao zamjena za ukapljeni naftni plin	46	23
OBNOVLJIVA GORIVA KOJA SE MOGU PROIZVESTI IZ RAZLIČITIH OBNOVLJIVIH IZVORA UKLJUČUJUĆI BIOMASU		
Metanol iz obnovljivih izvora	20	16
Etanol iz obnovljivih izvora	27	21
Propanol iz obnovljivih izvora	31	25
Butanol iz obnovljivih izvora	33	27
Fischer-Tropschov dizel (sintetski ugljikovodik ili mješavina sintetskih ugljikovodika, koji je namijenjen uporabi kao zamjena za dizel)	44	34
Fischer-Tropschov benzin (sintetski ugljikovodik, ili mješavina sintetskih ugljikovodika, proizvedenih iz biomase, koji je namijenjen uporabi kao zamjena za benzin)	44	33
Fischer-Tropschovo mlazno gorivo (sintetski ugljikovodik, ili mješavina sintetskih ugljikovodika, proizvedenih iz biomase, koji je namijenjen uporabi kao zamjena za mlazno gorivo)	44	33

Fischer-Tropschov ukapljeni naftni plin (sintetski ugljikovodik, ili mješavina sintetskih ugljikovodika, koji je namijenjen uporabi kao zamjena za ukapljeni naftni plin)	46	24
DME (dimetileter)	28	19
Vodik iz obnovljivih izvora	120	—
ETBE (etil-tercijarni-butil-eter proizveden na temelju etanola)	36 (od toga 33 % iz obnovljivih izvora)	27 (od toga 33 % iz obnovljivih izvora)
MTBE (metil-tercijarni-butil-eter proizveden na temelju metanola)	35 (od toga 22 % iz obnovljivih izvora)	26 (od toga 22 % iz obnovljivih izvora)
TAAE (tercijarni-amil-etil-eter proizveden na temelju etanola)	38 (od toga 29 % iz obnovljivih izvora)	29 (od toga 29 % iz obnovljivih izvora)
TAME (tercijarni-amil-metil-eter proizveden na temelju metanola)	36 (od toga 18 % iz obnovljivih izvora)	28 (od toga 18 % iz obnovljivih izvora)
THxEE (tercijarni-heksil-etil-eter proizveden na temelju etanola)	38 (od toga 25 % iz obnovljivih izvora)	30 (od toga 25 % iz obnovljivih izvora)

THxME (tercijarni-heksil-metil-eter proizveden na temelju metanola)	38 (od toga 14 % iz obnovljivih izvora)	30 (od toga 14 % iz obnovljivih izvora)
NEOBNOVLJIVA GORIVA		
Benzin	43	32
Dizel	43	36
<i>Mlazno gorivo</i>	<i>43</i>	<i>34</i>
Vodik iz neobnovljivih izvora	120	—

”;

4. Prilog IV. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„OSPOSOBLJAVANJE I CERTIFICIRANJE INSTALATERA I
PROJEKTANATA POSTROJENJA U PODRUČJU ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH
IZVORA”;

- (b) uvodna rečenica i točke 1., 2. te 3. zamjenjuju se sljedećim:

„Programi certificiranja *ili istovrijedni programi za stjecanje kvalifikacija i programi* osposobljavanja iz članka 18. stavka 3. temelje se na sljedećim kriterijima:

1. Postupak certifikacije *ili istovrijednog stjecanja kvalifikacija* mora biti transparentan i moraju ga jasno definirati države članice ili administrativno tijelo koje su one imenovale.
 - 1.a Certifikati koje izdaju certifikacijska tijela moraju biti jasno definirani i lako prepoznatljivi za radnike i stručnjake koji traže certifikaciju.
 - 1.b Postupak certificiranja mora omogućiti instalaterima *da steknu potrebno teorijsko i praktično znanje te mora služiti kao jamstvo da raspolažu vještinama potrebnima za* postavljanje visokokvalitetnih postrojenja koja pouzdano rade.

2. Certificiranje instalatera **sustava koji upotrebljavaju** biomasu, dizalice topline, plitke geotermalne sustave, solarne fotonaponske sustave i sustave na bazi solarne toplinske energije, **uključujući skladištenje energije i mjesta za punjenje**, odvija se na temelju akreditiranog programa osposobljavanja **ili istovrijednih programa za stjecanje kvalifikacija** ili ih certificira akreditirani pružatelj usluga osposobljavanja.
3. Akreditiranje programa osposobljavanja ili pružatelja usluga osposobljavanja obavljaju države članice ili administrativno tijelo koje imenuju. Akreditacijsko tijelo osigurava da je program osposobljavanja, **uključujući usavršavanje i prekvalifikaciju**, koji nudi pružatelj usluge osposobljavanja **uključiv te da ima** kontinuitet i vrijedi na regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Pružatelj usluge osposobljavanja mora imati odgovarajuće tehničke mogućnosti za izvođenje praktičnog dijela programa osposobljavanja, uključujući dovoljno laboratorijske opreme ili odgovarajuće objekte za obavljanje praktičnog osposobljavanja.

Pružatelj usluga osposobljavanja uz osnovno osposobljavanje mora nuditi i tečajeve za obnovu znanja i usavršavanje kraćeg trajanja koji se organiziraju u modulima osposobljavanja, čime se instalaterima i projektantima omogućuje da dodaju nove kompetencije te prošire i diversificiraju svoje vještine u nekoliko vrsta tehnologije i njihovih kombinacija. Pružatelj usluga osposobljavanja mora osigurati prilagodbu osposobljavanja novoj tehnologiji u području energije iz obnovljivih izvora u kontekstu zgrada, industrije i poljoprivrede. Pružatelji usluga osposobljavanja moraju priznati stečene relevantne vještine.

Programi i moduli osposobljavanja moraju biti osmišljeni tako da omogućuju cjeloživotno učenje o postrojenjima u području energiju iz obnovljivih izvora i budu kompatibilni sa strukovnim osposobljavanjem za osobe koje prvi put traže posao i odrasle koji se žele prekvalificirati ili traže novo zaposlenje.

Programi osposobljavanja moraju biti osmišljeni kako bi se olakšalo stjecanje kvalifikacija koje obuhvaćaju različite vrste tehnologije i rješenja te kako bi se izbjegla ograničena specijalizacija u području određene marke ili tehnologije. Pružatelj usluga osposobljavanja mogu biti proizvođač opreme ili sustava, instituti ili udruženja.”;

(c) točka 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Tečaj osposobljavanja završava ispitom koji je temelj za dodjelu certifikata ili kvalifikacije. Ispit uključuje praktičnu ocjenu uspješnosti pri instaliranju kotlova (bojlara) ili peći na biomasu, dizalica topline, plitkih geotermalnih uređaja, solarnih fotonaponskih ili solarnih termalnih uređaja, uključujući skladištenje energije ili mjesta za punjenje, kojima se omogućuje upravljanje potrošnjom.”;

(d) **■** točka 6. podtočka (c) mijenja se kako slijedi:

i. *uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:*

„(c) Teorijski dio osposobljavanja instalatera za dizalica topline trebao bi uključiti pregled tržišnog položaja dizalica topline i obuhvatiti izvore geotermalne energije i temperature tla različitih regija, identifikaciju tla i stijena s obzirom na termalnu vodljivost, propise o uporabi izvora geotermalne energije, izvodljivost uporabe dizalica topline u zgradama te utvrđivanje najpogodnijeg sustava dizalica topline te poznavanje njihovih tehničkih zahtjeva, sigurnosti, filtriranja zraka, priključivanja na izvor topline i plan sustava, kao i integraciju s rješenjima za skladištenje energije, među ostalim, u kombinaciji sa solarnim instalacijama. Osposobljavanjem bi se trebalo također osigurati i dobro poznavanje svih europskih normi za dizalica topline kao i poznavanje relevantnog nacionalnog prava i prava Unije. Instalater bi trebao pokazati sljedeće ključne kompetencije:”;

ii. *podtočka iii. zamjenjuje se sljedećim:*

„iii. sposobnost izabrati i odrediti veličinu sastavnica u tipičnim situacijama instaliranja, uključujući određivanje tipičnih vrijednosti toplinskog opterećenja različitih zgrada te za proizvodnju tople vode na temelju potrošnje energije, određivanje kapaciteta dizalice topline na temelju toplinskog opterećenja za proizvodnju tople vode, na temelju termalnog kapaciteta zgrade i diskontinuirane opskrbe električnom energijom; utvrditi rješenja za skladištenje energije, među ostalim putem komponente spremišta topline i njegova obujma te integracije drugog sustava grijanja.”;

iv. razumijevanje studija izvedivosti i projektnih studija;

v. razumijevanje bušenja u kontekstu geotermalnih dizalica topline.”;

(e) točka 6. podtočka (d) mijenja se kako slijedi:

i. uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Teorijski dio osposobljavanja instalatera solarnih fotonaponskih i solarnih termalnih uređaja trebao bi uključivati pregled tržišnog položaja solarnih proizvoda i usporedbu troškova i rentabilnosti te obuhvatiti ekološke aspekte, sastavnice, svojstva i dimenzioniranje solarnih sustava, odabir ispravnih sustava i dimenzioniranje komponenata, određivanje potražnje za topline, opcije za integraciju rješenja za skladištenje energije, vatrogasnu zaštitu, odgovarajuće subvencije te projektiranje, instalaciju i održavanje solarnih fotonaponskih i solarnih termalnih instalacija. Osposobljavanjem bi se trebalo također osigurati i dobro poznavanje svih europskih normi za tehnologiju i certificiranje, kao što je Solar Keymark, te s tim povezano nacionalno pravo i pravo Unije. Instalater bi trebao dokazati sljedeće ključne kompetencije:”;

ii. podtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. sposobnost da identificira sustave i njihove sastavnice specifične za aktivne i pasivne sustave, uključujući strojno projektiranje, i da odredi lokacije sastavnica, plan i konfiguraciju sustava kao i opcije za integraciju rješenja za skladištenje energije, uključujući na temelju kombinacije sa stanicama za punjenje.”;

5. u Prilogu V. dio C. mijenja se kako slijedi:

(a) **točka 6. zamjenjuje** se sljedećim:

„6. Za potrebe izračuna iz točke 1. podtočke (a) uštede emisija stakleničkih plinova zbog boljeg poljoprivrednog gospodarenja, e_{sca} , kao što su prelazak na manje obrađivanje ili neobrađivanje zemlje, **uzgoj kvalitetnijih usjeva i poboljšani plodored**, uporaba pokrovnih usjeva, uključujući gospodarenje ostacima poljoprivrednih proizvoda, te uporaba organskog poboljšivača tla (npr. kompost, digestat fermentacije gnoja), uzimaju se u obzir samo ako ne postoji rizik od negativnog utjecaja na bioraznolikost. Nadalje, moraju se pružiti čvrsti i provjerljivi dokazi o tome da se količina ugljika u tlu povećala ili da se može razumno očekivati da se povećala tijekom razdoblja uzgoja predmetnih sirovina uzimajući istodobno u obzir emisije ako takve prakse dovode do povećane uporabe gnojiva i herbicida*.

* *Mjerenja količine ugljika u tlu mogu predstavljati takve dokaze, primjerice prvim mjerenjem prije uzgoja i naknadnim mjerenjima u redovitim vremenskim razmacima svakih nekoliko godina. U tom slučaju, prije nego što drugo rezultati drugog mjerenja budu dostupni, povećanje količine ugljika u tlu procijenilo bi se na temelju reprezentativnih pokusa ili modela tla. Od drugog mjerenja nadalje mjerenja bi činila osnovu za utvrđivanje postojanja povećanja količine ugljika u tlu i njegova razmjera.”;*

(b) točka 15. *zamjenjuje se sljedećim:*

„15. Uštede emisija od hvatanja i zamjene CO₂ (e_{ccr}) izravno su povezane s proizvodnjom biogorivâ ili tekućih biogoriva kojima se pripisuju i ograničavaju se na emisije izbjegnute hvatanjem CO₂ čiji ugljik potječe od biomase i koji se upotrebljava za zamjenu CO₂ koji potječe iz fosilnih goriva u proizvodnji komercijalnih proizvoda i usluga prije 1. siječnja 2036.“;

(c) točka 18. *zamjenjuje se sljedećim:*

„18. Za potrebe izračuna iz točke 17. emisije koje se dijele jesu $e_{ec} + e_l + e_{sca}$ + oni dijelovi e_p , e_{td} , e_{ccs} i e_{ccr} koje se odvijaju do procesne faze i uključujući procesnu fazu na kojoj je suproizvod proizveden. Ako je došlo do kakve podjele na suproizvode u ranijoj procesnoj fazi u životnom ciklusu, za te se potrebe umjesto ukupne količine tih emisija upotrebljava dio tih emisija dodijeljenih međuproizvodu goriva u posljednjoj takvoj procesnoj fazi. Kad je riječ o **biogorivima i tekućim biogorivima**, svi suproizvodi koji nisu obuhvaćeni točkom 17. uzimaju se u obzir za potrebe tog izračuna. █

Za suproizvode koji imaju negativan energetska sadržaj, za potrebe izračuna smatra se da im je energetska sadržaj nula.

U pravilu se smatra da za otpatke i ostatke, uključujući sve otpatke i ostatke iz Priloga IX., emisije stakleničkih plinova tijekom životnog ciklusa iznose nula do procesa skupljanja tih materijala, neovisno o tome jesu li prerađeni u međuproizvode prije pretvorbe u krajnji proizvod. ■

Kad je riječ o gorivima iz biomase proizvedenima u rafinerijama, osim u kombinaciji pogona za preradu s kotlovima i kogeneracijskim pogonima koji opskrbljuju pogon za preradu toplinskom i/ili električnom energijom, jedinica za analizu za potrebe izračuna iz točke 17. jest rafinerija.”;

6. u Prilogu VI. dio B mijenja se kako slijedi:

(a) **točka 6. zamjenjuje** se sljedećim:

„6. Za potrebe izračuna iz točke 1. podtočke (a) uštede emisija stakleničkih plinova zbog boljeg poljoprivrednog gospodarenja (e_{sca}), kao što su prelazak na manje obrađivanje ili neobrađivanje zemlje, **uzgoj kvalitetnijih kultura i poboljšani plodored**, uporaba pokrovnih kultura, uključujući gospodarenje ostacima poljoprivrednih proizvoda, te uporaba organskog poboljšivača tla, kao što su kompost i digestat fermentacije gnoja, uzimaju se u obzir samo ako ne postoji rizik od negativnog utjecaja na bioraznolikost. Nadalje, moraju se dostaviti čvrsti i provjerljivi dokazi o tome da se količina ugljika u tlu povećala ili da se može razumno očekivati da se povećala tijekom razdoblja uzgoja predmetnih sirovina uzimajući istodobno u obzir emisije ako takve prakse dovode do povećane uporabe gnojiva i herbicida*.

* *Mjerenja količine ugljika u tlu mogu predstavljati takve dokaze, primjerice prvim mjerenjem prije uzgoja i naknadnim mjerenjima u redovitim vremenskim razmacima svakih nekoliko godina. U tom slučaju, prije nego što rezultati drugog mjerenja budu dostupni, povećanje količine ugljika u tlu procijenilo bi se na temelju reprezentativnih pokusa ili modela tla. Od drugog mjerenja nadalje mjerenja bi činila osnovu za utvrđivanje postojanja povećanja količine ugljika u tlu i njegova razmjera.”;*

(b) točka 15. zamjenjuje se sljedećim:

„15. Uštede emisija od hvatanja i zamjene CO_2 (e_{ccr}) izravno su povezane s proizvodnjom goriva iz biomase kojima se pripisuju i ograničavaju se na emisije izbjegnute hvatanjem CO_2 čiji ugljik potječe od biomase i koji se upotrebljava za zamjenu CO_2 koji potječe iz fosilnih goriva u proizvodnji komercijalnih proizvoda i usluga prije 1. siječnja 2036.”;

(c) točka 18. zamjenjuje se sljedećim:

„18. Za potrebe izračuna iz točke 17. emisije koje se dijele jesu $e_{ec} + e_l + e_{sca} +$ oni dijelovi e_p , e_{td} , e_{ccs} i e_{ccr} koje se odvijaju do procesne faze i uključujući procesnu fazu na kojoj je suproizvod proizveden. Ako je došlo do kakve podjele na suproizvode u ranijoj procesnoj fazi u životnom ciklusu, za te se potrebe umjesto ukupne količine tih emisija upotrebljava dio tih emisija dodijeljenih međuproizvodu goriva u posljednjoj takvoj procesnoj fazi.

Kad je riječ o bioplinu i biometanu, svi suproizvodi koji nisu obuhvaćeni točkom **17.** uzimaju se u obzir za potrebe tog izračuna. Za suproizvode koji imaju negativan energetska sadržaj, za potrebe izračuna smatra se da im je energetska sadržaj nula.

U pravilu se smatra da za otpad i ostatke, uključujući sve otpatke i ostatke iz Priloga IX., emisije stakleničkih plinova tijekom životnog ciklusa iznose nula do procesa skupljanja tih materijala, neovisno o tome jesu li prerađeni u međuproizvode prije pretvorbe u krajnji proizvod.

Kad je riječ o gorivima iz biomase proizvedenima u rafinerijama, osim u kombinaciji pogona za preradu s kotlovima i kogeneracijskim pogonima koji opskrbljuju pogon za preradu toplinskom i/ili električnom energijom, jedinica za analizu za potrebe izračuna iz točke 17. jest rafinerija.”;

7. u Prilogu VII. u definiciji pojma „Q_{usable}” upućivanje na članak 7. stavak 4. zamjenjuje se upućivanjem na članak 7. stavak 3.;
8. Prilog IX. mijenja se kako slijedi:
 - (a) u dijelu A uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Sirovine za proizvodnju bioplina za promet i naprednih biogoriva.”;
 - (b) u dijelu B uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Sirovine za proizvodnju biogoriva i bioplina za promet, čiji se doprinos ciljevima iz članka 25. stavka 1. prvog podstavka točke (a) ograničava na:”.

PRILOG II.

Prilozi I., II., IV. i V. Direktivi 98/70/EZ mijenjaju se kako slijedi:

1. Prilog I. mijenja se kako slijedi:

(a) bilješka 1 zamjenjuje se sljedećim:

„(1) Primjenjivat će se metode ispitivanja koje su navedene u normi EN 228:2012+A1:2017. Države članice mogu primjenjivati analitičku metodu specificiranu u zamjenskoj normi EN 228:2012+A1:2017 ako se može dokazati da daje najmanje jednaku točnost i najmanje jednaku razinu preciznosti kao i analitička metoda koju zamjenjuje.”;

(b) bilješka 2 zamjenjuje se sljedećim:

„(2) Vrijednosti navedene u specifikaciji su ‚stvarne vrijednosti‘. Za utvrđivanje njihovih graničnih vrijednosti primjenjuje se norma EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 ‚Nafta i srodni proizvodi – Preciznost mjernih metoda i rezultata – dio 1.: Određivanje podataka o preciznosti u odnosu na metode ispitivanja‘, a pri određivanju minimalne vrijednosti uzeta je u obzir najmanja razlika od 2R iznad nule (R = obnovljivost). Rezultati pojedinačnih mjerenja tumače se na osnovi kriterija opisanih u normi EN ISO 4259-2:2017/A1:2019.”;

(c) bilješka 6 zamjenjuje se sljedećim:

„(6) Ostali monoalkoholi i eteri čija završna vrelišna točka nije viša od one navedene u EN 228:2012+A1:2017.”;

2. Prilog II. mijenja se kako slijedi:

- (a) u posljednjem retku tablice „Sadržaj metil ester masnih kiselina FAME – EN 14078”, unos „7,0” u posljednjem stupcu „Granične vrijednosti” „Maksimalne”, zamjenjuje se unosom „10,0”;

- (b) bilješka 1 zamjenjuje se sljedećim:

„(1) Primjenjuju se metode ispitivanja koje su navedene u normi EN 590:2013+A1:2017. Države članice mogu primjenjivati analitičku metodu specificiranu u zamjenskoj normi EN 590:2013+A1:2017 ako se može dokazati da daje najmanje jednaku točnost i najmanje jednaku razinu preciznosti kao i analitička metoda koju zamjenjuje.”;

- (c) bilješka 2 zamjenjuje se sljedećim:

„(2) Vrijednosti navedene u specifikaciji su ‚stvarne vrijednosti’. Za utvrđivanje njihovih graničnih vrijednosti primjenjuju se norma EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 ‚Nafta i srodni proizvodi – Preciznost mjernih metoda i rezultata – dio 1.: Određivanje podataka o preciznosti u odnosu na metode ispitivanja’, a pri određivanju minimalne vrijednosti uzeta je u obzir najmanja razlika od 2R iznad nule (R = obnovljivost). Rezultati pojedinačnih mjerenja tumače se na osnovi kriterija opisanih u normi EN ISO 4259-2:2017/A1:2019.”;

3. prilozi IV. i V. brišu se.